

JANUAR 2023
DRC/DANSK FLYGTNINGEHJÆLP

SIB: Social Investerings- model for Arbejdsmarkeds- inklusion

- SAMLET AFRAPPORTERING

JANUAR 2023
DRC/DANSK FLYGTNINGEHJÆLP

SIB: Social Investerings- model for Arbejdsmarkeds- inklusion

- Samlet afrapportering

PROJEKTNR.

A127669

DOKUMENTNR.

VERSION

1

UDGIVELSESDATO

13.01.2023

BESKRIVELSE

UDARBEJDET

Hle/pgm

KONTROLLERET

pgm

GODKENDT

hle

1 Indledning

Dette dokument indeholder COWIs samlede afrapportering i forbindelse med evalueringen af SIB-projektet. Afrapporteringen består af fire selvstændige notater:

- > **Notat 1:** Resultaterne af progressionsmålingen i forbindelse med SIB-projektet
- > **Notat 2:** Resultaterne af effektanalysen i forbindelse med SIB-projektet
- > **Notat 3:** Den samfundsøkonomiske analyse af SIB-projektet
- > **Notat 4:** Betalingsmodel baseret på erfaringerne fra SIB-projektet.

1.1 De fire notater

1.1.1 **Notat 1:** Resultaterne af progressionsmålingen i forbindelse med SIB-projektet

Notat 1 indeholder resultaterne af en række målinger af SIB-deltagernes progression, hvad angår

- 1 Motivation, arbejds- og transportevne
- 2 Arbejdsmarkedsparathed (BIP (Beskæftigelses Indikator Projektet)¹)
- 3 Trivsel og mentalt helbred (WHO-5).

Målingerne er foretaget på baggrund af to elektroniske spørgeskemaer, et startskema og et slutskema. Skemaerne er udfyldt af DRCs konsulenter i forbindelse med henholdsvis deres indledende og afsluttende samtaler med deltagerne. Resultaterne af målingerne giver et billede af, SIB-projektets virkning på de ovenfor listede parametre hvad angår dels SIB-deltagerne som helhed, dels deltagerne fra henholdsvis Herning og Viborg enkeltvis.

---

¹ For mere information se Væksthusets-forskningscenters beskrivelse af projektet, som de har stået i spidsen for: <https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/projekter/beskaeftigelses-indikator-projektet/>

1.1.2 Notat 2: Resultaterne af effektanalysen i forbindelse med SIB-projektet

Notat 2 indeholder resultaterne af en registerbaseret effektanalyse af udviklingen i deltagernes arbejdsmarkedstilknytning sammenlignet med en statistisk udvalgt kontrolgruppe. Mere konkret undersøges det om,

- > andelen, der er **selvforsørgende** eller under uddannelse i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse, er signifikant højere blandt deltagerne end i en sammenlignelig kontrolgruppe.
- > Om andelen, der har **ordinær beskæftigelse** i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse, er signifikant højere blandt deltagerne end i en sammenlignelig kontrolgruppe.
  - > Om det **gennemsnitlige antal lønnede timer** i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse er signifikant højere blandt de beskæftigede deltagere end i en sammenlignelig kontrolgruppe.
  - > Om den **gennemsnitlige lønindkomst** i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse er signifikant højere blandt de beskæftigede deltagere end i en sammenlignelig kontrolgruppe.

Analysen er baseret på en kobling af oplysninger om de enkelte projektdeltagere og en række registeroplysninger fra Danmarks Statistiks forskellige registre.

1.1.3 Notat 3: Den samfundsøkonomiske analyse af SIB-projektet

Notat 3 indeholder en analyse af de budgetøkonomiske og de samfundsøkonomiske konsekvenser af SIB-projektet. Formålet med de to analyser er at belyse om den beskæftigelsesindsats, som DRC gennemfører overfor målgruppen i forbindelse med SIB-projektet, medfører en nettogevinst kommunerne (de budgetøkonomiske gevinster) og/eller for samfundet som helhed (de samfundsøkonomiske konsekvenser), og i givet fald hvor stor nettogevinsten er. Sagt med andre ord er formålet med den samfundsøkonomiske analyse at analysere a) om SIB er en god investering for kommunerne og/eller samfundet som helhed og b) i givet fald **hvor stort afkastet** er? Begge dele afhænger bl.a. af **effekten** af indsatsen, og af hvor meget SIB-indsatsen koster sammenlignet med normalindsatsen (meromkostningerne). Konkret tages der udgangspunkt i resultaterne af registeranalysen af beskæftigelsessituationen blandt de personer, der har afsluttet et SIB-forløb, sammenlignet med beskæftigelsessituationen blandt en sammenlignelig kontrolgruppe, jf. notat 2. Beregningerne er **baseret på anerkendte beregningsprincipper** og er foretaget i overensstemmelse med Finansministeriets 'Vejledning om samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger'.

1.1.4 Notat 4: Betalingsmodel baseret på erfaringerne fra SIB-projektet

Notat 4 indeholder et forslag til et enkelt design af en **resultatbaseret betalingsmodel**, hvor en myndighed betaler en investor/leverandør af en velfærdsydelse

afhængig af resultatet af denne ydelse. Designet er et bidrag til udviklingen af fremtidige sociale investeringsmodeller, hvor det giver både budgetøkonomisk og samfundsøkonomisk mening for en myndighed at lade en leverandør udføre en opgave, hvor leverandøren har en spidskompetence. Designet af den resultatbaserede betalingsmodel tager udgangspunkt i de erfaringer, der er høstet i forbindelse med gennemførelsen af SIB-projektet i Herning og Viborg kommuner, og her især antagelserne bag og resultaterne af den budgetøkonomiske analyse, jf. notat 3. Notatet indeholder endvidere en række inputs til, hvilke forudsætninger og data, der skal være til stede, når der skal fastlægges en betalingsmodel, samt hvilke overvejelser det er nyttigt at gøre i forbindelse med fastlæggelsen af delingen af det budgetmæssige råderum mellem myndigheden, investoren og leverandøren.

Resultaterne af progressionsmålingerne i forbindelse med SIB-projektet

NOTAT

INDHOLD

1	Indledning	2
1.1	Metode og datagrundlag	3
1.2	Notatets opbygning	6
2	Deltagernes baggrund, udbytte og barrierer	6
2.1	Alder og antal år i grundskole	6
2.2	Udbytte og barrierer	8
3	Progressionen i motivation, arbejds- og transportevne	10
3.1	Motivation	10
3.2	Arbejdsevne	12
3.3	Transportevne	14
4	Progressionen i arbejdsmarkedsparticipation (BIP)	16
4.1	Jobperspektiver (BIP)	16
4.2	Kontakt- og samarbejdsevne (BIP)	18
4.3	Helbred (BIP)	21
5	Progressionen i trivsel (WHO-5)	24
6	Hvad karakteriserer de deltagere, som har oplevet negativ progression?	29
7	Konklusioner	30

PROJEKTNR.

DOKUMENTNR.

VERSION

UDGIVELSESDATO

BESKRIVELSE

UDARBEJDET

KONTROLLERET

GODKENDT

0.2

13.01.2023

hle

DRC

hle

1 Indledning

Indhold

Dette notat indeholder resultaterne af en række **progressionsmålinger** foretaget i forbindelse med SIB-projektet ("Social Investeringsmodel for Arbejdsmarkedsinklusion").

Projektet er et samarbejde mellem DRC Integration, Poul Due Jensens Fond og Viborg - og Herning Kommune, og har to overordnede formål:

- 1 At dokumentere **værdien af investeringer i beskæftigelsesindsatser**.
- 2 At **nytænke inklusion af udsatte grupper** på arbejdsmarkedet. I dette tilfælde langvarende ledige ikke-vestlige ledige mænd med fysiske, psykiske og/eller sociale udfordringer, som ikke har profiteret tilstrækkeligt af den eksisterende indsats.

De ledige ikke-vestlige mænd kommer fra Viborg og Herning Kommuner. I forbindelse med projektet har de deltaget i et målrettet programforløb, som har taget afsæt i metoderne fra DRC's Business Training program kombineret med metoden Individuelt Planlagt job med Støtte (IPS)¹. Projektets beskæftigelsesindsats er kendetegnet ved, at job er i fokus fra start, og der arbejdes med parallelle forløb, hvor støtte til at håndtere sociale, fysiske og/eller psykiske udfordringer bliver tilbudt samtidig med udplacering i ordinære timer og praktik i virksomheder.

Forventningen er, at

- > minimum **30% opnår selvforsørgelse** (ordinær beskæftigelse/uddannelse) og yderligere **20% opnår lønnede timer**.
- > At **75%** af deltagerne ved afslutning af deres forløb er blevet mere arbejdsmarkedsparate gennem deltagelse i projektet.
- > **50%** af deltagerne ved afslutning af deres forløb har oplevet en væsentligt forøget trivsel/forbedret mentalt helbred gennem deltagelse i projektet.

Givet at der er tale om en målgruppe, der længe har stået udenfor arbejdsmarkedet, og som ikke har profiteret tilstrækkeligt af de eksisterende kommunale tilbud, er der tale om relative **ambitiøse resultatmål**.

COWIs rolle

COWI har forestået dokumentationen af projektet i form af: Udarbejdelse af en foranalyse af målgruppen, udvikling af et dokumentationsredskab i Power BI til måling af udviklingen i antal deltagere og deltagernes progression, opsamling og intern formidling af resultater, udarbejdelse af en registerbaseret analyse midtvejs, og endelig udarbejdelse af en afsluttende effektanalyse, samt en samfundsøkonomisk analyse. Af disse udestår en analyse af deltagernes progression, effektanalyse og den samfundsøkonomiske analyse.

---

¹ Jf. <https://drc.ngo/da/vores-arbejde/ydelse-og-losninger/integration-i-danmark/udviklingsindsatser/sib/>

Dette notat indeholder resultaterne af deltagernes progression. Effektanalysen og den samfundsøkonomiske analyse foretages parallelt med udarbejdelsen af dette notat, og vil blive dokumenteret i et selvstændigt notat.

1.1 Metode og datagrundlag

Metode

Deltagernes **progression** er målt på baggrund af to spørgeskemaer, et startskema og et slutskema. Skemaerne er udfyldt af DRCs konsulenter i forbindelse med henholdsvis deres indledende og afsluttende samtaler med deltagerne. Udfyldelsen er sket i dialog med de enkelte deltagere, og afspejler dermed deres vurdering af deres progression.

Spørgeskemaerne indeholder tre grupper af spørgsmål vedrørende deltagernes progression, hvad angår:

- 1 Motivation, arbejds- og transportevne
- 2 Arbejdsmarkedsparathed (BIP)
- 3 Trivsel og mentale helbred (WHO-5).

Deltagernes **motivation, arbejds- og transportevne** måles på baggrund af følgende tre spørgsmål:

- 1 Hvordan vurderer du selv din motivation i forhold til job/uddannelse?
- 2 Hvor mange timer kan du arbejde om ugen?
- 3 Hvor lang transporttid kan du have for at komme på arbejde? Fx. med cykel, bus, bil eller tog?

Progressionen i forhold til **arbejdsmarkedsparathed** måles på baggrund af 8 konkrete spørgsmål fra BIP's (Beskæftigelses Indikator Projektet) borgerskema². De 8 spørgsmål er her opdelt i tre undergrupper:

1 Jobperspektiver:

- > Har du en ide om, hvilket arbejde du gerne vil have?
- > Tror du dine kompetencer kan bruges på en arbejdsplads?
- > Ved du, hvad du skal gøre for at forbedre dine muligheder for at få et job?

2 Kontakt og samarbejde:

- > Hvordan har du det med at tage kontakt til nogle, du ikke kender (her menes til virksomheder, myndighedspersoner, uddannelsessteder)?
- > Hvor god er du til at samarbejde med andre?

3 Helbred:

- > Har du overskud i hverdagen til at fokusere på at få et arbejde/følge et aktiverings- eller uddannelsesforløb eller få et fleksjob?
- > Tror du, at du kan klare et arbejde (fuldtid, deltid, ikke et fleksjob)?
- > Hvordan vil du alt i alt vurdere dit (fysiske og psykiske) helbred ift. at kunne varetage et arbejde (fuldtid, deltid, ikke fleksjob)?

---

² For mere information se Væksthusets-forskningscenters beskrivelse af projektet, som de har stået i spidsen for: <https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/projekter/beskaeftigelses-indikator-projektet/>

For hvert af de fem spørgsmål, har der været fem svarmuligheder som har afspejlet deltagerens vurdering af deres arbejdsparathed i forhold til det konkrete spørgsmål. En positiv progression betyder, at deltagerne har bevæget sig opad på skalaen fra 1 til 5, mens en negativ progression betyder, at deltageren har bevæget sig den anden vej.

En analyse udarbejdet af Aarhus Universitet og Væksthusets Forskningsenhed (2017)³ viser, at scoren på følgende tre indikatorer har betydning for om aktivtetsparate borgere påbegynder et job⁴:

- > Helbredsmestring
- > Tror på at kunne klare et arbejde
- > Samarbejdsevner.

Tre indikatorer, som vi har særlig fokus på i forbindelse med opgørelsen og analysen af resultaterne af progressionsmålingerne.

Endelig har vi anvendt WHO-5 trivselsindekset til at måle deltagernes progression med hensyn til **trivsel og mentalhelbred**. Dette indeks består af fem spørgsmål om, hvordan deltagerne har følt sig tilpas de sidste to uger:

- 1 har jeg været glad og i godt humør
- 2 har jeg følt mig rolig og afslappet
- 3 har jeg følt mig aktiv og energisk
- 4 er jeg vågnet frisk og udhvilet
- 5 har min dagligdag været fyldt med ting der interesserer mig.

For hvert af de fem udsagn har deltageren skulle svare på i hvor høj grad udsagnet passer på, hvordan de har haft det de sidste to uger og her konkret om det var a) hele tiden, b) det meste af tiden, c) lidt mere end halvdelen af tiden, d) lidt mindre end halvdelen af tiden, e) lidt af tiden eller d) på intet tidspunkt.

Alt efter hvad deltagerne svarer, opnår de en score mellem 1 og 5. Svarer de "hele tiden" opnår de scoren 5, svarer de "det meste af tiden" er scoren 4. Scoren for de sidste tre svarmuligheder er lignende vis henholdsvis 3 ("lidt af mere end halvdelen af tiden"), 2 ("lidt mindre end halvdelen af tiden") og 1 ("på intet tidspunkt").

Den samlede score beregnes ved, at scoren på de enkelte spørgsmål lægges sammen og summen derefter ganges med fire. Gennemsnittet for befolkningen

---

³ BIP Indikatorer og jobsandsynlighed. Hovedpointer, 2017: Aarhus Universitet og Væksthusets Forskningscenter. Denne udgivelse er udarbejdet af Væksthusets Forskningscenter. Hovedrapporten er udarbejdet af Michael Rosholm, Kenneth Lykke Sørensen og Lars Skipper, alle fra Aarhus Universitet. Jf.: https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/wp-content/uploads/2017/02/BIP-Indikatorer-og-jobsandsynlighed_-Hovedpointer.pdf

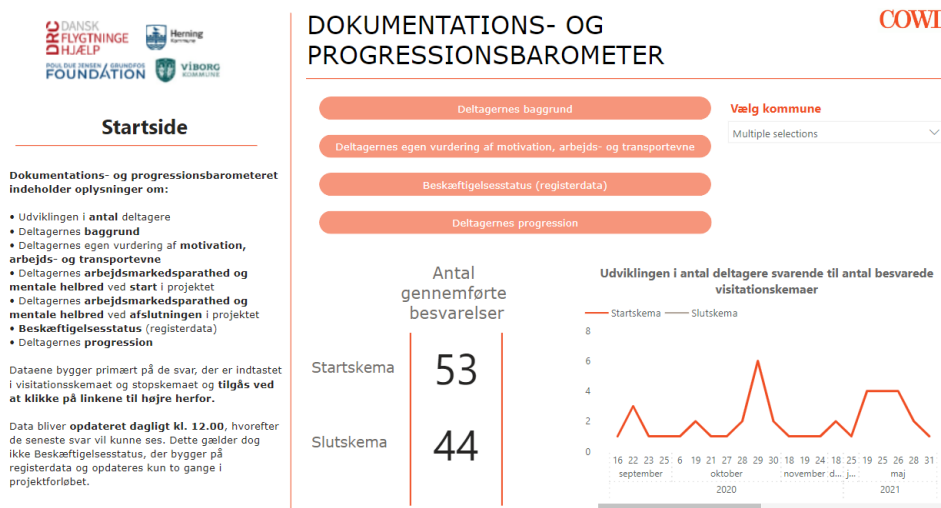
⁴ Udover disse tre indikatorer hænger borgerens jobsandsynlighed i høj grad også sammen med, om deres sagsbehandlere tror på, at de kan komme i job, og på borgerens forventninger til lønniveauet, samt deres jobsøgningsadfærd. Dette har vi imidlertid ikke målt på i denne analyse.

som helhed er 68, men ved en samlede score over 50 er testpersonen ikke umiddelbart i risiko for depression eller langvarig stressbelastning⁵.

Datagrundlag

Svarerne på progressionsspørgsmålene er løbende blevet vist i et interaktivt dokumentations- og progressionsbarometer, og opsamlet i et bagvedliggende Excel ark, jf. illustrationen neden for. Det er disse data, der ligger til grund for analyserne i dette notat.

Illustration 1 Startside på dokumentations- og progressionsbarometret

I forbindelse med projektet er der blevet udfyldt 53 startskemaer og 44 slutskemaer. De resultater, der gengives i det følgende, omfatter kun de deltagere, hvor der er blevet udfyldt både et startskema og et slutskema, dvs. i alt 44 deltagere.

DRCs konsulent har oplyst, at den primære årsag til, at der ikke er udfyldt stopskemaer for de resterende ni deltagere er, at de er udrejst. Heraf er der to, der ikke er vendt tilbage på projektets henvendelser i forhold til at gennemføre en afsluttende samtale. Den ene heraf var aktiv i projektet indtil, han fandt et job.

I forbindelse med analysen af progressionsmålingerne er der endvidere gennemført et interview med en af DRCs konsulenter med det mål at opnå et mere detaljeret billede af deltagernes udbytte af projektføreløbet og af, hvad det er for typer af barrierer deltagerne står overfor i forhold til at opnå en højere grad af selvforsørgelse.

Afslutningsvis skal det gøres opmærksom på, at det relative lave antal betyder, at små ændringer kan føre til relative store procentvise ændringer og det især, når ændringerne måles på fem til seks svarmuligheder. Derfor har vi typisk både angivet den procentvise ændring og det absolutte antal, som det dækker over.

⁵ Jf.: <https://www.regionsjaelland.dk/Kampagner/broen-til-bedre-sundhed/Materialer/PublishingImages/WHO5%20skema.pdf>

1.2 Notatets opbygning

Notatet indeholder foruden dette afsnit yderligere 5 afsnit:

- > **Afsnit 2** indeholder en sammenfatning af de væsentligste resultater og pointer.
- > **Afsnit 3** indeholder en beskrivelse af deltagernes sammensætning, hvad angår alder og antal år i grundskole, samt en overordnet beskrivelse af konkrete typologier af deltagere.
- > **Afsnit 4 – 6** indeholder resultaterne af de tre typer af progressionsmålinger, a) motivation, arbejds- og transportevne (afsnit 4), b) arbejdsmarkedsparethed (afsnit 5) og c) trivsel og mental helbred (afsnit 6).

2 Deltagernes baggrund, udbytte og barrierer

Indhold

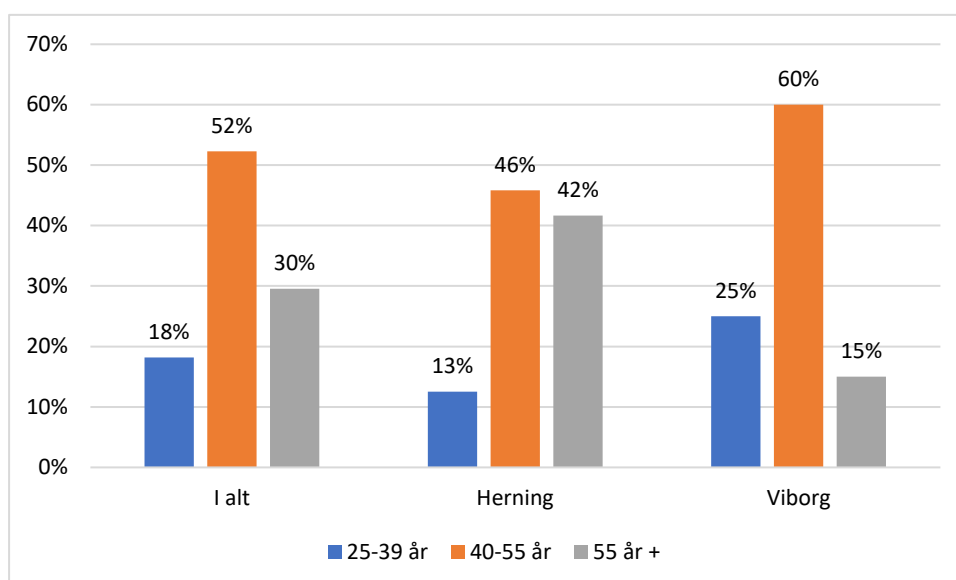
I dette afsnit ser vi nærmere på deltagernes alder i det år, de sluttede i projekt og på hvor mange år, de har gået i grundskole. Herudover indeholder afsnittet dels en kort beskrivelse af deltagernes udbytte af at have deltaget i projektet, dels en gruppering af deltagerne i forhold til deres barrierer for at opnå en højere grad af selvforsørgelse.

2.1 Alder og antal år i grundskole

Aldersfordeling

Gennemsnitsalderen blandt de 44 deltagere er 50 år. Kigger vi nærmere på de to kommuner kan vi konstatere, at der både er forskel på gennemsnitsalderen og aldersfordelingen. I Herning er gennemsnitsalderen således 52 år, mens den er 47 år i Viborg. Forskellen beror bl.a. på, at der i Herning er relativt flere deltagere over 55 år end i Viborg, jf. figuren neden for.

Figur 2-1 Aldersfordelingen blandt de 44 deltagere, som har udfyldt både et start- og et sluskema. I alt og særskilt for Herning (24 deltagere) og Viborg (20 deltagere). Opgjort 2022.

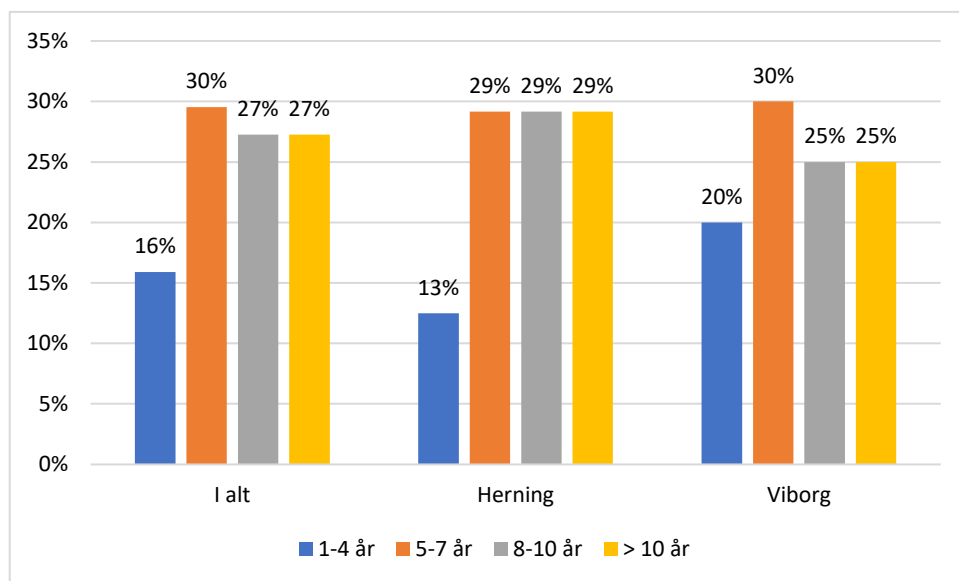

Antal år i grundskole

Godt halvdelen af de 44 deltagere har gået i grundskole i mere end 7 år (55%), jf. figuren neden for. Det gælder lidt flere i Herning (58%) end i Viborg (50%). Viborg har samtidigt relativt flere, som kun har gået i skole i højst 4 år. Det gælder 4 af de 20 deltagere (20%), mod tre af de 24 deltagere i Herning (13%).

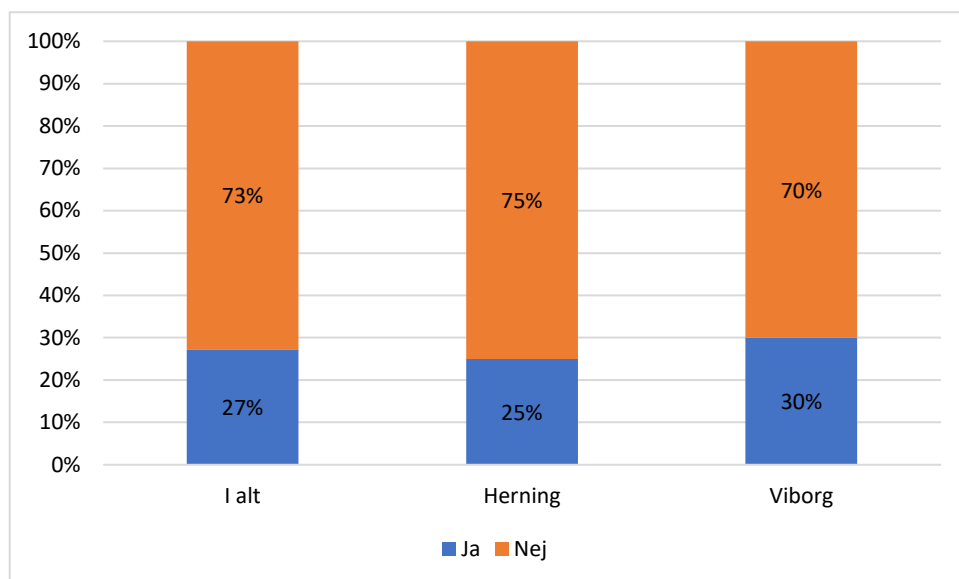
Deltagerne fra Herning adskiller sig således fra deltagerne fra Viborg ved dels at være gennemsnitlig ældre og ved at have gået længere tid i grundskole.

Figur 2-2 Antal deltagere fordelt på antal år, de har gået i grundskole. I alt (44) og særskilt for Herning (24) og Viborg (20).

Hovedparten (73%) af deltagerne har endvidere højst en grundskoleuddannelse, jf. figuren neden for. Det er således kun godt hver fjerde, der har taget en uddannelse udover grundskoleniveau. Heraf lidt flere i Viborg end i Herning.

Figur 2-3 Antallet af deltagere fordelt på om, de har taget en uddannelse efter grundskolen (ja) eller ej (nej).

I Viborg har fire af de seks deltagere, der har taget en uddannelse udover grundskoleniveau, taget den i deres oprindelsesland. I Herning gælder det 5 af de 6 deltagere, som har taget en uddannelse udover grundskoleniveau. Uddannelserne dækker bl.a. over sidemandsoplæring, gymnasial uddannelse, handelsskole, mekaniker og en uddannelse inden for byggeri, samt en uddannelse som landbrugsingeniør.

2.2 Udbytte og barrierer

Ved afslutningen af projektet har vi gennemført et interview med en af DRCs konsulenter med det mål at opnå en større indsigt i, dels deltagernes udbytte af projektførelsen, dels af hvad det er for barrierer deltagerne står overfor i forhold til at opnå en højere grad af selvforsørgelse. I forhold til sidstnævnte aspekt havde vi som udgangspunkt til hensigt at forsøge at indkredse, hvad der kendetegner de deltagere, der har henholdsvis størst og mindst sandsynlighed for at profitere af forløbet, med det mål at kunne anvende denne viden til at målrette visitationen til fremtidige forløb. Erfaringerne fra projektet er imidlertid, at det er svært på forhånd at afgøre om den enkelte vil profitere af forløbet eller ej og det ikke mindst givet, at målgruppen er borgere, der længe har stået udenfor arbejdsmarkedet, og som ikke har profiteret tilstrækkeligt af de eksisterende kommunale tilbud. Fokus har derfor i stedet været på at identificere de barrierer forskellige grupper af deltagere står overfor i forhold til at opnå en større grad af selvforsørgelse og her kategoriseret efter hvor svære, de har været at rykke i projektførelsen.

2.2.1 Udbytte

Deltagelsen i projektet har overordnet betragtet givet deltagerne øget viden om deres muligheder på arbejdsmarkedet og øget selvindsigt samt mod til større åbenhed og til at tage kontakt med potentielle arbejdsgivere. Om end der er forskel på omfanget af de enkelte deltageres udbytte.

DRCs konsulent fortæller uddybende, at deltagerne især har opnået **ny viden om**

- > **arbejdsmarkedet** og de specifikke jobfunktioner og brancher, som de har været interesseret i at opnå job inden for, herunder viden om hvilke kompetencer og arbejds- og fremmødeindsats, der kræves og hvilken løn, der kan optjenes.
- > **sig selv**, herunder større indsigt i hvem de er og hvad de kan.

Herudover har projektet ifølge konsulenten endvidere betydet, at deltagerne er blevet

- > **mere åbne** og mindre fokuserede på at please. Dette er sket i takt med, at de har opnået større tillid til DRCs konsulenter.
- > **bedre til selv at tage ansvar for deres jobsituation**. De er bl.a. blevet bedre til selv at tage initiativ til at kontakte potentielle arbejdsgivere.

Det forhold, at målgruppen har været længe væk fra arbejdsmarkedet, har betydet, at de typisk har manglet viden om og indsigt i vilkårene på

arbejdsmarkedet i dag og i hvad de jobs, som de gerne vil opnå, indebærer og forudsætter. Herudover er der samtidigt en del, som har haft mere eller mindre urealistiske billeder af deres situation og muligheder på arbejdsmarkedet. Begge dele er der er blevet arbejdet målrettet på at ændre gennem projektførelsen, og det bl.a. ved, som konsulenten udtrykker det, "at holde spejlet op foran dem".

2.2.2 Barrierer

Deltagerne i projektet har som udgangspunkt været ledige i relativ lang tid, og er bl.a. blevet udvalgt til projektet, fordi det ikke er lykkedes at skabe en varig forandring af deres jobsituation gennem de tilbud og samtaler, de hidtil har deltaget i. Deltagerne i projektet er således som udgangspunkt langt fra arbejdsmarkedet og står typisk overfor en palette af forskellige barrierer, hvoraf nogle er vokset over tid og været medvirkende til at øge afstanden til arbejdsmarkedet endnu mere.

Rang ordnes barriererne efter i hvor høj grad de har haft betydning for projektet succes med at rykke deltagerne, kan de grupperes under følgende tre overskrifter:

- 1 Helbredsmæssige barrierer
- 2 Holdningsmæssige barrierer
- 3 Kompetencemæssige barrierer.

De tre grupper af barrierer er ikke gensidig udelukkende forstået på den måde, at deltagerne entydigt vil kunne grupperes i en af grupperne. De enkelte deltagere vil typisk have en eller flere af de pågældende barrierer. Når vi i det følgende beskriver de enkelte barrierers betydning for projektets succes med at rykke deltagerne, så optræder de enkelte barrierer, som dem, der er mest tungtvejende.

De deltagere, som projektet har haft **sværest ved at rykke** og/eller brugt mest tid på at skabe en forandring hos, er de deltagere, som udover manglende beskæftigelse har haft tungtvejende **fysiske og/eller psykiske udfordringer**. Denne gruppe omfatter bl.a. deltagere, som er nedslidte af hårdt fysisk arbejde og/eller deltagere som har udviklet enten depression og/eller angst og/eller som har traumer. Depressionen og/eller angsten kan bl.a. være opstået enten som følge af fysiske helbredsproblemer og/eller langvarig ledighed. Nogle har været så dårlige, at de ikke har været startet op i projektet, mens andre har været startet op, men har haft brug for at få afklaret deres helbredsmæssige situation og konsekvenserne heraf for deres muligheder for at påtage sig et arbejde. Afklaringen er bl.a. sket via enten psykolog samtaler og/eller udredninger på hospitalet. Førelsen er i nogle tilfælde endt med, at de pågældendes sag er endt i rehabiliteringsteamet. I disse tilfælde har projektet typisk leveret dokumentation for borgerens helbredsmæssige situation og konsekvenserne heraf for deres arbejdsevne.

Blandt gruppen med tungtvejende helbredsproblemer har udbyttet således ofte bestået i en afklaring af både deres helbredsmæssige - og deres arbejdsmarkedsmæssige situation.

En anden gruppe, som det, ifølge konsulenten fra DRC, også har været svært at rykke, er de deltagere, som har haft **holdningsmæssige barrierer** i form af modstand mod at deltage i projektet. Modstanden er bl.a. kommet til udtryk ved, at de enten blevet væk eller rejst ud, når der er blevet stillet krav om at deltage i konkrete aktiviteter, eller ved, at de løbende er kommet for sent, holdt lange pauser og/eller haft relativ mange sygedage. Modstanden har typisk enten været begrundet i andre problemer, som deltageren ikke havde lyst til at tale om i starten eller i manglende lyst til at ændre på deres tilværelse. For begge gruppers vedkommende har det taget tid at finde ud af, hvad modstanden reelt dækkede over, herunder på at opbygge den nødvendige tillid for at kunne komme tilstrækkeligt tæt på.

Endelig er der den gruppe, hvor det er de **kompetencemæssige barrierer**, som vægter højest. De manglende kompetencer dækker bl.a. over svage sprogkunderskaber (dansk), ingen kompetencegivende uddannelse og ringe erhvervs erfaringer. De svage sprogkunderskaber betyder bl.a., at de ikke kan deltage i AMU-kurser og har svært ved at arbejde i teams. De kompetencemæssige barrierer har sat grænser for, hvad det er for typer af jobs, de har kunnet påtage sig og for hvor langt det har været muligt at rykke deltagerne inden for projektets rammer. Dem som det alt andet lige har været lettest at rykke blandt denne gruppe, er ifølge DRCs konsulent, de yngste og de som har haft gåpåmod og vilje til at ændre deres situation.

3 Progressionen i motivation, arbejds- og transportevne

I det følgende afdækkes resultaterne af målingerne af deltagernes progression, hvad angår **motivation, arbejds- og transportevne**.

3.1 Motivation

Indhold

Progressionen i deltagernes motivation er blevet analyseret på baggrund af deres svar på følgende spørgsmål: "**Hvordan vurderer du selv din motivation i forhold til job/uddannelse?**". Spørgsmålet er stillet i forbindelse med deres opstart og afslutning i projektet. Den måde som svarmulighederne er udformet på, betyder imidlertid, at de i lige så høj grad dækker over den enkelte deltagers vurdering af, hvorvidt de vil kunne tage et job. Svarerne består således af følgende fem udsagn:

- 1 Jeg kan ikke arbejde/tage en uddannelse
- 2 Jeg har udfordringer og har brug for støtte
- 3 Jeg vil gerne, men jeg ved ikke hvordan
- 4 Jeg vil gerne, men har også krav
- 5 Jeg er klar i morgen
- 6 Ved ikke.

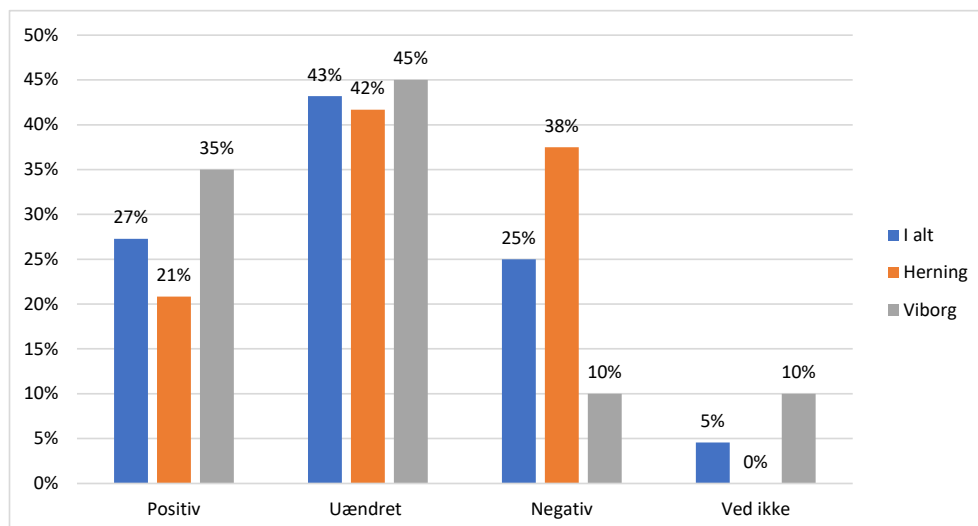
En positiv progression betyder, som beskrevet under metodebeskrivelsen, at deltagerne har bevæget sig opad på skalaen fra 1 til 5, mens en negativ progression betyder, at deltageren har bevæget sig den anden vej.

Resultaterne af progressionsmålingen

Resultaterne af progressionsmålingen hvad angår deltagernes motivation viser, at deltagelsen har haft en betydning for deltagernes motivation, men at det har resulteret i to modsatrettede tendenser. Således er godt hver fjerde (27%, 12) blevet mere motiveret/klar til at tage et job eller en uddannelse, mens stort set det samme antal (25%, 11) omvendt er blevet mindre motiveret/klar, jf. figuren neden for.

Figur 3-1 Andelen af de deltagere, der har svaret på både start og slutskeemaet, der har oplevet henholdsvis en positiv, uændret eller negativ progression.

Anm: - "Ved ikke" dækker den andel, der har svaret "Ved ikke" på afslutningstidspunktet.
- Bemærk at der er tale om små tal, hvilket giver relative store %-vise ændringer.

Resultaterne viser samtidigt, at der er flere blandt deltagerne fra Viborg (35%, 7) end blandt deltagerne fra Herning, der har oplevet en positiv progression, mens der omvendt er flere blandt deltagerne fra Herning (38%, 9) end fra Viborg (10%, 2), der har oplevet en negativ progression i det antal timer, de vurderer de kan arbejde om ugen. Sagt med andre ord så har de modsatrettede effekter forskellig tyngde blandt deltagerne i de to kommuner. Overordnet betragtet har begge parter profiteret af deltagelsen i SIB i form af en større afklarethed, men alt andet lige er det kun de deltagere, der er har oplevet en positiv progression, der er kommet tættere på arbejdsmarkedet.

Det forhold, at deltagerne fra Herning gennemsnitlig er ældre end deltagerne fra Viborg, kan have en betydning for, at der er så relativt mange af deltagerne fra Herning, der er blevet afklaret om, at de ikke vil kunne påtage sig et job. Hertil kommer, at der tilsyneladende er flere fra Herning, som gennem projektforløbet har fundet ud af, at deres helbred forhindrer dem i at arbejde, jf.

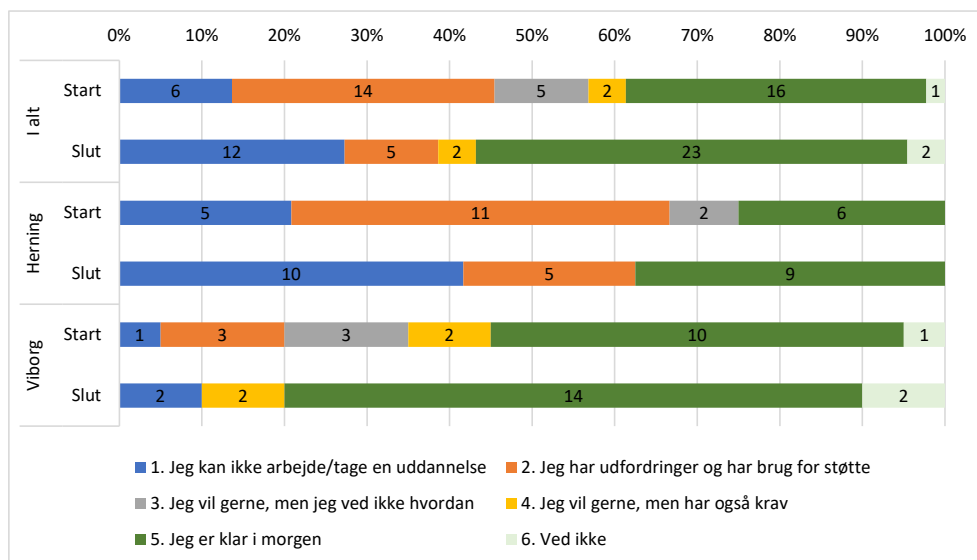
Figur 4-10. To forhold, som kan være sammenhængende.

Ser vi på hvordan ændringerne i deltagernes svar fordeler sig på de enkelte svarmuligheder, så kan vi på baggrund af nedenstående figur konstatere, at:

- > Der er syv flere, som angiver, at de er klar til at tage et job eller påbegynde en uddannelse i morgen, svarende til 16% flere af deltagerne. Heraf fire flere i Viborg og tre flere i Herning.

- > Der er samtidigt seks flere, som angiver, at de ikke kan arbejde/tage en uddannelse, svarende til 14% flere af deltagerne. Heraf fem flere i Herning og én mere i Viborg.
- > Ni færre, som angiver, at de har udfordringer og brug for støtte, svarende 20% færre af deltagerne. Heraf seks færre i Herning og tre færre i Viborg.

Figur 3-2 Udviklingen i deltageres progression hvad angår deres motivation i forhold til job/uddannelse fra de startede i projektet til de sluttede. I alt: 44

Stigningen i antallet, der ved afslutningen svarer, at de ikke kan tage et job eller en uddannelse dækker bl.a. over deltagere, som ved start svarede, at de havde udfordringer og brug for støtte (7) eller at de gerne ville have et job eller en uddannelse, men ikke vidste hvordan (2).

3.2 Arbejdsevne

Indhold

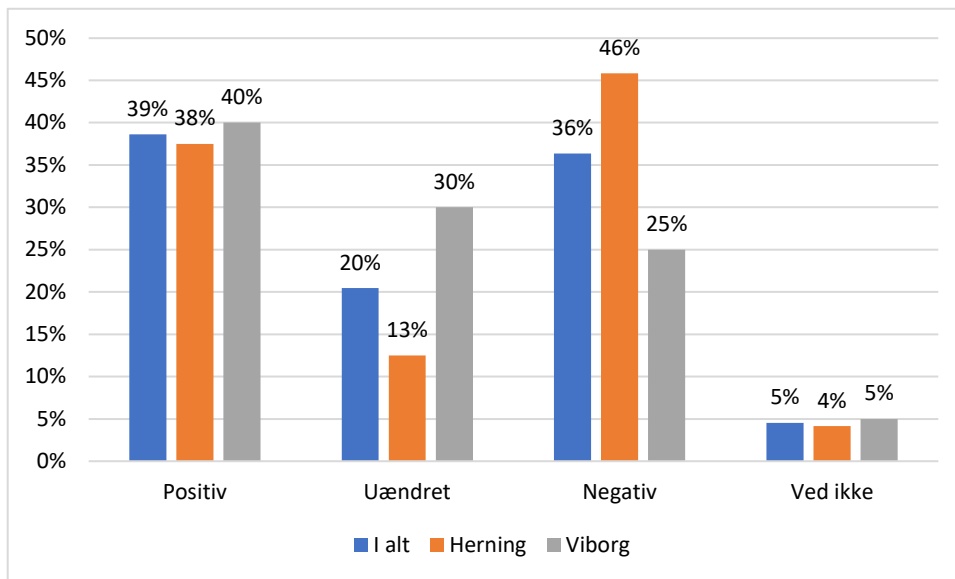
For at opnå et billede af udviklingen i deltageres arbejdsevne, er deltagerne, i forbindelse med henholdsvis deres opstart og deres afslutning i projektet, blevet spurgt om, **hvor mange timer om ugen de vurderer, at de kan arbejde?**

Resultaterne af progressionsmålingen

Billedet af progressionen i arbejdsevnen viser ligesom billedet af progressionen i deltageres motivation, at der er tale om to modsatte tendenser, jf. figuren neden for. Konkret er der 39% (17) af det samlede antal deltagere, som vurderer, at de kan arbejde flere timer om ugen end da de startede i SIB. Samtidigt er der 36% (16), og dermed næsten lige så mange, der vurderer, at de omvendt vil kunne arbejde færre timer om ugen end før de startede.

Der er i denne henseende særlig mange blandt deltagerne fra Herning, som har oplevet en negativ progression i det antal af timer, de vurderer, de kan arbejde. Andelen, der har oplevet en negativ progression (46%, 11), er her samtidigt højere end andelen, der har oplevet en positiv progression (38%, 9), jf. figuren neden for.

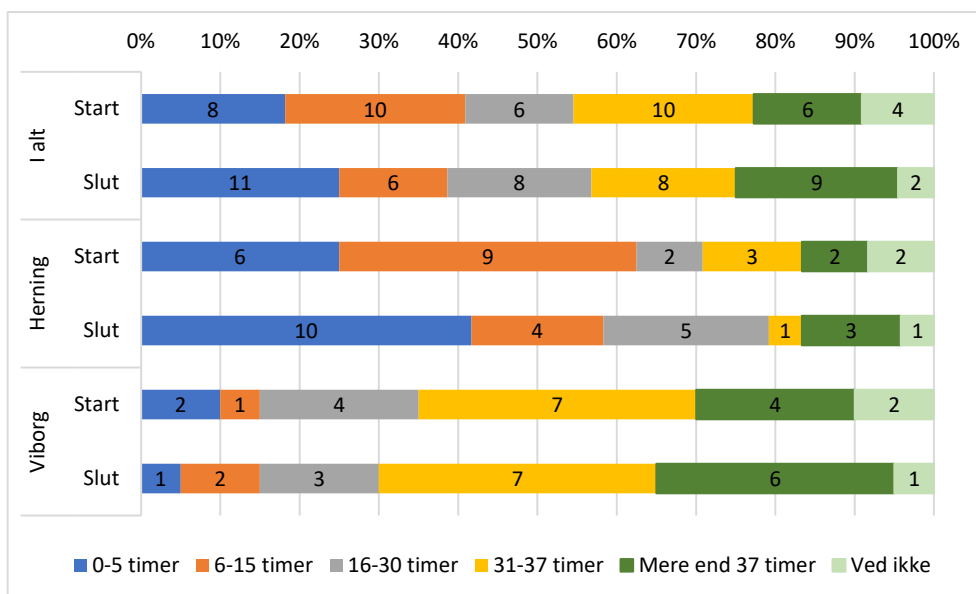
Figur 3-3 Andelen af de deltagere, der har svaret på både start og slutskeemaet, der har oplevet henholdsvis en positiv, uændret eller negativ progression.

Anm.: - "Ved ikke" dækker den andel, der har svaret "Ved ikke" på afslutningstidspunktet.
- Bemærk at der er tale om små tal, hvilket giver relative store %-vise ændringer.

At der er så relativt mange blandt deltagerne fra Herning, som har fundet ud af, at de kan arbejde færre timer om ugen end de troede fra start, hænger sandsynligvis sammen med det resultat, vi så i forbindelse med målingen af deltagerne motivation, og her det forhold, at flere er blevet mere afklarede om, at de ikke vil kunne påtage sig et arbejde eller påbegynde en uddannelse. Begge resultater skal sandsynligvis, som også nævnt ovenfor, ses i lyset af, at der er flere ældre blandt deltagerne fra Herning end fra Viborg, samt det forhold, at de samtidigt tilsyneladende i højere grad er udfordret helbredsæssigt.

Figur 3-4 Udviklingen i deltageres progression hvad angår hvor mange timer om ugen, de vurderer, de kan arbejde. Opgjort ved henholdsvis starttidspunkt og afslutningstidspunktet.

Ændringerne i deltagernes vurderinger af hvor mange timer, de kan arbejde pr uge, er vist i nedenstående figur. Figuren viser følgende forskelle mellem startmålingen og slutmålingen:

- > Samlet er der tre flere, der angiver, at de kan arbejde mere end 37 timer om ugen, svarende til 7% flere af de 44 deltagere. Heraf en mere i Herning og to mere i Viborg.
- > Samtidigt er der tre flere angiver, at de kun kan arbejde mellem 0 og fem timer om ugen. Heraf fire flere i Herning og en færre i Viborg.

3.3 Transportevne

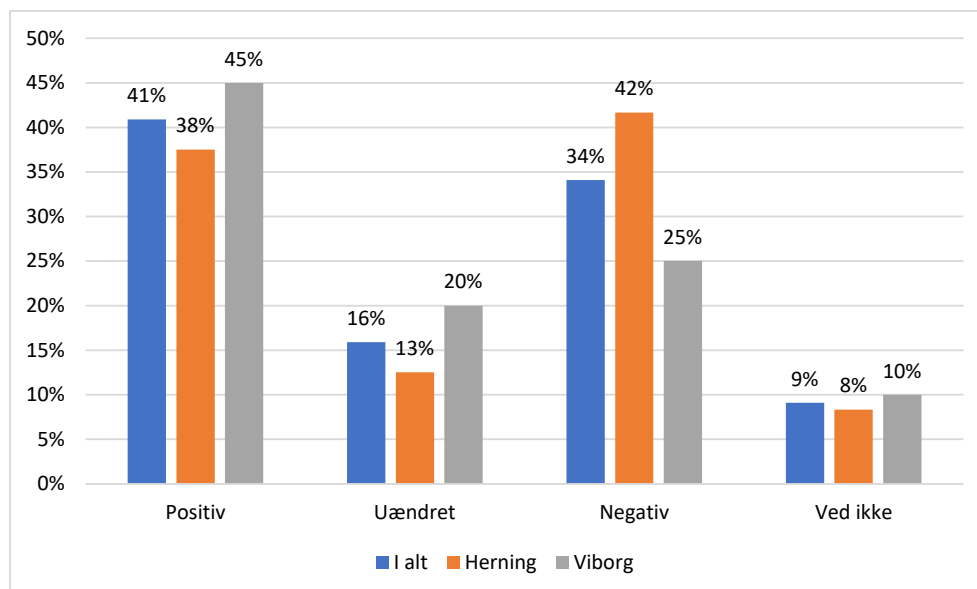
Indhold

Projektet har endvidere sat fokus på deltagernes transportevne. I hvilken grad det er lykket at påvirke denne, har vi målt på baggrund af følgende spørgsmål: "Hvor lang tid vurderer du, at du kan bruge på transport til arbejde?". Spørgsmålet er ligesom de øvrige spørgsmål indgået i det spørgeskema, som deltagerne har besvaret ved henholdsvis start og afslutning af deres projektførløb.

Resultaterne af progressionsmålingen

Resultaterne af målingen af progressionen i deltagernes transportevne viser, at det for 41% (18) af deltagernes vedkommende er lykket at øge den tid, som de kan bruge på transport til arbejde, mens hver tredje (34%) angiveligt er blevet mere bevidste om, at de ikke kan transportere sig helt så langt, som de troede fra start. Mønstrer med de to modsatrettede tendenser går således igen her, og ligner til forveksling det mønster vi så i forhold til arbejdsevne.

Figur 3-5 Andelen af de deltagere, der har svaret på både start og slutskemaet, der har oplevet henholdsvis en positiv -, uændret - eller negativ progression.

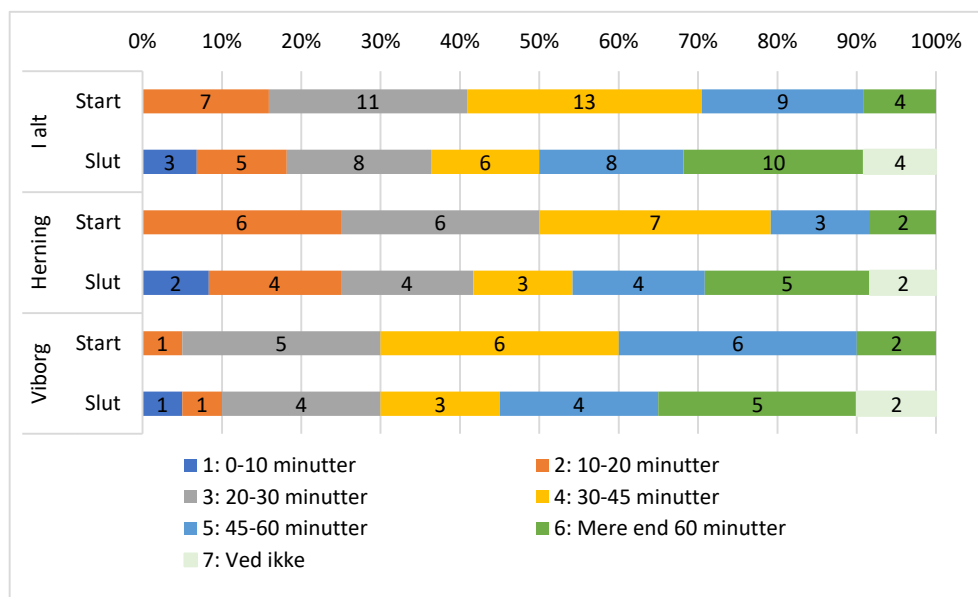
Anm.: - "Ved ikke" dækker den andel, der har svaret "Ved ikke" på afslutningstidspunktet.
- Bemærk at der er tale om små tal, hvilket giver relative store %-vise ændringer.

Andelen, der har oplevet en negativ progression, er samtidigt også her større blandt deltagerne fra Herning (42%, 10) end blandt deltagerne fra Viborg (25%, 5). Ligesom der er en lidt større andel, der har oplevet en positiv progression

blandt deltagerne fra Viborg (45%) end blandt deltagerne fra Herning (38%). Antalsmæssigt er det til gengæld det samme (9).

Fordelingen af deltagernes vurderinger af deres arbejdsevne ved start- og slut-tidspunktet er vist i figuren neden for, og dermed også ændringerne heri.

Figur 3-6 *Udviklingen i deltagernes progression hvad angår hvor langt tid, deltagerne vurderer, at de kan bruge på transport til arbejde. Opgjort ved henholdsvis starttidspunkt og afslutningstidspunktet.*

Figuren viser følgende ændringer i deltagernes egen vurdering af deres transportevne fra de startede til de sluttede:

- > Seks flere angiver, at de kan bruge mere end 60 minutter på transport til arbejde, svarende til 14% af deltagerne. Heraf tre flere i både Herning og Viborg.
- > Tre flere angiver, at de kun kan lade sig transportere mellem 0 og 10 minutter til arbejde, svarende til 7% af deltagerne. Heraf to mere i Herning og en mere i Viborg.
- > Fire flere, der angiver, at de ikke ved, hvor lang tid de kan bruge på transport til arbejde, svarende til 9% af deltagerne. Det gælder to deltagere i både Herning og Viborg.

Alt andet lige ser det ud til, at deltagerne fra Viborg fra start havde en højere transportevne målt på hvor langt, de efter egen vurdering vil kunne transportere sig til arbejde end deltagerne fra Herning, men progressionen og mønstret heri er relativt ens i de to kommuner.

4 Progressionen i arbejdsmarkedsparethed (BIP)

Indhold

Progressionen i deltageres arbejdsmarkedsparethed er målt på baggrund af et udsnit af de indikatorer, der er udviklet i BIP (Beskæftigelses Indikator Projektet), jf. afsnit 1.

Indikatorerne er her grupperet i tre underkategorier:

- > Jobperspektiver
- > Kontakt- og samarbejdsevne
- > Helbred.

I det følgende præsenteres resultaterne af målingerne af progressionen i de tre underkategorier af indikatorer. I Bilag A findes en samlet oversigt over resultaterne for samtlige de udvalgte BIP-indikatorer.

4.1 Jobperspektiver (BIP)

Indhold

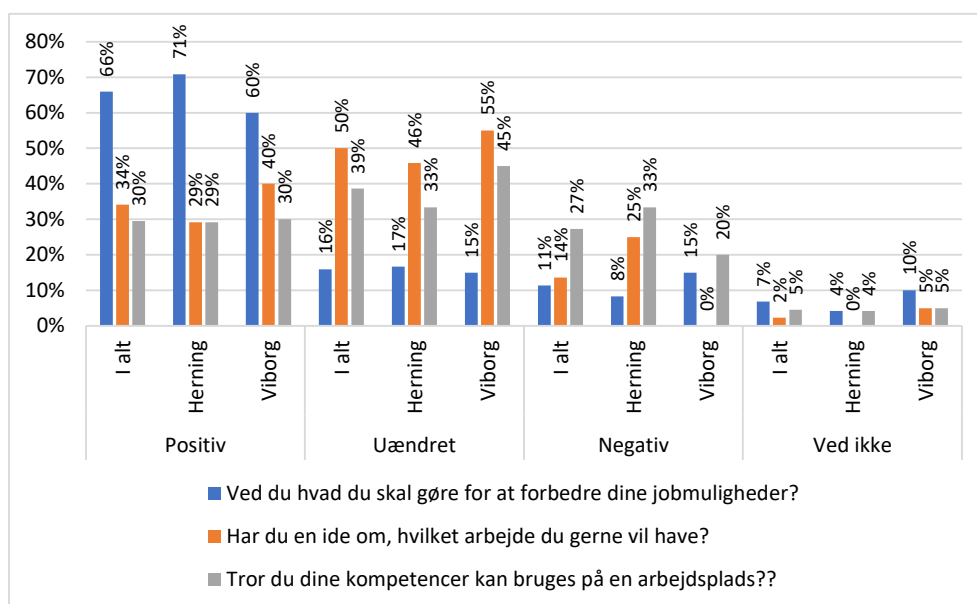
Målingerne af progressionen i deltageres **jobperspektiver** er baseret på deltageres besvarelse af følgende tre spørgsmål fra BIP i forbindelse med henholdsvis deres start og afslutning i projektet:

- > Ved du, hvad du skal gøre for at forbedre dine muligheder for at få et job?
- > Har du en ide om, hvilket arbejde du gerne vil have?
- > Tror du dine kompetencer kan bruges på en arbejdsplads?

Resultaterne af progressionsmålingen

Resultaterne viser, at deltagelsen i SIB især har givet deltagerne en **større viden om, hvordan de skal forbedre deres jobmuligheder**, jf. figuren neden for.

Figur 4-1 *Andelen af de deltagere, der har svaret på både start og slutskemaet, der har oplevet enten en positiv -, uændret - eller negativ progression, hvad angår deres jobperspektiv.*

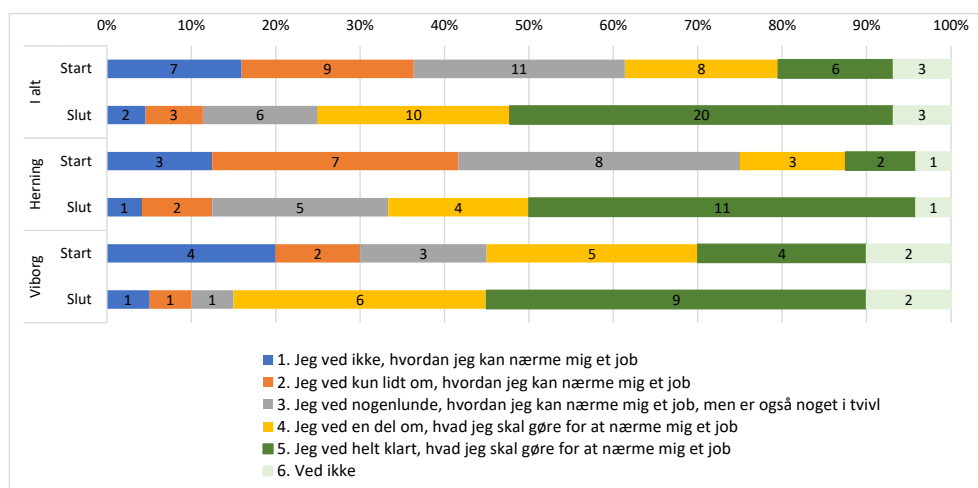
Anm.: "Ved ikke" dækker den andel, der har svaret "Ved ikke" på afslutningstidspunktet. Bemærk at der er tale om små tal, hvilket giver relative store %-vise ændringer.

Konkret angiver to tredjedele (66%, 29) af deltagerne, at de har opnået en større viden herom, heraf lidt flere af deltagerne i Herning (71%, 17) end i Viborg (60%, 12).

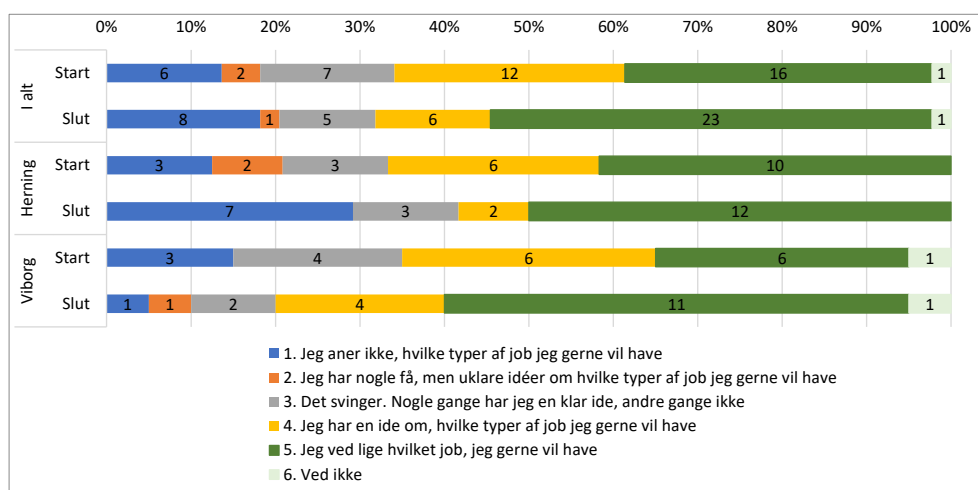
Derimod er det kun henholdsvis godt en tredjedel (34%, 15), der har fået en **bedre ide om, hvilket job de gerne vil have** og knap en tredjedel (30%, 13), der har fået **større tro på, at deres kompetencer kan bruges på en arbejdsplads**. I forhold til sidstnævnte indikator angiver godt hver fjerde (27%, 12) samtidigt, at deres tro på, at deres kompetencer kan bruges på en arbejdsplads, er blevet **mindre** i løbet af projektperioden. Mønsteret med de to modsatrettede effekter går således igen i forhold til dette spørgsmål.

Deltagernes svar ved start- og sluttidspunktet er vist i tre figurer neden for.

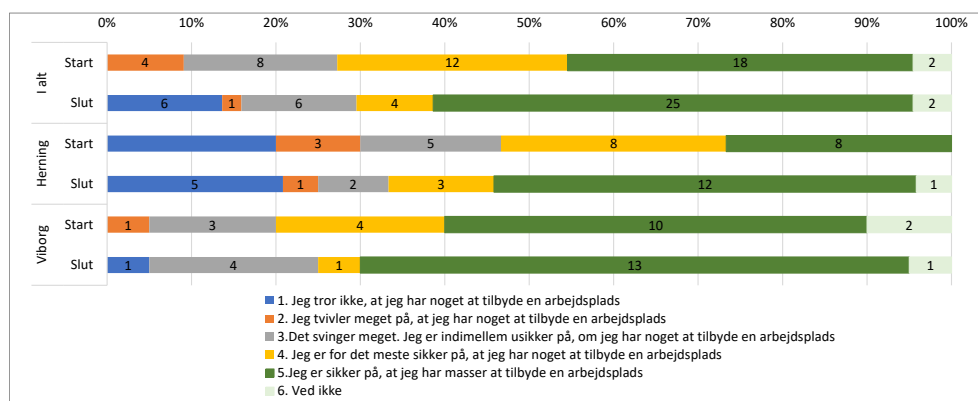
Figur 4-2 *Udviklingen i deltageres progression hvad angår spørgsmålet: "Ved du, hvad du skal gøre for at forbedre dine muligheder for at få et job?". Opgjort ved henholdsvis start- og afslutningstidspunktet.*

Figur 4-3 *Udviklingen i deltageres progression hvad angår spørgsmålet: "Har du en ide om, hvilket arbejde du gerne vil have?". Opgjort ved henholdsvis start- og afslutningstidspunktet.*

Figur 4-4 Udviklingen i deltageres progression hvad angår spørgsmålet: "Tror du dine kompetencer kan bruges på en arbejdsplads?". Opgjort ved henholdsvis start- og afslutningstidspunktet.

De tre figurer viser følgende ændringer i deltageres egne vurderinger af deres jobperspektiver fra de startede til de sluttede:

- > **14 flere** deltagere angiver, at de helt klart **ved, hvad de skal gøre for at nærme sig et job**, svarende til 32% flere af deltagerne. Heraf ni flere i Herning og fem flere i Viborg. Samtidigt er der 11 færre, der ikke ved noget om, hvordan de skal nærme sig et job eller kun ved lidt herom, svarende til 25% færre.
- > **Syv flere** deltagere angiver, at de præcis **ved, hvilket job de vil have**, svarende til 16% af deltagerne. Heraf to mere i Herning og fem flere i Viborg. Samtidigt er der én mere, der enten ikke aner, hvilket job de vil have eller som har nogle få, men uklare ideer herom.
- > **Syv flere** deltagere angiver, at de er sikre på, at de har **masser at tilbyde en arbejdsplads**, svarende til 16% af deltagerne. Heraf fire flere i Herning og tre flere i Viborg. Samtidig er der tre flere, der enten ikke tror de har noget at tilbyde en arbejdsplads eller som tvivler herpå. Det er i denne henseende iøjnefaldende, at gruppen der ikke tror, de har noget at tilbyde en arbejdsplads er vokset fra nul til seks deltagere i løbet af projektperioden. Et resultat, der igen viser, at projektet øjensynlig både har gjort nogle af deltagerne mere arbejdsmarkedsparate og andre mindre arbejdsmarkedsparate end de havde troet fra start, og dermed sandsynligvis mere afklarede om deres muligheder.

4.2 Kontakt- og samarbejdsevne (BIP)

Indhold

Målingerne af progressionen i deltageres **kontakt- og samarbejdsevne** er baseret på deltageres besvarelse af følgende to spørgsmål i forbindelse med henholdsvis deres start og afslutning i projektet:

- > Hvordan har du det med at tage kontakt til nogle, du ikke kender?
- > Hvor god er du til at samarbejde med andre?

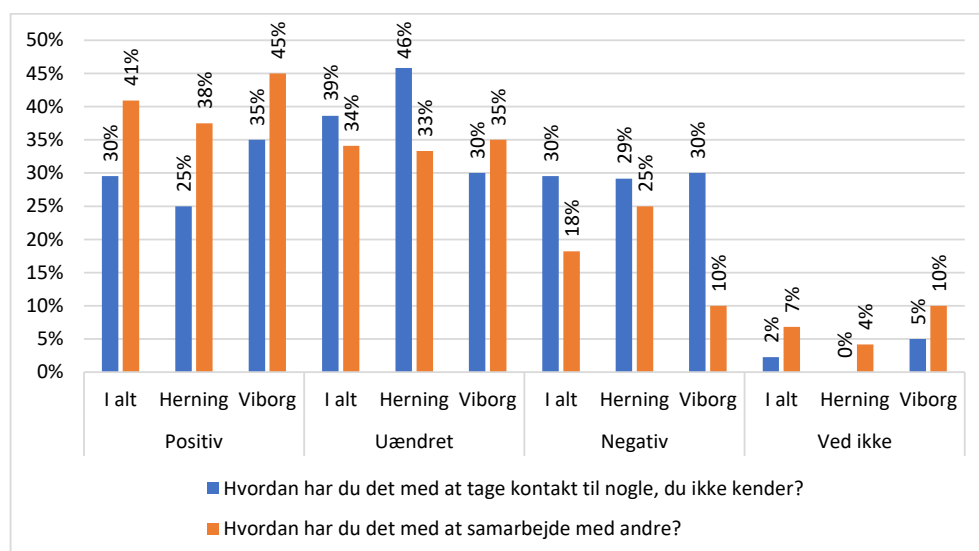
Resultaterne af progressionsmålingen

Resultaterne af målingerne af deltageres progression på disse to spørgsmål viser, at der er flere, der er blevet bedre til at **samarbejde med andre** end til at

tage kontakt med nogle de ikke kender. Mere konkret har 41% af deltagerne oplevet en positiv progression i deres samarbejdsevne (18), mens kun 30% (13) har oplevet en positiv progression i deres evne til at tage kontakt til nogle de ikke kender. Samtidigt er der 30%, der har oplevet en negativ progression i deres evne til at tage kontakt til nogle de ikke kender. Sagt med andre ord er der således lige så mange, der vurderer, at de er blevet dårligere til at tage kontakt til nogle de ikke kender, som vurderer, at de er blevet bedre til det.

Figur 4-5 Andelen af de deltagere, der har svaret på både start og slutskemaet, der har oplevet henholdsvis en positiv -, uændret - eller negativ progression, hvad angår deres kontakt- og samarbejdsevne.

Anm.: "Ved ikke" dækker den andel, der har svaret "Ved ikke" på afslutningstidspunktet. Bemærk at der er tale om små tal, hvilket giver relative store %-vise ændringer.

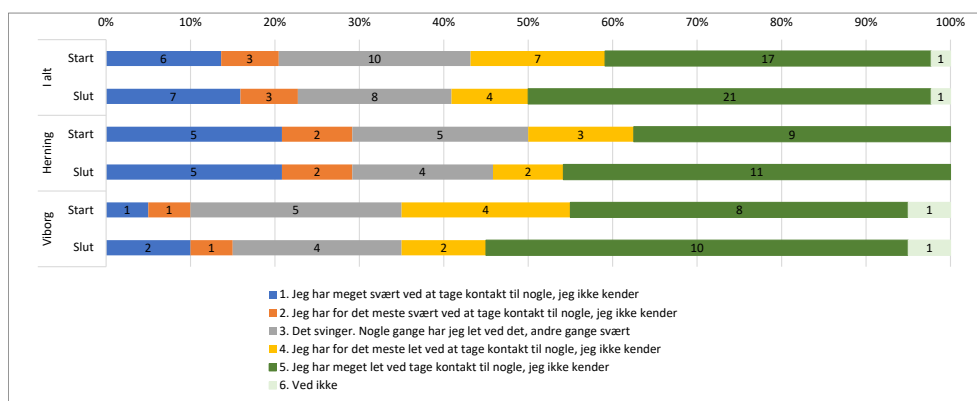
Givet at forskningen har påvist⁶, at deltagernes vurdering af deres samarbejdsevner har betydning for deres sandsynlighed for at komme i job efterfølgende, er det positivt, at der dels er 41%, der har oplevet en positiv progression i deres samarbejdsevne, jf. Figur 4-5, dels at 2/3 af deltagerne ved afslutningen angiver, at de for det meste har eller generelt har nemt ved at samarbejde med andre, samt at andelen, der har rigtigt nemt ved det er steget i projektperioden, jf. Figur 4-7 neden for. Det skal i denne henseende nævnes, at forskningen specifikt har peget på, at de lediges samarbejdsevne især har betydning for gruppen over 30 års beskæftigelseschancer⁷.

Fordelingen af deltagernes svar på de to spørgsmål ved henholdsvis start- og sluttidspunktet er vist i to separate figurer neden for:

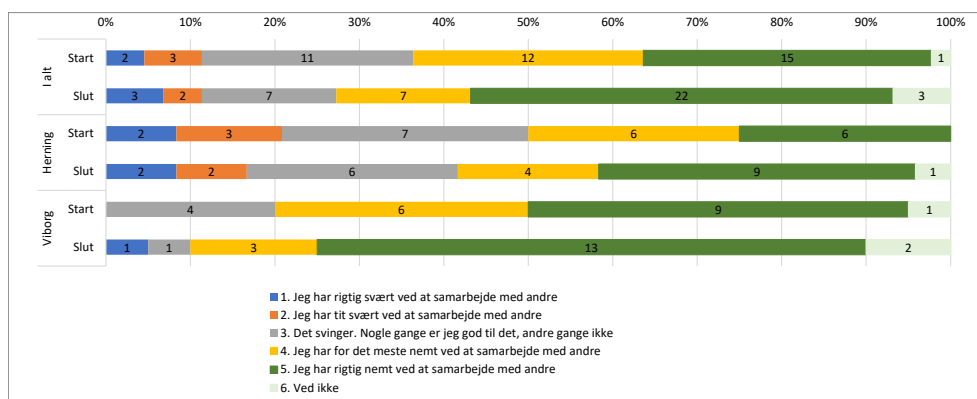
⁶ Aarhus Universitet, Business and Social Science, Department of Economics and Business og Væksthusets Forskningscenter, 2017: BIP Indikatorer og jobsandsynlighed. Jf.: <https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/wp-content/uploads/2017/01/BIP-Indikatorer-og-jobsandsynlighed.pdf>

⁷ Samme kilde som nævnt ovenfor (fodnote 9)

Figur 4-6 Udviklingen i deltageres progression hvad angår spørgsmålet: "Hvor god er du til at tage kontakt med nogle, du ikke kender?". Opgjort ved henholdsvis starttidspunkt og afslutningstidspunktet.

Figur 4-7 Udviklingen i deltageres progression hvad angår spørgsmålet: "Hvor god er du til at samarbejde med andre". Opgjort ved henholdsvis starttidspunkt og afslutningstidspunktet.

Figureerne viser følgende ændringer i deltageres egen vurdering af deres **kontakt- og samarbejdsevne** fra de startede til de sluttede:

- > **Fire flere** angiver, at de **har meget let ved at tage kontakt med nogle, de ikke kender**. Det betyder, at hvor der fra start var 39% af deltagerne, der angav, at de havde let ved at tage kontakt, er det ved afslutningen 48%, svarende til en stigning på 9 procentpoint. Heraf to flere i både Herning og Viborg. Samtidigt er der én mere, der angiver, at de enten har meget svært ved eller for det meste svært ved at tage kontakt med nogle, de ikke kender.
- > **Syv flere** angiver, at de har rigtig **nemt ved at samarbejde med andre**, svarende til en stigning på 16 procentpoint. Heraf tre flere i Herning og fire flere i Viborg. Det skal i denne henseende bemærkes, at der fra start var færre i Viborg end i Herning, som angav, at de havde enten rigtig svært eller ofte svært ved at samarbejde med andre. Endelig er der to mere, der er kommet i tvivl om deres evner til at samarbejde med andre.

4.3 Helbred (BIP)

Indhold

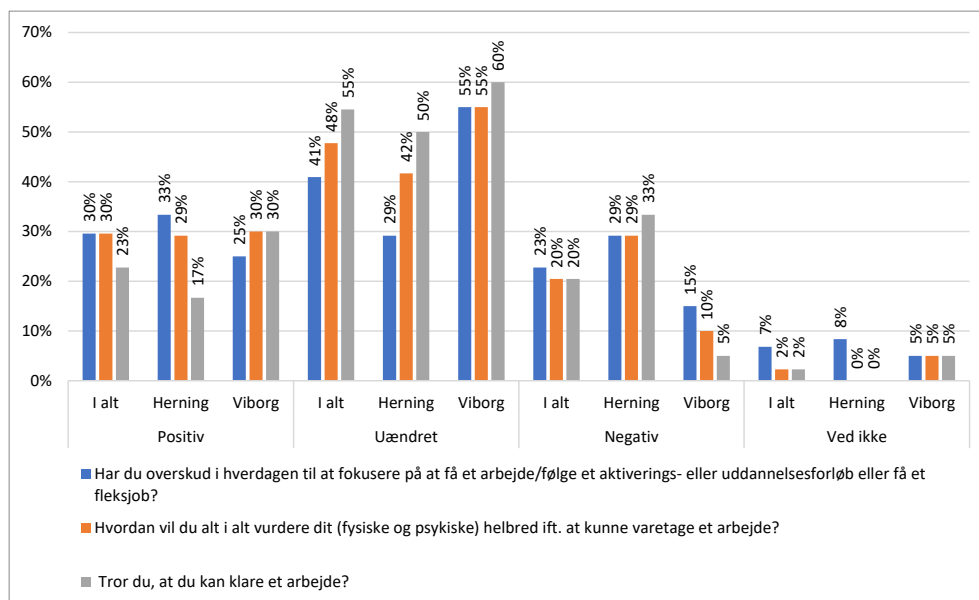
Målingerne af progressionen i deltageres **vurderinger af deres helbred** er baseret på besvarelsen af følgende tre spørgsmål i forbindelse med henholdsvis deres start og afslutning i projektet:

- > Har du overskud i hverdagen til at fokusere på at få et arbejde/følge et aktiverings- eller uddannelsesforløb eller få et fleksjob?
- > Hvordan vil du alt i alt vurdere dit (fysiske og psykiske) helbred ift. at kunne varetage et arbejde? (Her menes fuldtids og deltids job, ikke fleksjob)
- > Tror du, at du kan klare et arbejde? (Her menes fuldtids og deltids job, ikke et fleksjob).

Resultaterne af progressionsmålingen

Resultaterne af målingen af progression i deltageres vurdering af deres helbred viser, at kun knap hver fjerde af deltagerne (23%, 10) er blevet mere overbeviste om, at de vil kunne **klare et arbejde** efter at have deltaget i SIB, mens hver femte (20%, 9) har oplevet, at de er blevet mindre overbeviste. Andelen, der har oplevet en positiv progression, er i denne henseende lavest blandt deltagerne fra Herning, der samtidigt har oplevet den højeste negative progression. Blandt deltagerne fra Herning er det således kun 17% (4), der har opnået en øget tro på, at de vil kunne klare et job, mens 33% (8) er blevet mere usikre herpå. I Viborg er der omvendt 30% (6), der har øget tro på, at de kan klare et job, men kun 5% (1) er blevet mere usikker herpå.

Figur 4-8 Andelen af de deltagere, der har svaret på både start og slutskeemaet, der har oplevet henholdsvis en positiv -, uændret - eller negativ progression, hvad angår deres **helbred**.

Anm.: "Ved ikke" dækker den andel, der har svaret "Ved ikke" på afslutningstidspunktet. Bemærk at der er tale om små tal, hvilket giver relative store %-vise ændringer.

Om end forskellene ikke er markante, så indtager denne beskæftigelsesindikator sidstestpladsen hvad angår andelen, der har oplevet en positiv progression. Set i lyset af, at det er påvist, at det afgørende for at få et job, at borgeren tror på

sin egen evne til at klare et arbejde⁸, er omfanget af både den positive og den negative progression tankevækkende, og det især blandt deltagerne fra Herning.

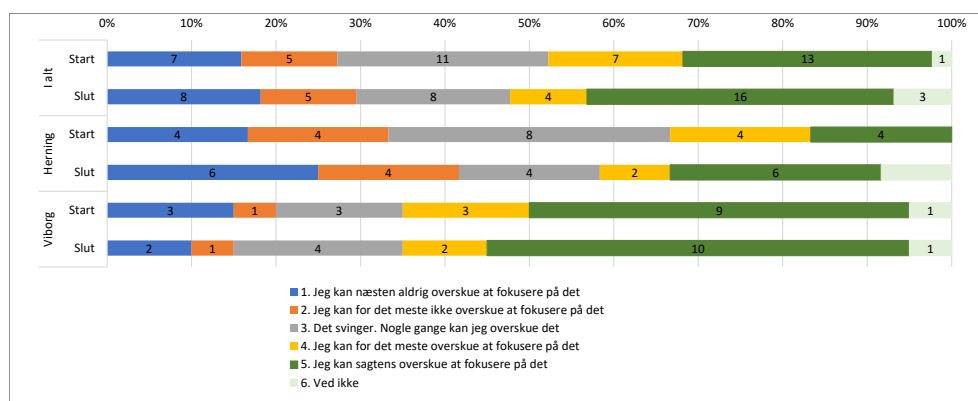
Ser vi på **helbredsindikatoren**, så er det ligeledes påvist, at der større sandsynlighed for, at den ledige finder job, hvis den pågældende forbedrer sin evne til at mestre eventuelle helbredsudfordringer⁹. Progressionsmålingerne viser, at knap hver tredje (30%, 13) har oplevet en positiv progression i deres helbredsstring, mens hver fjerde (20%, 9) omvendt har oplevet en negativ progression.

Af de tre beskæftigelsesindikatorer, som det er påvist, har betydning for borgerenes efterfølgende jobchancer, er det således især samarbejdsevne, som de har rykket sig på. Mens de omvendt har rykket sig mindst i forhold til deres tro på, om de kan klare et job.

Endelig hvad angår den sidste af de tre helbredsindikatorer, og dermed spørgsmålet om, hvorvidt deltageren har **overskud i hverdagen** til at fokusere på at få et arbejde/følge et aktiverings- eller et uddannelsesforløb eller få et fleksjob, så viser målingerne, at knap hver tredje (30%, 13) har oplevet en positiv progression, mens knap hver fjerde (23%, 10) har oplevet en negativ progression. Der er i denne henseende flere blandt deltagerne i Herning (33%, 8) end i Viborg (25%, 5), som angiver, at de har fået mere overskud hertil, men samtidigt også en større andel, som har fået mindre overskud (29%, 7). De to modsatrettede effekter er således især udtalt blandt deltagerne fra Herning, mens der er relativt mange af deltagerne fra Viborg, som ikke har oplevet nogen former for progression overhovedet (55%, 11).

Deltagernes svar ved start- og sluttidspunktet er vist i tre figurer neden for:

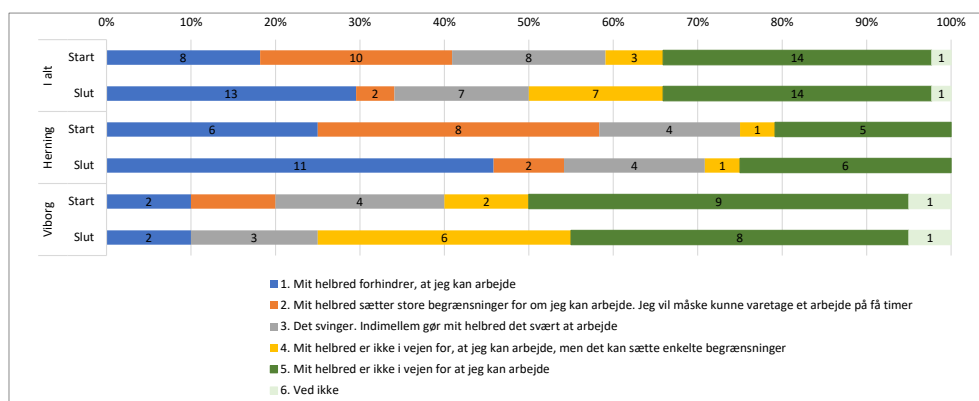
Figur 4-9 Udviklingen i deltageres progression hvad angår spørgsmålet: "Har du overskud i hverdagen til at fokusere på at få et arbejde/følge et aktiverings- eller uddannelsesforløb eller få et fleksjob?". Opgjort ved start- og afslutningstidspunktet.

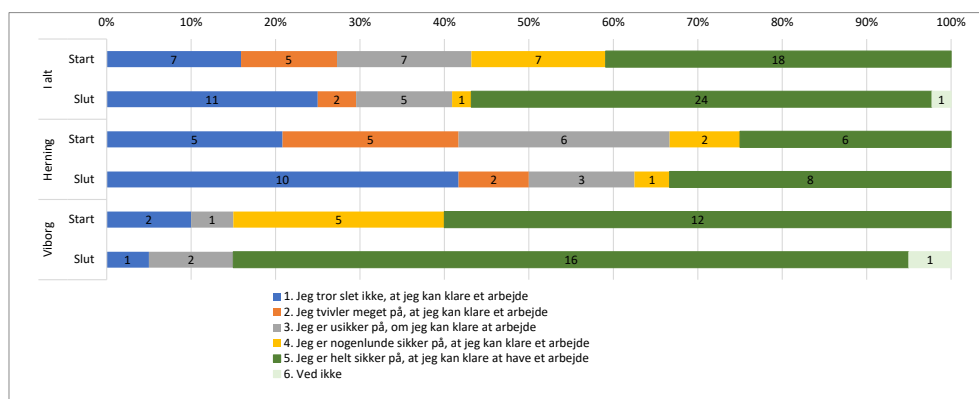
⁸ Aarhus Universitet, Business and Social Science, Department of Economics and Business og Væksthusets Forskningscenter, 2017: BIP Indikatorer og jobsandsynlighed.

⁹ Samme kilde som nævnt i fodnote 11 ovenfor.

Figur 4-10 *Udviklingen i deltagernes progression hvad angår spørgsmålet: "Hvordan vil du alt i alt vurdere dit (fysiske og psykiske) helbred ift. at kunne varetage et arbejde?". Opgjort ved start- og afslutningstidspunktet.*

Figur 4-11 *Udviklingen i deltagernes progression hvad angår spørgsmålet: "Tror du, at du kan klare et arbejde?". Opgjort ved henholdsvis starttidspunkt og afslutningstidspunktet.*

De tre figurer viser følgende ændringer i deltagernes egen vurdering af deres helbred fra de startede til de sluttede:

- > **Tre flere** angiver, at de **sagtens kan overskue at fokusere på at få et arbejde/følge et aktiverings- eller uddannelsesforløb eller få et fleksjob**. Andelen der svarer dette er hermed steget fra 30% af deltagerne til 36% af deltagerne fra start til slut, svarende til en stigning på 6 procentpoint. Heraf to flere i Herning og én mere i Viborg. Samtidigt er der én mere, der svarer, at de næsten aldrig har overskud til at fokusere på det og to mere, der er blevet i tvivl om, hvorvidt de har overskud til at fokusere på det.
- > **Fem flere** angiver, at deres **helbred forhindrer dem i at arbejde**. Det gjaldt knap hver femte fra start (18%) mod knap hver tredje (39%) ved afslutningen. Samtlige fem deltagere er fra Herning Kommune. Samtidigt er der ikke sket nogen ændringer i det samlede antal der angiver, at deres helbred ikke udgør en forhindring for at kunne arbejde.
- > **Seks flere** angiver, at de er **helt sikre på, at de kan klare et arbejde**. Andelen der angiver dette er dermed steget fra at udgøre 41% ved start til at udgøre 55% ved afslutningen, svarende til en stigning på 14 procentpoints. Heraf to flere i Herning og fire flere i Viborg. Samtidigt er der ni flere, der

angiver, at de slet ikke tror, at de kan påtage sig et arbejde. Det gælder 10 flere i Herning og én færre i Viborg.

Resultaterne af målingerne af progressionen i deltagernes vurdering af deres helbred og arbejdsevne viser tydeligt, at deltagerne og det især deltagerne i Herning er blevet mere bevidste om deres helbredstilstand og de begrænsninger det giver dem i forhold til at kunne påtage sig et arbejde. I Herning er det således 11 af de 24 deltagere, der ved afslutningen angiver, at deres helbred forhindrer dem i at påtage sig et arbejde og 10, der angiver, at de slet ikke tror de kan klare et arbejde. Det er både relativt mange og en relativt stor stigning fra start til slut. Helt samme mønster ses ikke i Viborg.

Givet at deltagernes score på helbredsmestring, som nævnt, har betydning for deres efterfølgende jobs chancer, ser det umiddelbart bedre ud for deltagerne fra Viborg Kommune end for deltagerne fra Herning Kommune.

5 Progressionen i trivslen (WHO-5)

Indhold

Progressionen i deltagernes trivsel er, som omtalt i afsnit 1, målt på baggrund af **trivselsindekset WHO-5**, der består af fem spørgsmål om, hvordan deltageren har haft det de sidste to uger. Resultaterne af svarerne anvendes som et mål for, om borgerne får forbedret deres generelle trivsel i den periode, som de har deltaget i projektet.

I dette projekt har de fem spørgsmål været en integreret del af det spørgeskema, som deltagerne har skullet svare på ved henholdsvis start og afslutning af deres projektførelse.

Udvikling i samlet score

Målingerne af udviklingen i deltagernes trivsel kan beregnes ved, at scoren på de enkelte spørgsmål lægges sammen og summen ganges med fire. I denne henseende opnås scoren 5, hvis deltageren svarer "hele tiden" på det konkrete udsagn, 4 hvis deltageren svarer "det meste af tiden" og så fremdeles. Der gives således en score på 0, hvis deltageren svarer "på intet tidspunkt".

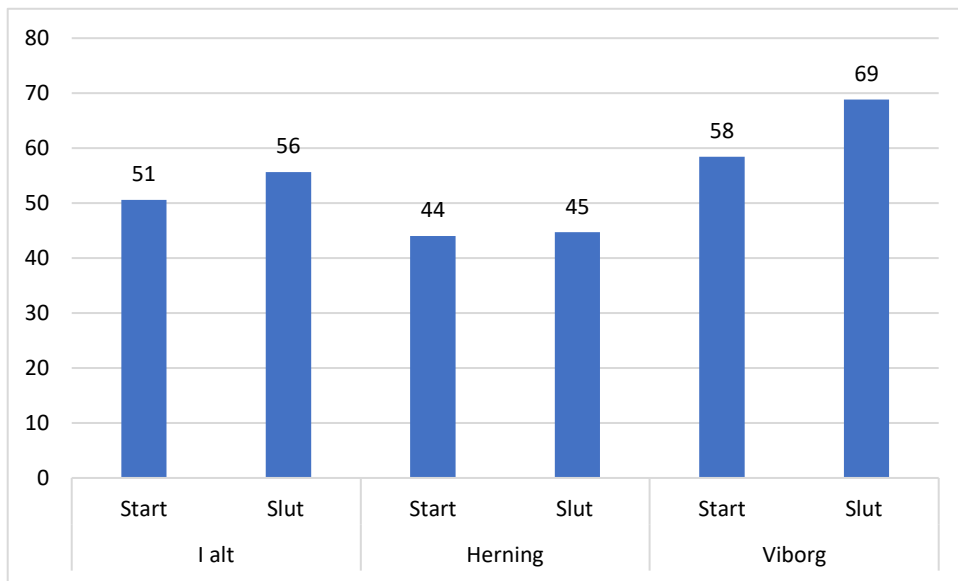
Deltagernes trivsel afgøres ud fra størrelsen af den samlede score:

- > **Score mellem 0-35:** Der kan være stor risiko for depression eller stressbelastning
- > **Score mellem 36-50:** Der kan være risiko for depression eller stressbelastning
- > **Score over 50:** Der er ikke umiddelbart risiko for depression eller stressbelastning.

Gennemsnittet for befolkningen som helhed er en samlet score på 68.

Beregnes den gennemsnitlige score for de 44 deltagere, så var den på 51 ved start og 56 ved slut, jf. figuren neden for. Gennemsnitlig betragtet, så er deltagernes trivsels således alt andet lige steget i projektperioden. Samtidigt kan det umiddelbart konkluderes, at gruppen samlet betragtet ikke er i umiddelbar risiko for depression eller stressbelastning, men at deres gennemsnitlige trivselsniveau samlet betragtet ligger lavere end befolkningens som helhed.

Figur 5-1 Den gennemsnitlige score på trivselsindekset WHO-5. Opgjort for samtlige deltagere og særskilt for de to kommuner, samt ved start og slut.

Det viser sig imidlertid, at der er relativ stor forskel på trivselsniveauet i de to deltagende kommuner og på, hvor meget de rent trivselsmæssigt har profiteret af deres deltagelse i projektførelsen, når vi alene vurderer det ud fra deres gennemsnitlige score, jf. figuren ovenfor.

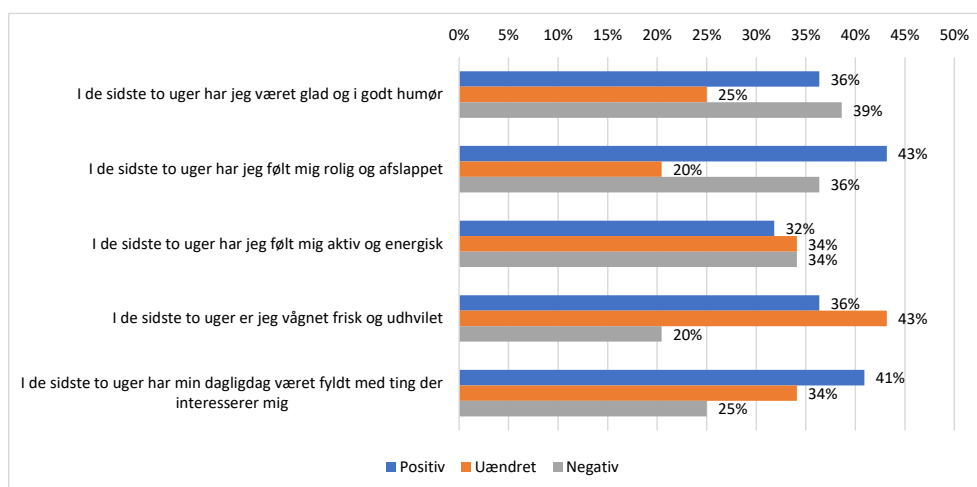
Deltagerne fra Hernings gennemsnitsscore ligger på starttidspunktet på 40 og på 45 ved afslutningen. Det indikerer, at de gennemsnitlig betragtet er i risiko for depression eller stressbelastning. Det gælder både ved starttidspunktet, men også ved afslutningen, og dette til trods for at deres samlede trivsel angiveligt er øget gennem projektperioden, i hvert tilfælde når vi alene kigger på deres gennemsnitlige score.

Deltagerne fra Viborgs gennemsnitsscore indikerer omvendt, at de samlet betragtet ikke umiddelbart er i risiko for depression eller stressbelastning. Samtidigt viser resultaterne af slutmålingen, at deltagerne som samlet gruppe har formået at opnå et trivselsniveau svarende til befolkningens som helhed i løbet af projektperioden. Deltagerne fra Viborg har således rykket sig væsentligt og signifikant trivselsmæssigt i løbet af projektperioden.

Hvilke områder har de rykket sig på?

For at opnå et billede af, hvad det mere konkret er for "trivsels-områder" deltagerne har oplevet størst progression på, har vi i tråd med de øvrige progressionsmålinger, beregnet, hvor stor en andel af deltagerne, der har oplevet henholdsvis en positiv, uændret og negativ progression. Resultaterne af disse beregninger fremgår af nedenstående figur og af Bilag B for de to kommuners vedkommende.

Figur 5-2 Andelen af de deltagere, der har svaret på både start og slutskeemaet, der har oplevet henholdsvis en positiv -, uændret - eller negativ progression, hvad angår deres *trivsel* (WHO-5 trivselsindeks).

Denne beregning viser, at der er relativt flest, som har oplevet en positiv progression i hvor lang tid de har følt sig rolig og afslappet og haft dage, der var fyldt med ting, der interesserer dem i de seneste to uger. Omvendt ser det samtidigt ud til, at der er flere, der har oplevet en negativ end en positiv progression i hvor ofte de har været glad og i godt humør de sidste to uger. Forskellen er dog ikke markant.

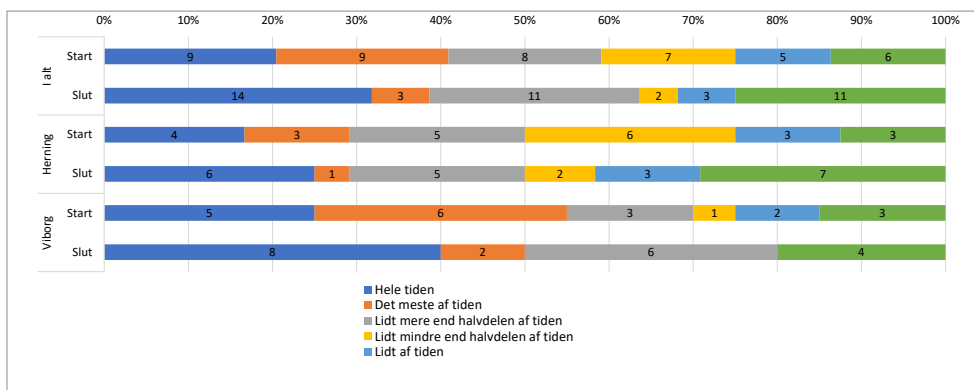
Igen er der synlige forskelle mellem de to kommuner, jf. Bilag B. Andelen, der har oplevet en positiv progression blandt deltagerne fra Herning, er således i alle tilfælde på nær et lavere end blandt deltagerne i Viborg. Det drejer sig om, hvor stor en del af tiden, deltagerne er vågnet frisk og udhvilet. Her har 38% af deltagerne fra Herning oplevet en positiv progression mod 35% af deltagerne fra Viborg. Det er samtidigt den eneste af de fem udsagn, hvor andelen af deltagerne fra Herning, der har oplevet en positiv progression, er større end andelen, der har oplevet en negativ progression.

Forskellen mellem de to kommuner kan bero på, at en større andel af deltagerne fra Herning end fra Viborg, er blevet mere bevidste om, at de ikke vil kunne klare et job, og at dette har påvirket deres trivsel i negativ retning.

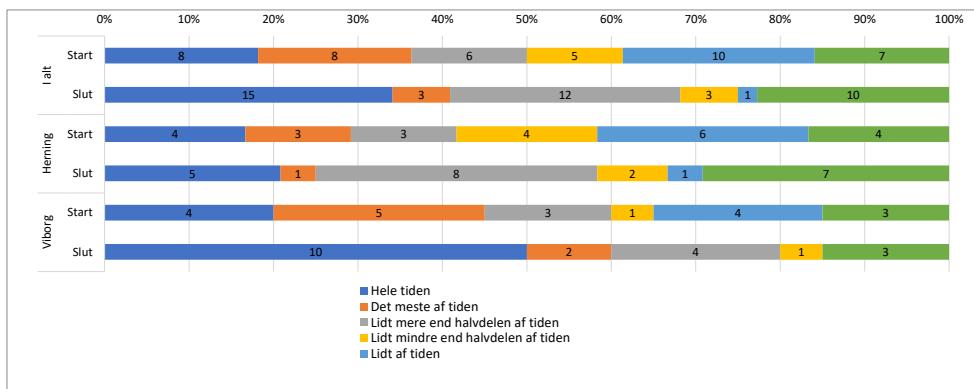
Deltagernes svar ved start- og sluttidspunktet er vist i fem figurer neden for. Rækkefølgen af svarerne er her omvendt i forhold til BIP-spørgsmålene, sådan forstået, at det svar, som udtrykker den bedst mulige tilstand, står først.

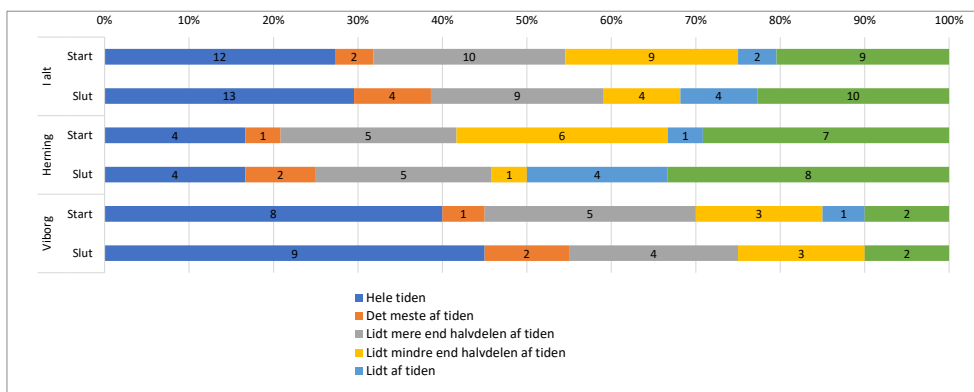
Figur 5-3 *Udviklingen i deltagernes progression hvad angår spørgsmålet: "I de sidste to uger har været glad og i godt humør". Opgjort ved henholdsvis starttidspunkt og afslutningstidspunktet.*

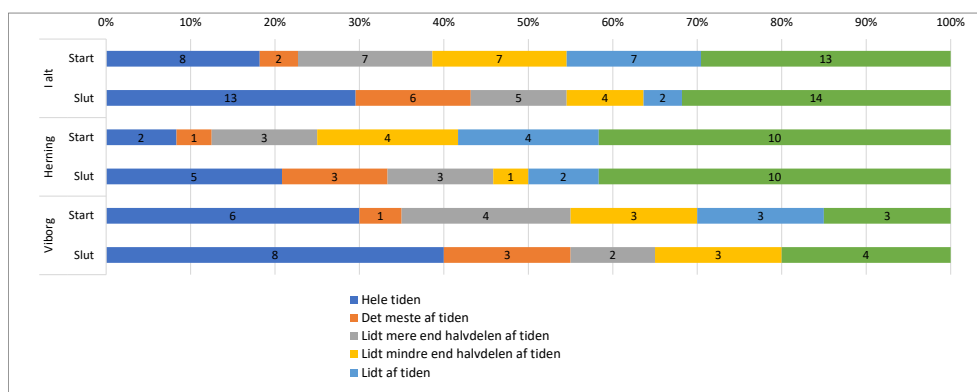
Figur 5-4 *Udviklingen i deltagernes progression hvad angår spørgsmålet: "I de sidste to uger har jeg følt mig rolig og afslappet". Opgjort ved henholdsvis starttidspunkt og afslutningstidspunktet.*

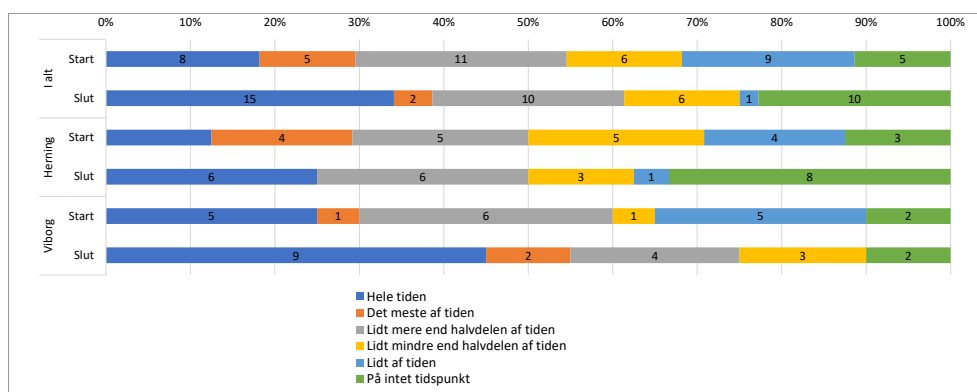
Figur 5-5 *Udviklingen i deltagernes progression hvad angår spørgsmålet: "I de sidste to uger har jeg følt mig aktiv og energisk". Opgjort ved henholdsvis start- og afslutningstidspunktet.*

Figur 5-6 Udviklingen i deltagernes progression hvad angår spørgsmålet: "I de sidste to uger er jeg vågnet frisk og udhvilet". Opgjort ved henholdsvis start- og afslutningstidspunktet.

Figur 5-7 Udviklingen i deltagernes progression hvad angår spørgsmålet: "I de sidste to uger har min dagligdag været fyldt med ting der interesserer mig". Opgjort ved henholdsvis start- og afslutningstidspunktet.

Konkret viser resultaterne af målingen af deltagernes trivsel ved henholdsvis start og afslutning af deres projektføreløb, følgende:

- > Der er **fem flere** ved afslutningen end ved starten, der angiver, at de har **været glad og i godt humør hele tiden** de sidste to uger. Andelen der angiver dette er hermed steget fra at udgøre 20% ved start til at udgøre 32% ved afslutningen, og det er dermed knap hver tredje, der ved afslutningen angiver, at de har været glad og i godt humør de sidste to uger. Heraf to flere i Herning og tre flere i Viborg. Samtidigt er der **fem flere** deltagere ved afslutningen end ved starten, der angiver, at de **på intet tidspunkt** har været i glad og i godt humør de sidste to uger. Andelen der angiver dette er steget fra 14% til 25% i projektperioden, og dækker over fire flere deltagere i Herning og én mere i Viborg.
- > Der er **syv flere** ved afslutningen end ved starten, der angiver, at de sidste to uger har **følt sig rolig og afslappet hele tiden**. Andelen der angiver dette er dermed steget fra at udgøre 18% af deltagerne til at udgøre 35%. Heraf en mere i Herning og seks flere i Viborg. Samtidigt er der også deltagere, der har oplevet en negativ progression i forhold til dette spørgsmål. Således er der ved afslutningen **tre flere**, der angiver, at de **på intet tidspunkt** de to sidste uger har følt sig rolig og afslappet. Andelen der angiver

dette er steget fra 14% til 23%. Stigningen omfatter alene borgere fra Herning.

- > Der er **én mere**, der ved afslutningen end ved starten, der angiver, at vedkommende de sidste to uger har følt sig **aktiv og energisk hele tiden**. Andelen der har svaret dette er hermed steget fra 27% til 30% i projektperioden, og lå dermed allerede relativt højt ved starten sammenlignet med de øvrige trivselsindikatorer. Vedkommende er fra Viborg Kommune. Samtidigt er der **én færre**, der svarer, at de **på intet tidspunkt** de sidste to uger har følt sig aktiv og energisk. Vedkommende er i dette tilfælde fra Herning. Hermed er andelen der har svaret på intet tidspunkt øget fra 20% til 23% i projektperioden.
- > Der er **fem flere** ved afslutningen end ved start, der angiver, at de i løbet af de sidste to uger er **vågnet frisk og udhvilet hele tiden**. Heraf tre flere i Herning og to flere i Viborg. Andelen der angiver dette er hermed steget fra 18% ved start til 30% på sluttidspunktet. Samtidigt er der **én mere** der ved afslutningen end ved start, der angiver, at de **på intet tidspunkt** er vågnet frisk og udhvilet. Vedkommende er fra Viborg Kommune. Andelen, der angiver dette er hermed steget fra 30% af deltagerne til 32% af deltagerne fra start til slut.
- > Endelig er der **syv flere** ved afslutningen end ved start, der angiver, at deres dagligdag **hele tiden** de sidste to uger **har været fyldt med ting der interesserer dem**. Heraf tre flere i Herning og fire flere i Viborg. Andelen der angiver dette er steget fra 18% til 34%. Samtidigt er der **fem flere** ved afslutningen end ved start, der angiver, at deres dagligdag **på intet tidspunkt** de sidste to uger har været fyldt med ting, der interesserer dem. Alle fem kommer fra Herning Kommune. Andelen, der har svaret dette, er hermed steget fra 11% til 23% fra start til slut.

6 Hvad karakteriserer de deltagere, som har oplevet negativ progression?

Indhold

I dette afsnit ser vi nærmere på, hvad der kendetegner de personer, der har oplevet negativ progression i forhold til **deres tro på, at de kan klare et arbejde eller ej**.

Det viser sig, at der er ni deltagere i alt, som har oplevet negativ progression på denne indikator. Hovedparten af disse bor i Herning Kommune (8). Aldersmæssigt er de i gennemsnit 50 år, og har typisk kun gået i grundskole i 7 år.

Nedenstående svar indikerer, at den negative progression i forhold til at kunne klare et job, sandsynligvis hænger sammen med deres helbreds-mæssige situation og deres generelle trivsel.

- > Ved afslutningen angiver, seks af dem, at de slet ikke tror, at de kan klare et arbejde, en tvivler meget på, at vedkommende kan klare et arbejde, mens de to resterende er usikre på, om de kan klare et arbejde.

- > Hovedparten angiver (7), at deres helbred betyder, at de ikke kan arbejde. De resterende to angiver, at deres helbred indimellem gør det svært for dem at arbejde.
- > Tre angiver, at de næsten aldrig har overskud til at fokusere på at få et arbejde eller til følge et aktiverings- eller uddannelses tilbud, fire angiver at de for det meste ikke har overskud til at fokusere på det, mens en angiver, at vedkommende nogle gange har overskud til at fokusere herpå. Endelig er der en, der svarer ved ikke.
- > Fire angiver, at de på intet tidspunkt i de sidste to uger har været glad og i godt humør, mens fem angiver, at de på intet tidspunkt i de sidste to uger har været rolig og afslappet, aktiv og energisk, vågnet frisk og udhvilet eller haft en hverdag fyldt med ting, der interesserer dem.
- > Til trods for deres helbredsmæssige situation og konsekvenserne heraf for deres muligheder for at tage et job, er der samtidigt tre af de ni personer, som er sikre på, at de har en masse at tilbyde en arbejdsplads, hvis de kunne. Fire tror ikke de har noget at tilbyde, én tvivler, mens den resterende har svaret ved ikke til spørgsmålet om, de tror på, at deres kompetencer kan bruges på en arbejdsplads.

7 Konklusioner

Resultaterne af progressionsmålingerne viser, at SIB-projektet har været med til at skabe en forandring hos hovedparten af deltagerne. Forandringerne dækker imidlertid typisk over **to modsatrettede tendenser** hvad angår udviklingen i deltagernes progression:

- > For det første er der en del, som har oplevet en **positiv progression** i både deres **arbejdsmarkedsparathed og trivsel**, og dermed alt andet lige i deres jobsandsynlighed.
- > For det andet er der samtidigt en del, som er blevet mere **afklarede om de begrænsninger, som deres kompetencer og/eller helbred sætter** for deres muligheder for at klare en uddannelse eller et job. Dette har givet sig udslag i en negativ progression i både deres arbejdsmarkedsparathed og i deres trivsel.

De to modsatrettede tendenser især er udtalte hvad angår følgende beskæftigelses- og trivselsindikatorer:

- > Troen på at egne kompetencer kan bruges på en arbejdsplads
- > Evnen til at tage kontakt til nye mennesker
- > Troen på at kunne klare et job
- > I de sidste to uger har jeg følt mig glad og i godt humør
- > I de sidste to uger har jeg følt mig rolig og afslappet
- > I de sidste to uger har jeg følt mig aktiv og energisk.

De som har oplevet en negativ progression, er typisk de deltagere, som fra start var usikre på, om

- > de kunne klare et job, og/eller
- > om deres helbred udgjorde en barriere i forhold hertil, samt om
- > de havde tilstrækkeligt overskud i hverdagen til at fokusere på at få et job.

Givet at målgruppen omfatter borgere, som har været ledige længe og som ikke har profiteret af jobcentrets indsats, vil der pr. definition være en del, som er usikre på om, de vil kunne opnå fodfæste på arbejdsmarkedet, og som vil have andre problemer end manglende beskæftigelse. I det lys er det trods alt positivt, at der samtidigt er omkring en tredjedel, som har oplevet en positiv progression, samt at der er flere, der er blevet mere afklarede om deres muligheder og situation, herunder for betydningen af deres helbredsmæssige udfordringer.

Når dette er sagt, så er de to modsatrettede tendenser imidlertid medvirkende til, at forventningerne til **omfanget af den positive progression ikke er nået**. Det gælder både målsætningen om, at henholdsvis 75% og 50% af deltagerne er blevet mere arbejdsmarkedsparete og har oplevet en væsentligt forøget trivsel ved afslutningen af deres forløb.

Den højeste andel, som har oplevet en positiv progression i deres arbejdsmarkedsparethed, er 66%, mens den højeste andel, som har oplevet en positiv progression i deres trivsel er 43%. De 66% dækker i denne henseende over den andel, som har oplevet en positiv progression i deres viden om, hvordan de skal forbedre deres jobmuligheder, mens de 43% dækker over den andel, som har oplevet en positiv progression i hvor lang tid de har følt sig rolig og afslappet de seneste to uger. På baggrund heraf kan vi konkludere, at det område, hvor der er flest deltagere, som har oplevet et udbytte, er i forhold til, hvordan de skal forbedre deres jobmuligheder.

Ser vi på de tre indikatorer, som forskningen¹⁰ har påvist, har **betydning, for de lediges jobchancer**, så drejer det sig om følgende tre indikatorer: 1) samarbejdsevne, 2) helbredsmestring og 3) tro på at kunne klare et job. Andelen, der har opnået en positiv progression på disse tre indikatorer, udgør henholdsvis 41%, 30% og 23%, og er dermed i alle tre tilfælde langt fra de 75%. Samtidigt har omkring hver femte oplevet en negativ progression i de tre pågældende indikatorer. I forhold til at øge deres jobchancer, så har deltagerne således især rykket sig i forhold til deres samarbejdsevner. At progressionen ikke er helt så stor i forhold til de to øvrige indikatorer, hænger sandsynligvis sammen med at der, som nævnt ovenfor, er tale om en målgruppe, som fra start var langt fra arbejdsmarkedet, og som for en dels vedkommende har andre tungtvejende udfordringer end manglende beskæftigelse, hvilket trivselsmålingerne også bekræfter.

Trivselsmålingen viser således, at **deltagernes trivselsniveau** samlet betragtet ligger under befolkningens som helhed. Den gennemsnitlige score¹¹ på WHO-5

---

¹⁰ Aarhus Universitet, Business and Social Sciences, Department of Economics and Business og Væksthusets Forskningscenter, 2017: BIP-indikatorer og jobsandsynlighed. Hovedpointer

¹¹ Den gennemsnitlige scoren beregnes ved, at scoren på de enkelte spørgsmål lægges samme og summen ganges med fire. Deltagernes trivsel afgøres herefter ud fra størrelsen af den samlede gennemsnitlige score. Er scoren mellem 0-35, så kan der være stor risiko

trivselsindekset for de 44 deltagere var således på 51 ved start og 56 til slut, mens den gennemsnitlige score for befolkningen som helhed er 68¹². Det skal dog samtidigt bemærkes, at ved en score på over 50 er testpersonerne ikke umiddelbart i risiko for depression eller langvarig stressbelastning, om end den gennemsnitlige score ligger tæt på den nedre grænse, der giver anledning til bekymring.

Herudover er det vigtigt at bemærke, at samlet betragtet, så er deltagernes trivselssteget i projektperioden. Det viser sig imidlertid, at der er relativ stor forskel på trivselsniveauet i de to deltagende kommuner og på, hvor meget de rent trivselsmæssigt har profiteret af deres deltagelse i projektførelsen, når vi alene vurderer det ud fra deres gennemsnitlige score

Deltagerne fra Hernings gennemsnitsscore ligger på starttidspunktet på 40 og på 45 ved afslutningen. Det indikerer, at de gennemsnitlig betragtet er i risiko for depression eller stressbelastning. Det gælder både ved starttidspunktet, men også ved afslutningen, og dette til trods for at deres samlede trivsel angiveligt er øget gennem projektperioden, i hvert tilfælde vurderet på baggrund af deres gennemsnitlige score.

Deltagerne fra Viborgs gennemsnitsscore indikerer omvendt, at de samlet betragtet ikke umiddelbart er i risiko for depression eller stressbelastning, og det hverken ved start eller ved afslutningen. Samtidigt viser resultaterne af slutmålingen, at deltagernes som samlet gruppe har formået at opnå et trivselsniveau svarende til befolkningens som helhed i løbet af projektperioden. Deltagerne fra Viborg har således rykket sig væsentligt trivselsmæssigt i løbet af projektperioden – der er tale om en signifikant forbedring af trivselsscoren.

Det forhold, at deltagerne fra Herning alt andet lige ser ud til at have større helbredsmæssige udfordringer end deltagerne fra Viborg er sandsynligvis også forklaringen på, at der typisk er forholdsmæssigt flere blandt deltagerne fra Herning end fra Viborg, der har oplevet en negativ progression i såvel BIP-indikatorerne og trivselsindikatorerne. Der er især relativt mange blandt deltagerne fra Herning Kommune, der gennem projektperioden er blevet mere bevidste om, at de ikke vil kunne klare at tage et job og/eller at deres helbred udgør en barriere i forhold til at kunne tage et job. Alt andet lige synes deltagerne fra Herning Kommunes jobchancer således ikke i samme omfang at være blevet øget gennem deltagelsen i SIB som deltagerne fra Viborg Kommune. I denne sammenhæng skal det nævnes, at deltagerne fra Herning samtidigt er gennemsnitlig ældre end deltagerne fra Viborg.

Umiddelbart bør disse resultater give anledning til refleksioner i forhold til afgrænsningen af målgruppen og forventningerne til progressionen blandt

---

for depression eller stressbelastning. Er scoren mellem 36-50, kan der være risiko for depression eller stressbelastning. Er scoren over 50, er der ikke umiddelbart risiko for depression eller stressbelastning. Jf. <https://www.regionsjaelland.dk/Kampagner/broen-til-bedre-sundhed/Materialer/PublishingImages/WHO5%20skema.pdf>

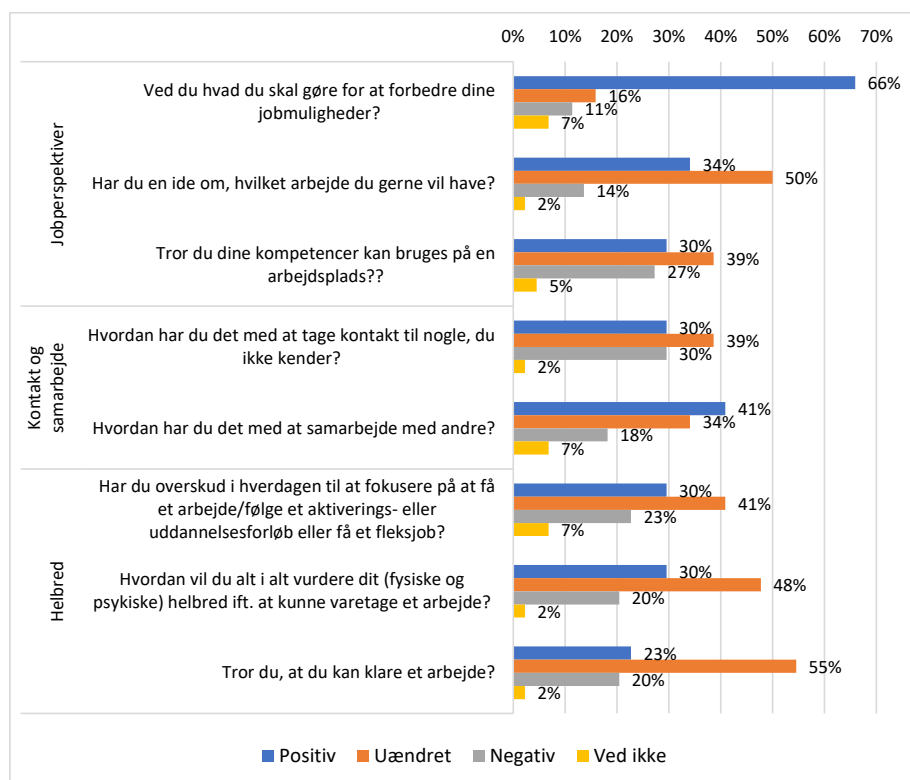
¹² Jf. <https://www.regionsjaelland.dk/Kampagner/broen-til-bedre-sundhed/Materialer/PublishingImages/WHO5%20skema.pdf>

deltagerne, herunder hvordan en større grad af afklarethed om, at deltagerne ikke vil kunne klare et job bør vægte.

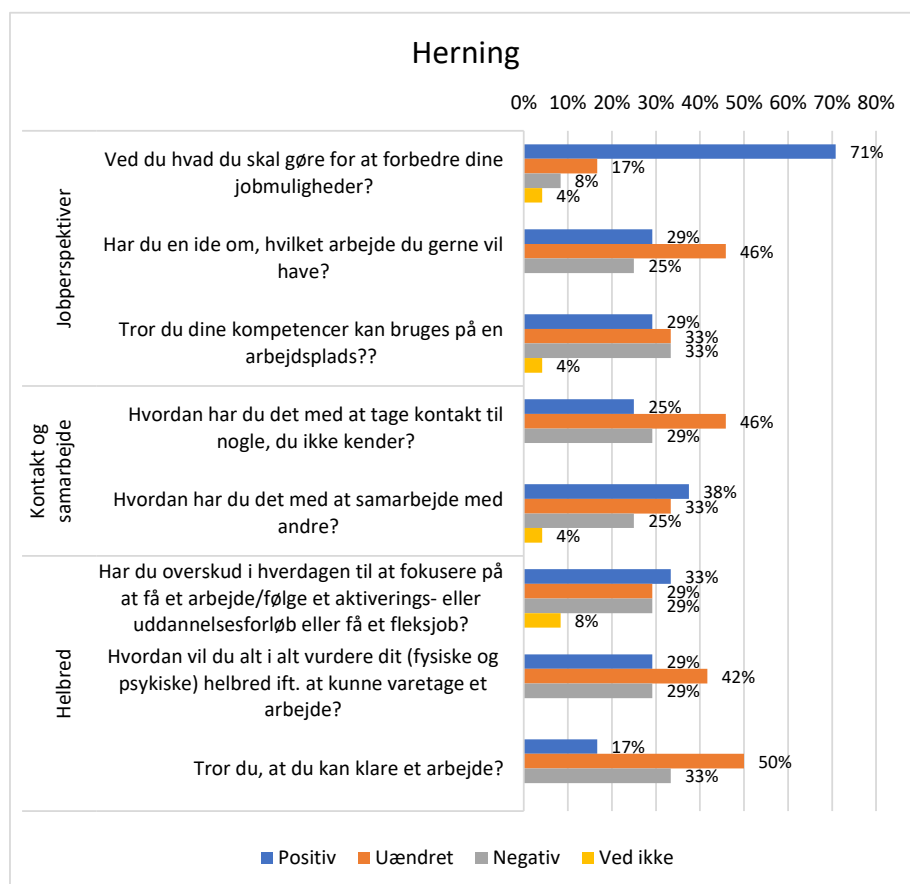
Det er dog samtidigt vigtigt at fremhæve, at både deltagerne fra Herning og fra Viborg især har rykket sig i forhold til, hvad de skal gøre for at forbedre deres jobmuligheder og hvordan de skal samarbejde med andre. To parametre, som begge er vigtige trædesten på vej til en øget arbejdsmarkedsfastholdelse.

Bilag A Progression i forhold til BIP

Figur A.1 Progressionen i udvalgte BIP-indikatorer - **Samtlige deltagere** (44)

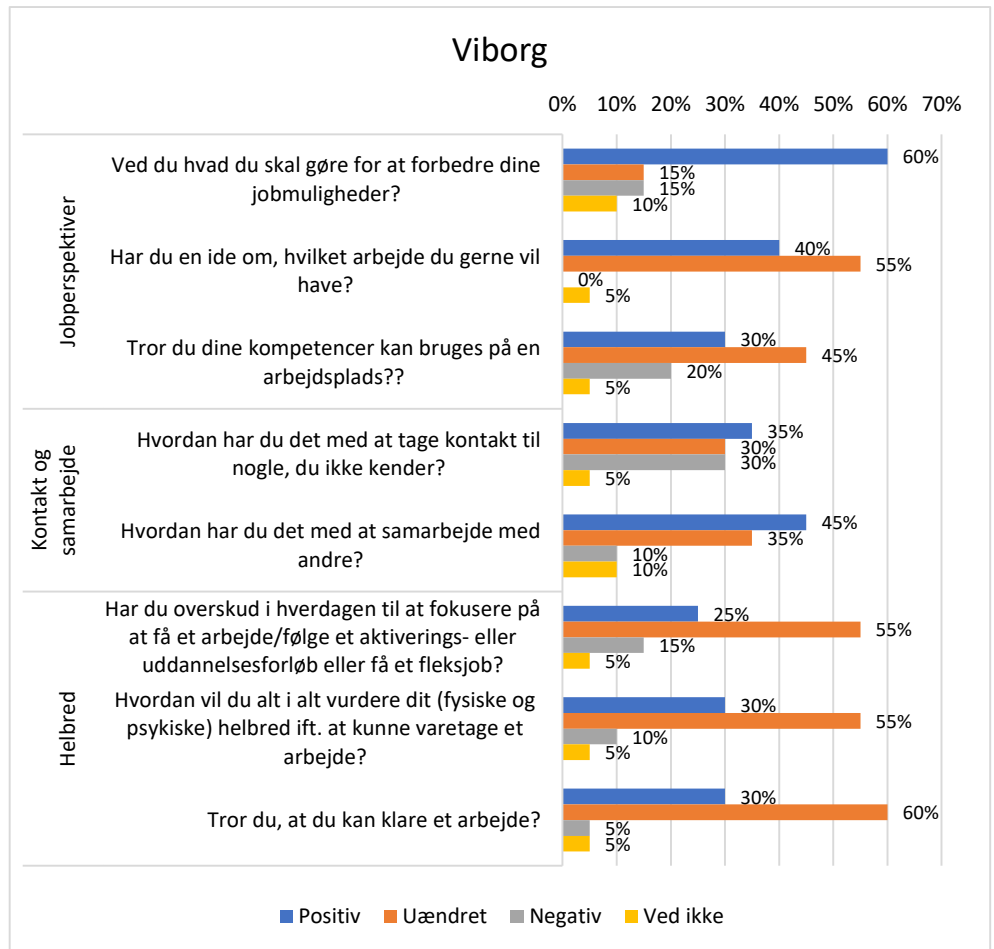

Figur A.2 Progressionen i udvalgte BIP-indikatorer - **Herning Kommune**

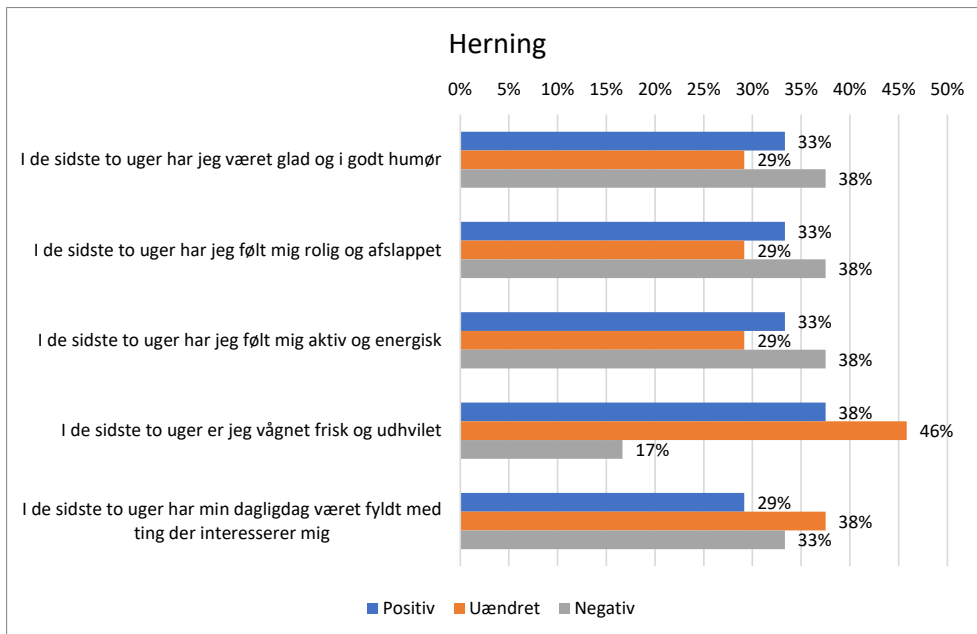

Figur A.3 Progressionen i udvalgte BIP-indikatorer - Viborg Kommune

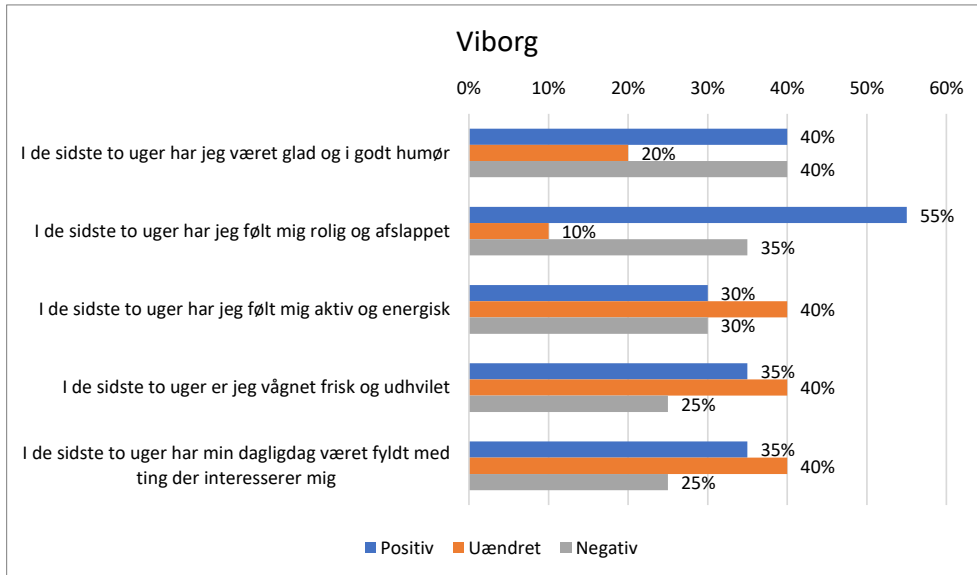

Bilag B Progressionen på WHO-5 i Herning og Viborg

Figur B.1 Progressionen i WHO-5 blandt deltagerne fra Herning Kommune

Figur B.2 Progressionen i WHO-5 blandt deltagerne fra Viborg Kommune

DRC

Resultaterne af effektanalysen i forbindelse med SIB-projektet

NOTAT

ADRESSE COWI A/S
Parallelvej 2
2800 Kongens Lyngby

TLF +45 56 40 00 00

FAX +45 56 40 99 99

WWW cowi.dk

INDHOLD

1	Indledning	2
2	Metode og datagrundlag	2
3	Beskrivelse af projektdeltagerne	6
4	Resultaterne af effektanalysen	8
4.1	Positiv effekt to måneder efter deltagelse	8
4.2	Konklusioner	9

BILAG

Bilag A	Yderligere om metode i effektanalysen	11
---------	---------------------------------------	----

PROJEKTNR.

A127669

DOKUMENTNR.

VERSION

3

UDGIVELSESDATO

13.01. 2022

BESKRIVELSE

UDARBEJDET

NAN

KONTROLLERET

HLE

GODKENDT

HLE

1 Indledning

Indhold

Dette notat indeholder resultaterne af den **effektanalyse**, der er foretaget i forbindelse med SIB-projektet ("Social Investeringsmodel for Arbejdsmarkedsinklusion").

Projektet er et samarbejde mellem DRC Integration, Poul Due Jensens Fond og Viborg - og Herning Kommune, og har to overordnede formål:

- 1 At dokumentere **værdien af investeringer i beskæftigelsesindsatser**.
- 2 At **nytænke inklusion af udsatte grupper** på arbejdsmarkedet. I dette tilfælde langvarende ledige ikke-vestlige ledige mænd med fysiske, psykiske og/eller sociale udfordringer, som ikke har profiteret tilstrækkeligt af den eksisterende indsats.

De ledige ikke-vestlige mænd kommer fra Viborg og Herning Kommuner. I forbindelse med projektet har de deltaget i et målrettet programforløb, som har taget afsæt i metoderne fra DRC's Business Training program kombineret med metoden Individuelt Planlagt job med Støtte (IPS)¹. Projektets beskæftigelsesindsats er kendetegnet ved, at job er i fokus fra start, og der arbejdes med parallelle forløb, hvor støtte til at håndtere sociale, fysiske og/eller psykiske udfordringer bliver tilbudt samtidig med udplacering i ordinære timer og praktik i virksomheder.

COWIs rolle

COWI har forestået dokumentationen af projektet i form af: Udarbejdelse af en foranalyse af målgruppen, udvikling af et dokumentationsredskab i Power BI til måling af udviklingen i antal deltagere og deltagernes progression, opsamling og intern formidling af resultater, udarbejdelse af en registerbaseret analyse midtvejs, og endelig udarbejdelse af en afsluttende effektanalyse, samt en samfundsøkonomisk analyse.

Formål

Formålet med dette notat er at belyse **hvor mange og hvilke deltagere** i projektet, der har ordinær beskæftigelse **2 måneder efter deltagelsen**. Formålet er desuden at vise resultaterne af en effektanalyse af, hvorvidt projektet har haft en positiv effekt for deltagerne, dvs. om deltagerne i højere grad har fået ordinær beskæftigelse sammenlignet med en kontrolgruppe, der ligner deltagerne så meget som muligt.

2 Metode og datagrundlag

Metode

Notatet bygger på **registerbaserede analyser** baseret på en lang række registre på Forskermaskinen på Danmarks Statistik.

---

¹ Jf. <https://drc.ngo/da/vores-arbejde/ydelser-og-losninger/integration-i-danmark/udviklingsindsatser/sib/>

Analysen omfatter 56 indvandrere, der deltog i projekterne i Herning og Viborg kommuner i perioden fra 2020-2022.

Effektanalyserne bygger på en sammenligning af deltagerne og en matchet kontrolgruppe med hensyn til nogle udvalgte effektmål.

Effektmål

I analyserne har vi belyst følgende effektmål²:

- 1 Om andelen, der er **selvforsørgende** eller under uddannelse i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse, er signifikant højere blandt deltagerne end i en sammenlignelig kontrolgruppe.
- 2 Om andelen, der har **ordinær beskæftigelse** i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse, er signifikant højere blandt deltagerne end i en sammenlignelig kontrolgruppe.
  - 2.1 Om det **gennemsnitlige antal lønnede timer** i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse er signifikant højere blandt de beskæftigede deltagere end i en sammenlignelig kontrolgruppe.
  - 2.2 Om den **gennemsnitlige lønindkomst** i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse er signifikant højere blandt de beskæftigede deltagere end i en sammenlignelig kontrolgruppe.

Effektmålene sætter således fokus på, hvordan det går deltagerne i kalendermåneden 2 måneder efter deltagelsen i projektet.

Herudover har projektet følgende forventninger af betydning for registerundersøgelse til effekten af SIB:

- > At der i kalendermåneden 2 måneder efter endt projektperiode er **30%** af deltagerne, der er **selvforsørgende** (ordinær beskæftigelse/uddannelse)³.
- > At der i kalendermåneden 2 måneder efter endt projektperiode er yderligere **20%** af deltagerne, der har **lønnede timer i ordinær beskæftigelse**.

For kontrolgruppens vedkommende anvendes deltagerens gennemsnitlige slutdato på samme måde til at belyse, hvordan det går den matchede kontrolgruppe i kalendermåneden 2 måneder efter den gennemsnitlige slutdato.

Det er naturligvis meget hurtigt at forsøge at vurdere status og effekt 2 måneder efter projektdeltagelsen. Det har imidlertid været den tidshorisont, der kunne lade sig gøre, når der både skulle tages hensyn til hvornår data blev

---

² I ansøgningen er det ikke præciseret, at fokus er på den andel af deltagerne, der har opnået ordinær beskæftigelse. Der står der, at det er blandt alle deltagerne, men der brude have stået, at det var blandt dem, som er kommet i ordinær beskæftigelse.

³ I projektansøgningen lå måletidspunktet oprindeligt tre måneder efter projektdeltagelsen, men som det vil fremgå af teksten, har undersøgelsens rammer kun gjort det muligt at foretage målingen i kalendermåneden 2 måneder efter projektdeltagelsen.

tilgængelige på Forskermaskinen på Danmarks Statistik, og den aftalte deadline for denne analyserapport.

Kontrolgruppen

For hvert af de nævnte effektmål er der som nævnt foretaget en sammenligning af udviklingen blandt henholdsvis deltagerne og den matchede kontrolgruppe.

Den matchede kontrolgruppe er fundet ved hjælp af **propensity score matching**. Denne matchning gør det mulig at sammenligne de nævnte effektmål i deltagergruppen med de tilsvarende mål i en **kontrolgruppe, der ligner deltagergruppen** med hensyn til en lang række observerbare kendetegn.

Vi har taget udgangspunkt i en analyse af, hvilke forhold der især påvirker sandsynligheden for at deltage i projektførløbet.

Derefter har vi - med udgangspunkt i disse forhold - beregnet sandsynligheden (propensity scoren) for, at de enkelte personer i deltagergruppen ville komme til at deltage i projektførløbet. Det vil sige: vi er godt klar over, at de ikke har deltaget, men ud fra de kendetegn, der ser ud til at have betydning for, hvem der deltager, har vi beregnet, hvad sandsynligheden for den enkeltes deltagelse var - givet den pågældendes kendetegn.

Til hver deltager har vi derefter valgt fem personer, der vurderet ud fra deres kendetegn, havde samme sandsynlighed for at deltage i forløbet.

For deltagerne i analysen gælder, at de alle var mandlige indvandrere fra ikke-vestlige lande, og at de modtog offentlig forsørgelse i de fire uger, der lå umiddelbart før projektførløbet. Desuden havde alle deltagerne en gennemsnitlig beskæftigelsesgrad over de sidste 2 år før deltagelse i projektet på mindre end 0,37, svarende til at ingen af deltagerne havde været beskæftiget i mere end ca. en tredjedel af den tid, der svarer til et fuldtidsjob.

Udvælgelsen af kontrolgruppen er derfor også sket blandt mandlige indvandrere fra ikke-vestlige lande, der modtog offentlig forsørgelse i de fire uger før deltagelse i projektførløbet, og som:

- > var i samme aldersinterval (25 – 66 år) som deltagergruppen
- > kom fra de samme verdensdele (Europa uden for EU, Asien eller Afrika) som deltagergruppen
- > ligesom deltagergruppen var bosiddende i Danmark 4 uger før deltagelse i projektet
- > ligesom deltagergruppen ikke modtog varige former for forsørgelse 4 uger før deltagelse
- > modtog de former for forsørgelse som deltagergruppen
- > ligesom deltagergruppen højst havde en beskæftigelsesgrad i måneden før deltagelse på 0,3
- > ligesom deltagergruppen havde en gennemsnitlig beskæftigelsesgrad på under 0,37 de seneste 2 år før deltagerens gennemsnitlige startdato i projektet.

Det viser sig, at der blandt de 56 deltagere er én, som ikke lever op til ovenstående kriterier, hvorfor effektanalysen er begrænset til de 55 deltagere, der opfylder kriterierne.

Ved at udvælge personer til kontrolgruppen, som – hvis de havde boet i Herning eller Viborg Kommuner⁴ – havde næsten nøjagtig samme sandsynlighed for at deltage i projektføreløbet som dem, der rent faktisk deltog, har vi derved dannet en kontrolgruppe, der minder så meget om deltagerne, at vi kan vurdere effekten af at have deltaget i projektet (se mere om resultatet af matchningen i bilaget).

Datagrundlag

Datagrundlaget består af data vedrørende deltagerne fra projektet og data fra en række registre. Det drejer sig Beskæftigelsesministeriets DREAM-database samt følgende registre på Danmarks Statistik:

- > Befolkningsstatistikregisteret
- > Registeret vedrørende familieforhold
- > Uddannelsesregisteret
- > E-indkomst-registeret
- > Det Somatiske Landspatientregisteret
- > Det Psykiatriske Landspatientregister

I analysen af hvilke forhold, der især påvirker sandsynligheden for at deltage i projektføreløbet, har vi undersøgt betydningen af – og inddraget følgende forhold i udvælgelsen af kontrolgruppen:

- > Alder
- > Familietype
- > Oprindelse (dvs. verdensdel)
- > Hvor længe borgeren har opholdt sig i Danmark
- > Uddannelsesbaggrund (næsten signifikant)
- > Typen af ydelse/forsørgelse 4 uger før deltagelse
- > Tidligere beskæftigelseserfaring (Ja/Nej)
- > Tidligere kontakt/indlæggelser på somatiske eller psykiatriske hospitaler (i 2018)

De forhold, som vi har fundet, er af **signifikant betydning** – eller meget tæt på – er markeret med **orange skrift**.

Alt i alt indgår der med dette datagrundlag 55 deltagere og 6.912 andre borgere i analyserne.

På det grundlag har det været muligt at danne en sammenlignelig kontrolgruppe der minder så meget om deltagerne, at vi kan vurdere effekten af deltagelsen i projektet for de 55 af de 56 deltagere.

---

⁴ Kontrolgruppen er udvalgt blandt borgere i hele landet, som opfylder kriterierne.

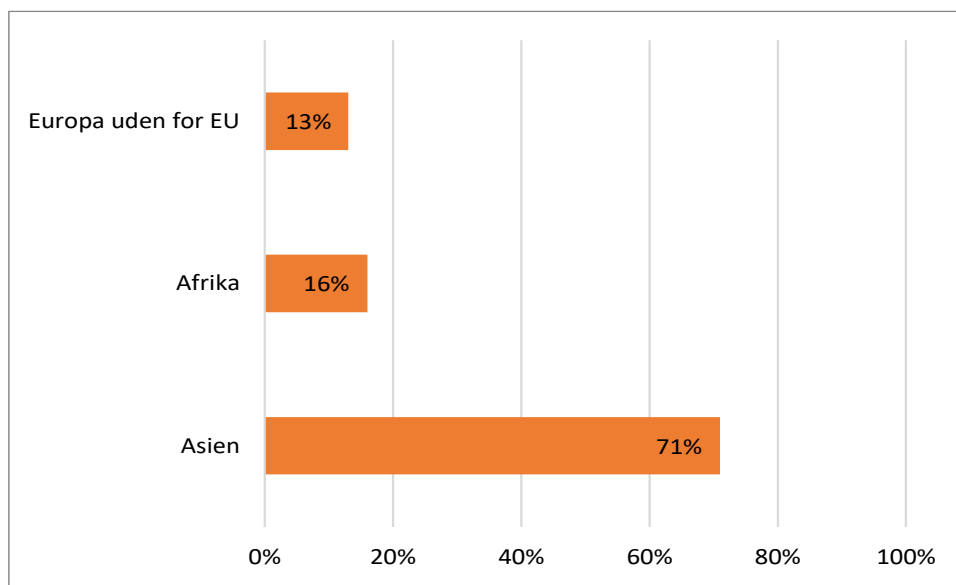
3 Beskrivelse af projektdeltagerne

Hvem er de?

Samtlige deltagere i projektforsløbet er som nævnt mandlige indvandrere fra ikke-vestlige lande.

Hovedparten af deltagerne i projektet kommer fra Asien (71%). De resterende kommer fra Afrika (16%) og Europa uden for EU (13%), jf. figuren neden for.

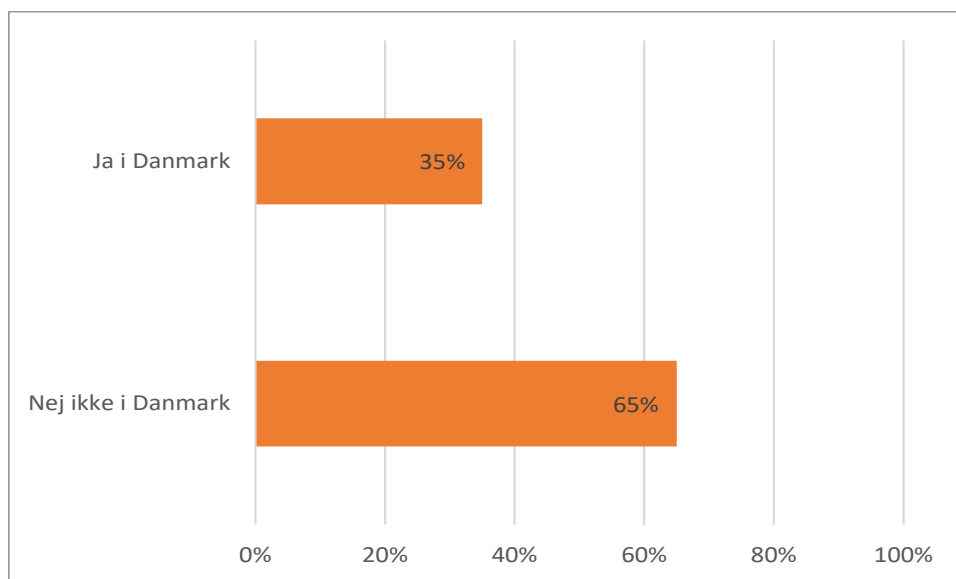
Figur 3-1 Deltagerne opdelt efter oprindelse.

Overvægten (53%) er i alderen 25-49 år, mens 47% er 50 år og derover. Lidt under halvdelen er enlige (47%), mens lidt mere end halvdelen (53%) er gifte eller samlevende.

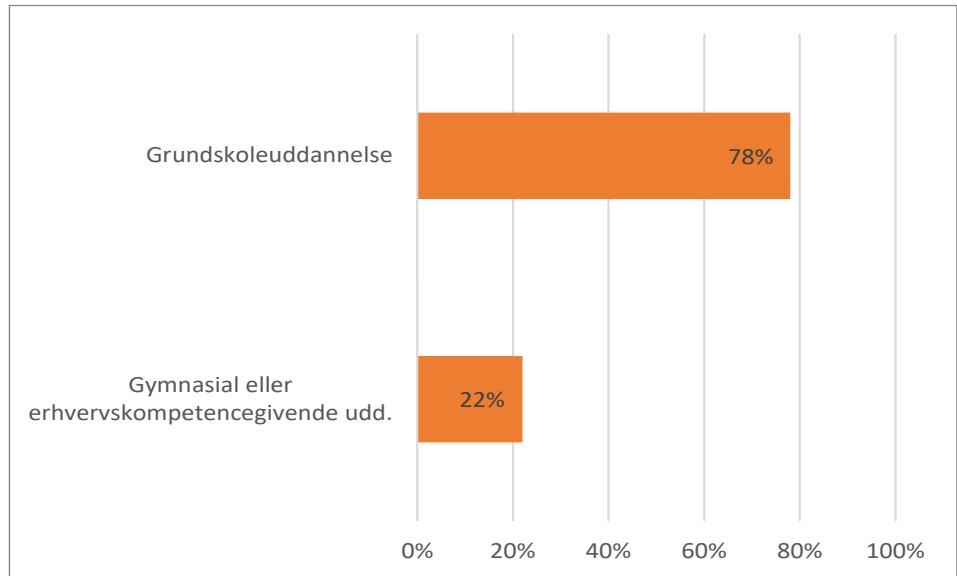
Generelt er deltagerens uddannelsesbaggrund og beskæftigelseserfaring relativt svag. Kun godt 1/3 af deltagerne har været i beskæftigelse inden for de sidste 2 år. Resten har ikke haft noget arbejde i den periode, jf. figuren neden for.

Figur 3-2 Deltagerne opdelt efter om de har beskæftigelseserfaring de sidste 2 år.

Samtidig har næsten 8 ud af 10 deltagere højst en grundskoleuddannelse, mens kun 22 % har en gymnasial eller erhvervskompetencegivende uddannelse, jf. figuren neden for.

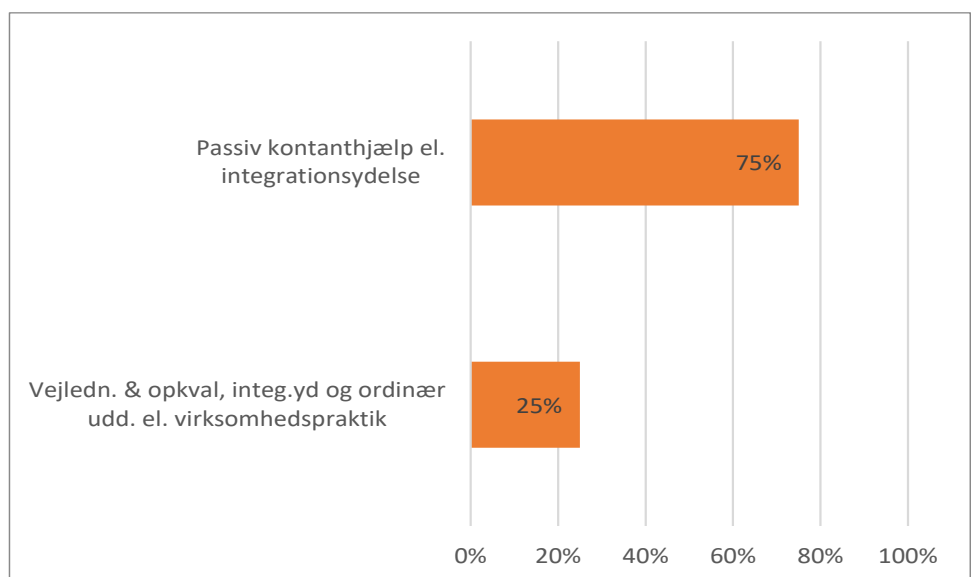
Figur 3-3 Deltagerne opdelt efter uddannelsesbaggrund.

Knap halvdelen af deltagerne har opholdt sig i Danmark i mindre end 7 år (49%), mens de resterende har været længere tid i Danmark (51%).

Hvad angår forsørgelsestype, så modtog næsten 3 ud af 4 passiv kontanthjælp eller integrationsydelse 4 uger før de startede i projektet. De resterende 27% modtog først og fremmest integrationsydelse kombineret med vejledning og opkvalificering, ordinær uddannelse eller virksomhedspraktik, jf. figuren neden for.

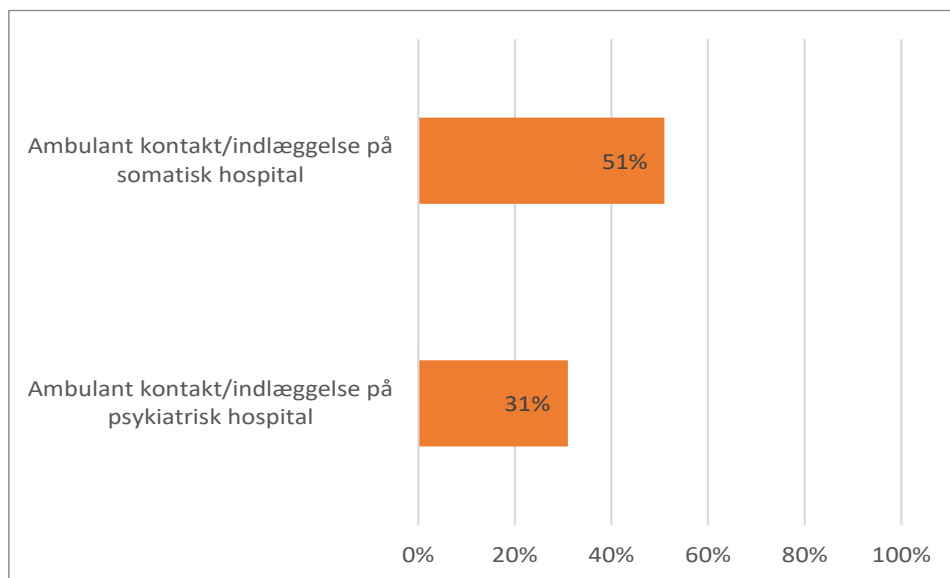
Figur 3-4 Deltagerne opdelt efter forsørgelsestype 4 uger før deltagelse.

En hel del af deltagerne var i behandling på et somatisk eller psykiatrisk hospital nogle år før deltagelse i projektet.

Godt halvdelen af deltagerne var således indlagt eller blev behandlet ambulant på et somatisk hospital i 2018 (51%). Knap hver tredje (31%) af deltagerne var indlagt eller blev behandlet ambulant på et psykiatrisk hospital, jf. figuren neden for.

Figur 3-5 Deltagerne opdelt efter om de var indlagt eller blev behandlet ambulant på et somatisk - eller psykiatrisk hospital i 2018.

4 Resultaterne af effektanalysen

4.1 Positiv effekt to måneder efter deltagelse

Undersøgelsen viser, at der er en **positiv effekt** af deltagelse i projektet målt 2 måneder efter deltagelse. Både med hensyn til andelen, der er blevet selvforsørgende eller startet på en uddannelse, og med hensyn til andelen, der har fået ordinær beskæftigelse.

Mere konkret viser analysen, at

- > 27% af deltagerne var **selvforsørgende eller under uddannelse** i kalendermåneden 2 måneder efter deltagelse i projektet mod 13% af kontrolgruppen.
- > Samtidig havde 35% af deltagerne **ordinær beskæftigelse** (i større eller mindre grad) i den pågældende kalendermåned mod 17% af kontrolgruppen⁵.

Disse forskelle er signifikante, hvilket vil sige, at det med 95% sikkerhed kan udelukkes, at de skyldes statistiske tilfældigheder. Der er således en **klar positiv effekt af deltagelse i projektet**.

⁵ Forskellen til summen af tallene i Tabel 4-1 (18 % + 16 %) skyldes afrundingsfejl.

Tabellen neden for viser forskellene mellem deltagerne og kontrolgruppen i kalendermåneden 2 måneder efter deltagelse i projektet. Disse resultater vil indgå i den samfundsøkonomiske analyse.

Vi har bl.a. undersøgt, hvor mange af deltagerne, der var under uddannelse med SU eller som voksenlærling, hvor mange der var i fleksjob eller ledighedsydelse, og hvor mange der modtog varige ydelser som f.eks. førtidspension 2 måneder efter projektdeltagelse. For alle tre forholds vedkommende gjaldt dette for 0 % af deltagerne. Til gengæld var relativt mange af deltagerne (7%) **ikke bosiddende i Danmark 2 måneder efter deltagelse i projektet**. Det taler for, at en lidt bedre visitation til projektet med henblik på at finde deltagere, der havde planer om at blive boende i Danmark, måske kunne have øget effekten af at deltage.

Tabel 4-1 Forsørgelsesstatus 2 måneder efter deltagelse i projektet / 2 måneder efter gennemsnitlig slutdato.

	Deltagere	Kontrolgruppe
Selvforsørgende - med løn i ordinær beskæftigelse	18%	7%
Selvforsørgende - ukendt indkomstgrundlag	9%	5%
Løn i ordinær beskæftigelse med supplerende overførselsindkomst	16%	10%
Under uddannelse - med SU eller som voksenlærling	0%	1%
Fleksjob eller ledighedsydelse	0%	2%
Overførselsindkomst - midlertidige ydelser	49%	63%
Overførselsindkomst - varige ydelser f.eks. førtidspension	0%	10%
Ikke bosiddende i Danmark	7%	2%
I alt	100%	100%

Vi har ikke fundet signifikante forskelle på det **gennemsnitlige antal lønnede timer** mellem de beskæftigede i deltagergruppen og kontrolgruppen i kalendermåneden 2 måneder efter deltagelse. Det samme er tilfældet med hensyn til den **gennemsnitlige lønindkomst**.

Hvad angår det **gennemsnitlige antal lønnede timer og den gennemsnitlige lønindkomst**, så viser resultaterne, at deltagerne i gennemsnit arbejdede 68 timer i kalendermåneden 2 måneder efter, at de afsluttede deres forløb, svarende til ca. **16 timer pr. uge i gennemsnit**, og at de i gennemsnit tjente 11.130 kr. i den pågældende måned, svarende til en **timeløn på ca. 164 kr.**

4.2 Konklusioner

Alt i alt kan vi således konkludere, at følgende **effekt mål er opnået**:

- > **Mål:** Andelen, der er selvforsørgende eller under uddannelse i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse, er signifikant højere blandt deltagerne (27%) end i en sammenlignelig kontrolgruppe (13%) ✓.
- > **Mål:** Andelen, der har ordinær beskæftigelse i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse, er signifikant højere blandt deltagerne (35%) end i en sammenlignelig kontrolgruppe (17%) ✓.

Til gengæld er følgende **effekt mål IKKE opnået**:

- > **Mål:** Det **gennemsnitlige antal lønnede timer i ordinær beskæftigelse** i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse er signifikant højere blandt de beskæftigede deltagere end i en sammenlignelig kontrolgruppe ÷.

Der er således ikke fundet signifikant forskel på de beskæftigede projektdeltagere og de beskæftigede i kontrolgruppen 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse hvad angår det gennemsnitlige antal lønnede timer i ordinær beskæftigelse.

- > **Mål:** Den **gennemsnitlige lønindkomst i ordinær beskæftigelse** i kalendermåneden 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse er signifikant højere blandt de beskæftigede deltagere end i en sammenlignelig kontrolgruppe ÷.

Der er således heller ikke fundet signifikant forskel på de beskæftigede projektdeltagere og de beskæftigede i kontrolgruppen 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse hvad angår den gennemsnitlige lønindkomst

Endelig så kan det konstateres, at følgende **output mål er næsten opnået**:

- > **Mål:** At der i kalendermåneden 2 måneder efter endt projektperiode er 30% af deltagerne, der er selvforsørgende (ordinær beskæftigelse/uddannelse)⁶.

Resultaterne viste, at kun 27% af deltagerne var selvforsørgende 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse. Hermed er målet på de 30% ikke helt nået, men næsten.

- > **Mål:** At der i kalendermåneden 2 måneder efter endt projektperiode er yderligere 20% af deltagerne, der har lønnede timer i ordinær beskæftigelse⁷.

Denne andel endte med kun at være 16% 2 måneder efter afsluttet projektdeltagelse, og dermed også kun næsten nået.

---

⁶ I projektansøgningen lå måletidspunktet oprindeligt tre måneder efter projektdeltagelsen, men som det er fremgået af teksten, har undersøgelsens rammer kun gjort det muligt at foretage målingen i kalendermåneden 2 måneder efter projektdeltagelsen.

⁷ Som noten ovenfor.

Bilag A Yderligere om metode i effektanalysen

Effektanalysen er som nævnt foretaget ved propensity score matching blandt 55 deltagere i projektet og 6.912 andre borgere i analyserne.

Resultatet af matchningen

Ved at sammenligne de gennemsnitlige værdier før og efter matchningen af de variabler, der er fundet af signifikant betydning, kan man få et mål for matchningens evne til at danne en kontrolgruppe, der ligner deltagerne. Før matchningen var der stor forskel på deltagerne og de personer med samme typer af ydelser, alder mv. (bruttokontrolgruppen), som den matchede kontrolgruppe blev valgt ud fra.

F.eks. var 52,7% af deltagerne 25-49 år, mens 57,8% af personerne i bruttokontrolgruppen var i denne aldersgruppe. Efter matchningen er der, som det ses af den følgende tabel, væsentlig mindre forskel på deltagerne og den matchede kontrolgruppe. Efter matchningen var 52,4 % af kontrolgruppen f.eks. 25-49 år.

Bilagstabel 1 Gennemsnitlige værdier for baggrundsvariablerne før og efter matchning.

Variabel/kategori		Før/efter matchning	Delta-gere	Kon-trol-gruppe
Alder	25-49 år	Ikke matchet	52,7%	57,8%
		Matchet	52,7%	52,4%
	50-66 år	Ikke matchet	47,3%	42,2%
		Matchet	47,3%	47,6%
Familietype	Enlig	Ikke matchet	47,3%	55,4%
		Matchet	47,3%	48,0%
	Samlevende/gift	Ikke matchet	52,7%	44,6%
		Matchet	52,7%	52,0%
Oprindelse	Europa uden for EU	Ikke matchet	12,7%	16,3%
		Matchet	12,7%	11,6%
	Asien	Ikke matchet	70,9%	63,3%
		Matchet	70,9%	72,8%
	Afrika	Ikke matchet	16,4%	20,4%
		Matchet	16,4%	15,5%
Beskæftigelses erfaring i DK de sidste 2 år	Ja	Ikke matchet	34,5%	33,3%
		Matchet	34,5%	33,8%
Uddannelse	Grundskole	Ikke matchet	78,2%	66,6%
		Matchet	78,2%	79,3%

	Gymnasial eller kompetence-givende uddannelse	Ikke matchet	21,8%	33,4%
		Matchet	21,8%	20,7%
Opholdstid i DK	Mindre end 7 år	Ikke matchet	49,1%	32,9%
		Matchet	49,1%	49,1%
	Mere end 7 år	Ikke matchet	50,9%	67,1%
		Matchet	50,9%	50,9%
Forsørgelsestype 4 uger før delta- gelse	Passiv kontanthjælp eller inte-grationsydelse	Ikke matchet	74,5%	70,7%
		Matchet	74,5%	73,1%
	Integrationsydelse el. kon-tanthjælp med vejledning og opkval., ordinær udd. el. virk-somhedspraktik	Ikke matchet	25,5%*	29,3%
		Matchet	25,5%*	26,9%
Behandlet på so-matisk sygehus i 2018	Ja	Ikke matchet	50,9%	50,4%
		Matchet	50,9%	51,8%
Behandlet på psy-kiatrisk sygehus i 2018	Ja	Ikke matchet	30,9%	32,2%
		Matchet	30,9%	31,4%

*: Dette tal afviger en anelse fra tallet i Figur 3-4 pga. afrundingsfejl.

I praksis giver det anvendte programmel (STATA, pstest) et mål for den standardiserede procentvise bias. Denne bias skal som hovedregel være mindre end 5 %, for at matchningen er lykkedes. Dette er opfyldt i alle tilfælde⁸. Ved hjælp af matchningen er det således i høj grad lykkedes at danne en kontrolgruppe, der ligner deltagerne.

⁸ Dette er ikke vist i tabellen.

Den samfundsøkonomiske analyse af SIB-projektet

NOTAT

ADRESSE COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

TLF +45 56 40 00 00

FAX +45 56 40 99 99

WWW cowi.dk

INDHOLD

1	Indledning	2
2	Metode og datagrundlag	3
2.1	Metode	3
2.2	Datagrundlag	5
3	Resultater	9
3.1	Budgetøkonomi	10
3.2	Samfundsøkonomi	11
4	Konklusioner	13

PROJEKTNR.

A127669

DOKUMENTNR.

VERSION

3

UDGIVELSESDATO

13.1. 2023

BESKRIVELSE

UDARBEJDET

HLE/PGM

KONTROLLERET

JEE

GODKENDT

HLE

1 Indledning

Indhold

Dette notat indeholder resultaterne af den **samfundsøkonomiske analyse**, der er foretaget i forbindelse med SIB-projektet ("Social Investeringsmodel for Arbejdsmarkedsinklusion").

Projektet er et samarbejde mellem DRC Integration (Dansk Flygtningehjælp), Poul Due Jensens Fond og Viborg og Herning Kommuner, og har to overordnede formål:

- 1 At dokumentere **værdien af investeringer i beskæftigelsesindsatser**.
- 2 At **nytænke inklusion af udsatte grupper** på arbejdsmarkedet. I dette tilfælde længerevarende ledige ikke-vestlige mænd med fysiske, psykiske og/eller sociale udfordringer, som ikke har profiteret tilstrækkeligt af den eksisterende indsats.

De ledige ikke-vestlige mænd kommer fra Viborg og Herning Kommuner. I forbindelse med projektet har de deltaget i et målrettet programforløb, som har taget afsæt i metoderne fra DRC's Business Training program kombineret med metoden Individuelt Planlagt job med Støtte (IPS)¹. Projektets beskæftigelsesindsats er kendetegnet ved, at job er i fokus fra start, og der arbejdes med parallelle forløb, hvor støtte til at håndtere sociale, fysiske og/eller psykiske udfordringer bliver tilbudt samtidig med udplacering i ordinære timer og praktik i virksomheder.

COWIs rolle

COWI har forestået dokumentationen af projektet i form af: Udarbejdelse af en foranalyse af målgruppen, udvikling af et dokumentationsredskab i Power BI til måling af udviklingen i antal deltagere og deltagernes progression, opsamling og intern formidling af resultater, udarbejdelse af en registerbaseret analyse midtvejs, udarbejdelse af en afsluttende effektanalyse, denne samfundsøkonomiske analyse, samt et design af en enkel resultatbaseret betalingsmodel.

Formål

Formålet med den **samfundsøkonomiske analyse** er at dokumentere værdien af SIB-projektet med udgangspunkt i de beskæftigelsesmæssige effekter af indsatsen. Mere konkret er formålet med den samfundsøkonomiske analyse at analysere om investeringen i SIB, og dermed den beskæftigelsesindsats, som DRC gennemfører over for målgruppen, medfører en nettogevinst for samfundet som helhed (de samfundsøkonomiske konsekvenser) og/eller for kommunerne² (de budgetøkonomiske gevinster), og i givet fald hvor stor nettogevinsten er. Sagt med andre ord er formålet med den samfundsøkonomiske analyse at analysere a) om SIB er en god investering for kommunerne og b) i givet fald **hvor stort afkastet** er?

¹ Jf. <https://drc.ngo/da/vores-arbejde/ydelser-og-losninger/integration-i-danmark/udviklingsindsatser/sib/>

² Analyser af de budgetøkonomiske konsekvenser af en indsats omfatter traditionelt de økonomiske konsekvenser for det offentlige samlet set og dermed både for regionerne og kommunerne. I denne analyse er fokus alene på konsekvenserne for kommunerne og her primært på konsekvenserne af, at flere af deltagerne kommer i beskæftigelse sammenlignet med en kontrolgruppe.

Begge dele vil bl.a. afhænge af **effekten**³ af indsatsen, og af hvor meget SIB-indsatsen koster sammenlignet med normalindsatsen (meromkostningerne). Men hvor meromkostningerne typisk er kendte på den korte bane, så vil effekten først være kendt efter, at indsatsen er gennemført og dermed på den længere bane, og samtidigt sandsynligvis aftage over tid. Såvel effekten som **tidsperspektivet** er dermed vigtige dele af den samfundsøkonomiske analyse. Ikke mindst når den som her skal danne grundlag for udarbejdelsen af en fremtidig resultatbaseret betalingsmodel.

2 Metode og datagrundlag

2.1 Metode

Anvendelse af Finansministeriets vejledning

Beregningerne er **baseret på anerkendte beregningsprincipper** og er foretaget i overensstemmelse med Finansministeriets 'Vejledning om samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger'⁴. Effekten af de indsatser, der foretages økonomiske konsekvensvurderinger af, udgør, som påpeget ovenfor, et centralt element i sådanne beregninger. Konkret tages der udgangspunkt i resultaterne af registeranalysen af beskæftigelsessituationen blandt de personer, der har afsluttet et SIB-forløb, sammenlignet med beskæftigelsessituationen blandt en sammenlignelig kontrolgruppe⁵. Mere konkret er forskellen mellem andelen af deltagergruppen og kontrolgruppen anvendt, som har opnået ordinær beskæftigelse i kalendermåneden 2 måneder efter projektdeltagelse. Den samfundsøkonomiske analyse har dermed primært fokus på de beskæftigelsesmæssige effekter og på værdien af, at SIB-indsatsen betyder, at der kommer flere i beskæftigelse end der ellers ville have gjort.

Traditionelt omfatter en samfundsøkonomiske analyse en beregning af dels de velfærdsøkonomiske **omkostninger og gevinster for samfundet som helhed**, og af de budgetøkonomiske omkostninger og gevinster for de offentlige budgetter under ét. I denne analyse er kun medtaget de budgetøkonomiske **omkostninger og gevinster for kommunerne**, idet fokus alene er på at opgøre værdien for kommunerne af, at flere kommer i beskæftigelse.

Beregning for en gennemsnitlig deltager

Selve beregningerne af de samfundsøkonomiske og budgetøkonomiske konsekvenser tager udgangspunkt i **omkostninger og gevinster** opgjort for en **typisk (gennemsnitlig) person** i den gruppe, der har deltaget i et forløb, holdt op imod omkostninger og gevinster opgjort for en typisk (gennemsnitlig) person i **kontrolgruppen**⁶. I dette tilfælde udgør en typisk person en længerevarende ledig

³ Fokus i beregningerne er på beskæftigelseeffekter. Derudover antages det, at der også har været gevinster i form af, at deltagerne er blevet bedre til at håndtere deres sociale, fysiske og/eller psykiske udfordringer.

⁴ <https://fm.dk/udgivelser/2017/august/vejledning-i-samfundsoekonomiske-konsekvensvurderinger/>

⁵ Jf. notatet: "Resultaterne af effektanalysen i forbindelse med SIB-projektet", som er udarbejdet af COWI for DRC i november 2022.

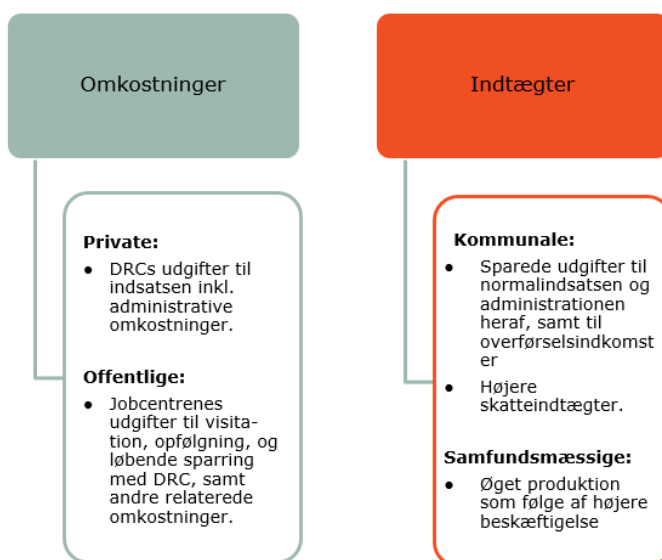
⁶ Beskrivelsen af kontrolgruppen findes i det notat, som vedrører effektanalysen af SIB-indsatsen: "Resultaterne af effektanalysen i forbindelse med SIB-projektet" udarbejdet i november 2022. Notatet er udarbejdet af COWI for DRC i november 2022.

ikke-vestlig mand på mellem 25 og 49 år med fysiske, psykiske og/eller sociale udfordringer. Han kommer typisk oprindeligt fra Asien og har højst en grundskoleuddannelse. Han er endvidere kendetegnet ved, at han ikke har profiteret af den almindelige indsats i jobcentret. Han har således typisk vekslet mellem aktivitet og fritagelse/passivitet. Lige før han startede i SIB modtog han enten passiv kontanthjælp eller passiv integrationsydelse.

Omkostninger og indtægter

De budgetøkonomiske **omkostninger** for den typiske deltager omfatter både de udgifter jobcentrene har til visitation og opfølgning, samt til den løbende sparring med DRC og DRC's udgifter til indsatsen. De budgetøkonomiske **indtægter** (gevinster) udgøres dels af de udgifter, som kommunen sparer til overførselsindkomster og til den almindelige beskæftigelsesindsats og administrationen heraf, dels af de højere indkomstskatter, som kommunen opnår som følge af merbeskæftigelsen blandt deltagerne, jf. figuren nedenfor.

Figur 2-1 Opgørelsen af omkostningerne og indtægterne i forbindelse med den samfundsøkonomiske analyse af SIB

I den **samfundsøkonomiske** beregning svarer **omkostningerne** til de udgifter, som er forbundet med et ressourceforbrug, og dermed i dette tilfælde til de samlede budgetøkonomiske udgifter. De samfundsøkonomiske **indtægter** svarer på tilsvarende måde til de sparede udgifter til ressourceforbrug og dermed de sparede udgifter til beskæftigelsesindsatsen inkl. lønudgifterne til medarbejderne.

I det omfang SIB-indsatsen medfører en øget beskæftigelse blandt deltagerne vil det alt andet lige medføre en **øget produktion** og dermed bidrage til den samfundsøkonomiske værditilvækst. Værdien af denne øgede produktion antages at svare til det, en arbejdsgiver er villig til at betale for arbejdskraften – altså lønnen med tillæg af andre arbejdsgiveromkostninger. En afledt samfundsøkonomisk gevinst/omkostning fremkommer endvidere ved, at en forbedring/forringelse af de kommunale budgetter medfører, at der vil være et behov for at opkræve færre/flere) skatter, og dermed en **skatteforvridningsgevinst/omkostning**, som på sædvanlig vis antages at svare til 10% af forbedringen/forringelsen, i overensstemmelse med Finansministeriets seneste anbefalinger. Såvel værdien

af den øgede produktion som værdien af skatteforvridningseffekten er der taget højde for i den samfundsøkonomiske beregning.

Beregningen af både den budgetøkonomiske og den samfundsøkonomiske netto-gevinst foretages ved at **trække omkostningerne fra indtægterne**. Idet omkostningerne typisk falder, før indtægterne kan høstes, og der samtidigt er større usikkerhed forbundet med vurderingen af de indtægter, der forventes på lang sigt end de, der forventes på den korte bane, er det nødvendigt at korrigere herfor. Dette gøres ved at beregne nutidsværdien af såvel omkostningerne som indtægterne. Her anvendes i overensstemmelse med Finansministeriets vejledning en kalkulationsrente på 3,5%⁷.

Tidshorisont og 2021 priser

Hvad angår tidsperspektivet i øvrigt, så omfatter en samfundsøkonomisk og budgetøkonomisk analyse for et velfærdstiltag typisk en beregning af de økonomiske konsekvenser for en gennemsnitperson 'resten' af levetiden sammenlignet med en person i kontrolgruppen. I forbindelse med indeværende analysen er **tidshorisonten sat til 20 år**. Det er bl.a. gjort af praktiske grunde, og at effekten antages at falde en del over tid.

Mht. priser, så regnes i 2021 priser (som er det gennemsnitlige år for den hidtidige SIB-indsats), dvs. de udgifter kommunerne har haft 'omregnes' til 2021 priser.

Andre gevinster

Der vil givetvis være en række andre gevinster af SIB-indsatsen i form af bl.a. **øget trivsel og selvværd**, samt bedre helbredsmestring. Men da det ikke er muligt umiddelbart at værdisætte disse, indgår de ikke i beregningerne. Det samme gælder de indtægter, som regionerne potentielt oplever i form af sparede udgifter til medicin og indlæggelser. Givet det var muligt at inddrage disse faktorer ville den samfundsøkonomiske gevinst sandsynligvis have været højere.

2.2 Datagrundlag

2.2.1 Udgifter

SIB-indsatsen

De udgifter (omkostninger), der er forbundet med SIB-indsatsen over for en gennemsnitlig deltager består, som vist i Figur 2-1, af:

- > Dansk Flygtningehjælps udgifter til SIB-indsatsen inkl. administrative omkostninger.
- > Jobcentrenes udgifter til visitation, opfølgning, og løbende sparring med Dansk Flygtningehjælp, samt andre relaterede omkostninger.

I beregningerne er alene medtaget de udgifter, som det er forventeligt, at indsatsen vil koste, når den fremover skal implementeres i drift i de enkelte kommuner. Udgifterne til et fremtidigt, gennemsnitligt, SIB-forløb for en længerevarende ledig ikke-vestlig mand antages således at svare til de udgifter, som testen af SIB-indsatsen i Herning og Viborg Kommuner har kostet, når der **ses**

---

⁷ <https://fm.dk/udgivelser/2017/august/vejledning-i-samfundsoekonomiske-konsekvensvurderinger/>

bort fra udviklingsomkostningerne, herunder omkostningerne til dokumentationen af progressionen og effekten af SIB-forløbet, og dermed udgifterne til evaluator.

Disse udgifter er opgjort af Dansk Flygtningehjælp og omregnet til enhedsomkostninger, således vi opnår et estimat på omkostningerne pr. deltager pr. år, jf. tabellen nedenfor.

Tabel 2-1 Enhedsomkostninger for et SIB-forløb (21 mdr.) og pr. år for en gennemsnitlig deltager (2021-priser)

Aktør	Kr. pr. deltager pr. SIB-forløb	Kr. pr. deltager pr. år
<i>Dansk Flygtningehjælp:</i>		
- løn ⁽¹⁾ og administrationsbidrag	67.538	38.593
- tolkeudgifter	555	317
- administrative omkostninger ⁽²⁾	7.162	4.093
I alt – Dansk Flygtningehjælp	75.255	43.003
<i>Kommune⁽³⁾:</i>	5.146	2.940
I alt	80.401	45.943

Kilde: Dansk Flygtningehjælp og COWI.

- Noter:
- (1) Udgifterne til løn og administrationsbidrag dækker løn til én projektleder og tre projektmedarbejdere, samt 8% administrationsbidrag.
  - (2) De administrative omkostninger dækker udgifter til husleje, rengøring, internet, telefon, it-licenser, forsikringer og transport.
  - (3) Kommunens udgifter til SIB-indsatsen omfatter 2 * 5 timer pr. uge i 91 uger til en timeløn på 311 kr.

2.2.2 Indtægter

Fire typer af indtægter

De **forventede fremtidige indtægter** af investeringen i SIB består, som vist i Figur 2-1, af:

- > Sparede kommunale udgifter til overførselsindkomster.
- > Sparede kommunale udgifter til beskæftigelsesindsatsen og administrationen heraf.
- > Højere kommunale skatteindtægter.
- > Øget samfundsøkonomiske værditilvækst som følge af øget beskæftigelse, og dermed øget produktion.

Sparede kommunale udgifter

De **sparede kommunale udgifter til henholdsvis overførselsindkomster og beskæftigelsesindsatsen samt administrationen heraf** er baseret på økonomiudtræk fra Herning og Viborg Kommuner. Udtrækkene omfatter de udgifter, der er bogført på de 55 borgere, der har deltaget i SIB-indsatsen i perioden 1. maj til og med 30. juni 2020, og dermed før SIB-indsatsen blev igangsat (se Tabel 2-2).

De udgifter, der indgår i beregningerne i afsnit 3, er nettobeløb; altså hvor der er taget højde for omfanget af en eventuel statsrefusion på ydelsen. Med andre ord vil en del af besparelsen på overførselsindkomster tilfalde statskassen.

I forbindelse med beregningerne er udgifterne omregnet til 2021 priser og beregnet som enhedsomkostninger for en gennemsnitlig deltager i 2020. Hermed opnås et estimat på, hvad 'normalindsatsen' koster for en typisk person i målgruppen pr. år, når der ses bort fra lønomkostningerne til de medarbejdere, der har kontakten med og ansvaret for beskæftigelsesindsatsen over for målgruppen.

Tabel 2-2 Kommunale enhedsomkostninger i kr. for en gennemsnitlig deltager i et SIB-forløb i 2020 (2021-priser), dvs. før et SIB-forløb.

	Herning	Viborg	Gennemsnit
Overførselsindkomster ⁽¹⁾	111.066	98.301	105.032
Beskæftigelsesindsats ⁽²⁾	8.459	12.381	10.313
Sociale formål ⁽³⁾	-	1.216	575
Administration ⁽⁴⁾	-	4.725	2.234
I alt	119.525	116.623	118.153

Kilde: Herning og Viborg Kommuner.

- Noter:
- ⁽¹⁾ Overførselsindkomsterne dækker de omkostninger, der er bogført på konto 5.46.61 (Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet, integrationsydelse, selvforsørgelses- og hjemrejseydelse samt overgangsydelse m.v.) og på 5.57.73 (Kontant- og uddannelseshjælp).
  - ⁽²⁾ Omkostningerne til beskæftigelsesindsatsen omfatter de udgifter, der er bogført på konto 5.46.60 (Selvforsørgelses- og hjemrejseprogram eller introduktionsprogram og introduktionsforløb m.v.) og 5.68.90 (Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats).
  - ⁽³⁾ Omkostningerne til sociale formål dækker de omkostninger, der er bogført på konto 5.57.72 (Kontante ydelser til sociale formål).
  - ⁽⁴⁾ Omkostningerne til Administration dækker de omkostninger, der er bogført på konto 06.45.51 (Administration – Sekretariat og forvaltninger) og 06.45.53 (Administration – Jobcentre).

De enhedsomkostninger, der er gengivet i tabellen ovenfor, indeholder imidlertid ikke lønomkostningerne til de medarbejdere i jobcentrene, der forestår normalindsatsen overfor målgruppen. Årsagen hertil er, at de ikke opgøres på CPR-niveau, hvorfor det ikke har været muligt at udtrække de specifikke lønomkostninger til de 55 deltagere forud for, at de startede i SIB-forløbet. Derfor har vi været nødsaget til at udarbejde et estimat herfor. Det er gjort på baggrund af oplysninger fra Herning og Viborg Kommuner om de samlede lønudgifter til deres integrationsteam i maj og juni måned 2020. Disse tal er, som vist i Tabel 2-3, omregnet til gennemsnitlige årlige lønudgifter pr. ledig indvandrer og efterkommer over 24 år i 2020 i henholdsvis Herning (363) og Viborg (324)⁸. Lønudgifterne er ligesom de øvrige udgifter opgjort i 2021 priser.

⁸ Kilden til opgørelsen af antallet af ledige indvandrere og efterkommere er Danmarks Statistiks Statikbanken.dk og tal fra Den Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS). Konkret er anvendt tallene fra matricen RAS201, der indeholder en opgørelse af befolkningen fordelt på socioøkonomisk status ultimo november. Disse tal er ikke omregnet til fuldtidsledige, som der ellers er praksis i mange opgørelser af antallet af ledige.

Tabel 2-3 Enhedsomkostninger i kr. for en medarbejder i et jobcenter i forbindelse med et gennemsnitligt SIB-forløb i 2020 (2021-priser), dvs. før et SIB-forløb

	Herning	Viborg	Gennemsnit
Løn + 25% overhead	14.348	17.497	15.837

Kilde: Herning og Viborg Kommuner.

Det må understreges, at der er tale om et meget groft skøn over de gennemsnitlige årlige lønudgifter pr. deltager til normalindsatsen, dvs. den indsats, der lå forud for deltagelsen i SIB. Nogle i denne gruppe vil trække mere på de enkelte medarbejdere end andre. Det er dog svært at vægte i forhold til alder, da det alt andet lige typisk vil være flere andre faktorer, der har betydning for, hvor meget den enkelte medarbejder anvender af tid på borgeren, herunder typen af ydelse og visitationsgruppe. Givet at en stor andel af deltagerne i SIB-projektet modtog passiv forsørgelse forud for deres deltagelse, og dermed var fritaget for aktivitet, er estimeret på de gennemsnitlige lønudgifter her nok til den høje side.

På baggrund af disse data er det muligt at lave en forsigtig sammenligning af enhedsomkostningerne pr. år for en typisk borger i målgruppen før denne deltog i SIB (enhedsprisen på normalindsatsen pr. år) med enhedsomkostninger pr. typisk deltager i SIB (enhedsprisen på SIB-indsatsen pr. år). Det skal dog understreges, at udgifterne i Tabel 2-4 ikke helt kan sammenlignes. Dette ikke mindst fordi kommunerne er underlagt lovkrav til den myndighedsindsats, som de er forpligtigede til at levere. Noget af den indsats skal de levere, selvom de har en ekstern leverandør til at forestå dele af beskæftigelsesindsatsen.

Tabel 2-4 Sammenligning af enhedsomkostningerne i kr. til normalindsatsen over for en typisk deltager pr. år med enhedsomkostningerne for en typisk deltager pr. år for et SIB-forløb (2021-priser)

Enhedsomkostning for et SIB-forløb	Enhedsomkostning for en normalindsats ⁽¹⁾
45.943	29.859

Kilde: Herning og Viborg Kommuner, Dansk Flygtningehjælp og COWI.

Note: ⁽¹⁾ Omfatter summen af udgifterne til sociale formål, beskæftigelsesindsats og administration pr. deltager pr. år, samt de gennemsnitlige lønomkostninger pr. deltager i 2020.

Alt andet lige er SIB-indsatsen pr. deltager pr. år således dyrere end normalindsatsen. Tallene kan, som understreget, ikke helt sammenlignes, men giver alligevel en indikation af forskellen på omkostningerne. Samtidigt skal det huskes, at ca. tre ud af fire af de 55 SIB-deltagere modtog passiv forsørgelse forud for deres deltagelse i SIB, og dermed var fritaget for aktivitet. Jobcentrets omkostninger til beskæftigelsesindsatsen lægger dermed sandsynligvis noget under, hvad den gør for de borgere, der ikke er fritaget for aktivitet.

Det interessante er dog heller ikke forskellen på omkostningerne, men om den lidt dyrere SIB-indsats og den højere beskæftigelseseffekt blandt deltagerne giver en nettogevinst for kommunerne. Dette spørgsmål ses nærmere på i næste afsnit.

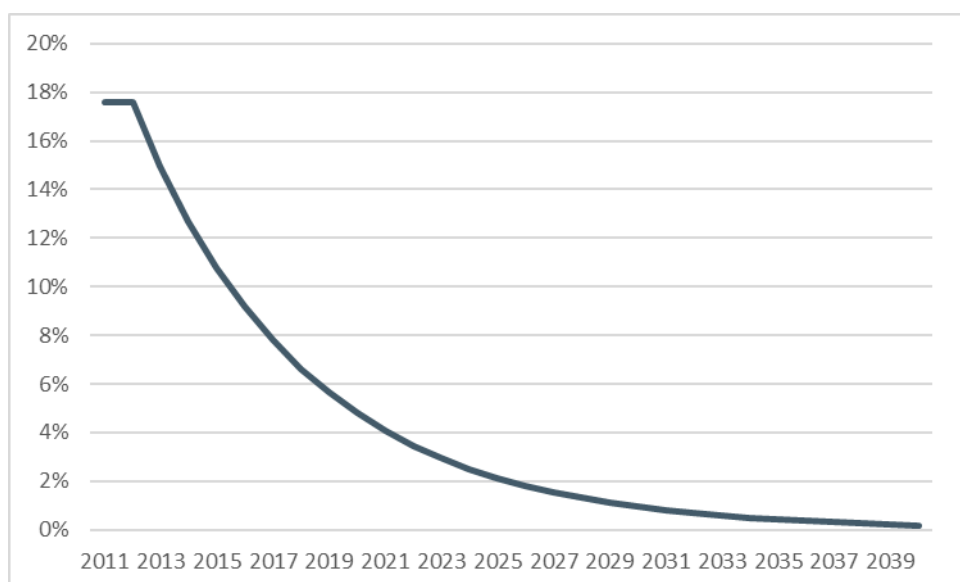
3 Resultater

Overordnet resultat Det overordnede resultat af beregningerne er, at **det kan betale sig for både kommune og samfund at investere i en SIB-indsats** – selvom SIB-indsatsen umiddelbart er mere omkostningstung end normalindsatsen.

Antagelser **Beregningerne bygger på en del antagelser**, hvoraf de vigtigste er vist i Tabel 3-1. En central kilde er her resultaterne fra effektanalysen⁹, som giver et estimat på merbeskæftigelsen blandt deltagerne sammenlignet med en kontrolgruppe, den gennemsnitlige lønindkomst og den gennemsnitlige arbejdstid. Dette er antagelser i den forstand, at de bygger på en statistisk analyse, hvor beskæftigelsesudviklingen for de 55 SIB-deltagere sammenlignes med en kontrolgruppe. Estimatet er således forbundet med en statistisk usikkerhed.

Herudover er der gjort en række antagelser om bl.a. længden af den periode, hvor merbeskæftigelsen finder sted. Det antages, som også vist i Figur 3-1, at beskæftigelseseffekten falder over tid.

Figur 3-1 *Beskæftigelseseffekten af SIB-indsatsen*

Kilde: COWI antagelse.

Der er også lavet en antagelse om, hvor stor en andel af den kommunale beskæftigelsesindsats, som leverandøren af SIB-indsatsen (her Dansk Flygtningehjælp) overtager, samt hvor i mange timer deltagerne får supplerende overførselsindkomst pr. uge.

Derudover, er det i denne analyse antaget, at SIB-deltagere, når de er i beskæftigelse, betaler lidt mindre i skat end den gennemsnitlige erhvervsaktive, men lidt mere end den ikke-erhvervsaktive.

⁹ Se COWI-notatet: "Resultaterne af effektanalysen i forbindelse med SIB-projektet" for en detaljeret beskrivelse.

Endelig tages der i beregningerne højde for omfanget af statsrefusion på de kommunale udgifter til overførselsindkomster. Den er her sat til 20%.

Tabel 3-1 Antagelser for centrale parametre

Parameter	Værdi	Kilde
Arbejdstid (når i ordinær beskæftigelse)	565 timer/år	Effektanalysen
Effekt af SIB-forløb på ordinær mer-beskæftigelse	17,6%	Effektanalysen
Årligt fald i beskæftigelseeffekt efter to år	15%	Antagelse lavet af COWI
Værdisætning af arbejdstid	164 kr./time	Effektanalysen
Kommunal skattesats for en ufaglært på minimumsløn	20%	Skatteministeriet
Statsskattesats for en ufaglært på minimumsløn	10%	Skatteministeriet
Besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats (2 første år)	50%	COWI-antagelse baseret på dialog med Herning og Viborg Kommuner
Besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats (4 næste år)	17,6%	COWI-antagelse baseret på erfaringer fra andre beskæftigelsesindsatser, samt effektanalysen
Antal timer på overførselsindkomst pr. uge	21 timer	Effektanalysen
Nuværende overførselsindkomst til en gennemsnitlig SIB-deltager	105.032 kr./år	Herning og Viborg Kommuner
Statsrefusion på kommunale udgifter til overførselsindkomst	20%	Herning og Viborg Kommuner

3.1 Budgetøkonomi

Gevinst for kommunaløkonomien

I den budgetøkonomiske beregning er fokus som sagt på kommunaløkonomien (og her på et gennemsnit for Herning og Viborg Kommuner), herunder efter at udgifterne til Dansk Flygtningehjælp er dækket. Tabel 3-2 viser, at SIB-forløbene i Herning og Viborg Kommuner ansås at give et **budgetøkonomisk overskud på 28.353 kr. pr. deltager** (nutidsværdi).

De 28.353 kr. dækker over en nettoindtægt til kommunen på 102.517 kr. pr. deltager, og en nettoudgift til leverandøren af SIB-forløbet, dvs. Dansk Flygtningehjælp på 74.165 kr. pr. deltager. Kommunen har derfor råd til at betale Dansk Flygtningehjælps udgifter og eventuelt lidt til. Resultatet, dvs. et budgetmæssigt råderum, understøtter således muligheden for en fremtidig (resultatbaseret) betalingsmodel¹⁰. Med andre ord, et sådant økonomisk råderum kan deles mellem en investor/leverandør (f.eks. Dansk Flygtningehjælp) og en myndighed (f.eks. en kommune). Denne fordeling vil ofte være afhængig af, hvem der tager den største risiko.

¹⁰ Se COWI-notatet: "Betalingsmodel for SIB-projektet" for en detaljeret beskrivelse.

Tabel 3-2 Budgetøkonomisk resultat

Udgifter og indtægter	Nutidsværdi (2021), kr. pr. deltager	SIB-forløb		år 3, kr. pr. deltager	år 20, kr. pr. deltager
		år 1, kr. pr. deltager	år 2, kr. pr. deltager		
Udgifter	-79.236	-45.943	-34.458	0	0
Dansk Flygtningehjælp	-74.165	-43.003	-32.252	0	0
Kommune	-5.071	-2.940	-2.205	0	0
Indtægter (kommune)	107.588	13.075	13.075	14.112	1.048
Øgede skatteindtægter	18.867	0	0	3.252	241
Sparede overførselsindkomster	36.357	0	0	6.266	465
Sparet beskæftigelsesindsats	52.365	13.075	13.075	4.595	341
Indtægter-udgifter	28.353	-32.869	-21.383	14.112	1.048
Dansk Flygtningehjælp	-74.165	-43.003	-32.252	0	0
Kommune	102.517	10.134	10.870	14.112	1.048

Kilde: COWI beregning.

Note: Negative beløb er udgifter og positive beløb er indtægter.

Beløbene for år 4-19 er aftagende fra beløbet for år 3 til beløbet for år 20.

Det skal gøres opmærksom på, at når tallene for udgifterne i Tabel 3-2 adskiller sig fra tallene i Tabel 2-1, så skyldes det, at tallene i Tabel 3-2 er er tilbagediskonteret med en diskonteringsrate på 3,5%, så vi opnår en nutidsværdi.

Følsomhedsberegninger

Risikoen for, at der ikke er en budgetøkonomisk gevinst, er, som vist i Tabel 3-3, analyseret via et antal følsomhedsberegninger. Den første følsomhedsberegning viser, at beskæftigelseeffekten de to første år kan falde fra 17,6% til 11,5% før indsatsen giver et budgetøkonomisk underskud. Den anden følsomhedsberegning viser, at det årlige fald i beskæftigelseeffekten efter to år kan blive helt op til 29%, inden der opleves et budgetøkonomisk underskud. Endelig er der i beregningerne antaget, at kommunen har en 50% besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats som følge af, at Dansk Flygtningehjælp overtager en del opgaver. Dette er her ikke en kritisk antagelse i den henseende, at selv uden denne besparelse ville der stadig være et budgetmæssigt overskud.

Tabel 3-3 Budgetøkonomisk resultat – følsomhedsberegninger

Parameter	Beregning	Break-even	Forskel
Beskæftigelseeffekt	17,6%	11,5%	-6,1 pp
Årligt fald i beskæftigelseeffekt efter to år	15%	29%	14 pp
Besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats (2 første år)	50%	-5%	55 pp

Kilde: COWI beregning.

3.2 Samfundsøkonomi

Gevinst for samfundsøkonomien

Tabel 3-4 viser som allerede nævnt, at SIB-forløbene i Herning og Viborg Kommuner også anslås at give et samfundsøkonomisk overskud, som er på 80.695

kr. pr. deltager (nutidsværdi). Den samfundsøkonomiske gevinst skyldes især værdien af den øgede produktion, som følge af den øgede beskæftigelse, efterfulgt det mindre ressourceforbrug på beskæftigelsesindsatsen. Endelig er der en skatteforvridningsgevinst¹¹, som følge af de øgede skatteindtægter, og dermed et plus på de offentlige finanser, muliggør en skattnedsættelse.

Tabel 3-4 Samfundsøkonomisk resultat

Omkostninger og gevinster	Nutidsværdi (2021), kr. pr. deltager	SIB-forløb		år 3, kr. pr. deltager	år 20, kr. pr. deltager
		år 1 kr. pr. deltager	år 2 kr. pr. deltager		
Omkostninger	-79.236	-45.943	-34.458	0	0
Dansk Flygtningehjælp	-74.165	-43.003	-32.252	0	0
Kommune	-5.071	-2.940	-2.205	0	0
Gevinster	159.931	14.088	14.162	22.584	1.827
Produktion	94.333	0	0	16.259	1.207
Sparet beskæftigelsesindsats	52.365	13.075	13.075	4.595	341
Skatteforvridning	13.233	1.013	1.087	1.730	279
Gevinster-omkostninger	80.695	-31.855	-20.296	22.584	1.827

Kilde: COWI beregning.

Note: Negative beløb er omkostninger og positive beløb er gevinster. Beløbene for år 4-19 er aftagende fra beløbet for år 3 til beløbet for år 20. Bemærk at alle beløb er opgjort i faktorpriser, men kan omregnes til markedspriser ved anvendelse af nettoafgiftsfaktoren iht. Finansministeriets vejledning.

Følsomhedsberegninger

Risikoen for, at der ikke er en samfundsøkonomisk gevinst, er, som vist i Tabel 3-5, også analyseret via følsomhedsberegninger. Den første følsomhedsberegning viser, at beskæftigelseseffekten kan falde fra 17,6% og helt ned til 6,2% før indsatsen giver et samfundsøkonomisk underskud. Den anden følsomhedsberegning viser, at det årlige fald i beskæftigelseseffekten efter to år kan blive helt op til 70%, inden der opleves et samfundsøkonomisk underskud. Endelig er antagelsen om en 50% besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats heller ikke her kritisk for resultatet.

Tabel 3-5 Samfundsøkonomisk resultat – følsomhedsberegninger

Parameter	Beregning	Break-even	Forskel
Beskæftigelseseffekt	17,6%	6,8%	-10,8 pp
Årligt fald i beskæftigelseseffekt efter to år	15%	70%	55 pp
Besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats (2 første år)	50%	-93%	143 pp

Kilde: COWI beregning.

¹¹ For videre forklaring se: <https://fm.dk/udgivelser/2017/auugust/vejledning-i-samfundsoekonomiske-konsekvensvurderinger/>

4 Konklusioner

Gevinst for både kommune og samfund ...

De budgetøkonomiske og samfundsøkonomiske konsekvensberegninger viser samlet set, at **en investering i et SIB-forløb er en god investering for både kommunen og for samfundet som helhed**. Når omkostningerne til indsatsen er dækket, er der et budgetøkonomisk overskud på 28.353 kr. pr. deltager og et samfundsøkonomisk overskud på 80.695 kr. pr. deltager, givet de forudsætninger, der er lagt til grund for disse beregninger.

... som følge af en beskæftigelseseffekt

Gevinsterne opnås som følge af en væsentlig mer-beskæftigelseseffekt på 17,6% - altså mens knap 35% af deltagerne i SIB-forløbene i Herning og Viborg Kommuner kommer i beskæftigelse, gælder det kun for godt 17% i en sammenlignelig kontrolgruppe. Mens der er en vis usikkerhed forbundet med estimatet på denne beskæftigelseseffekt, viser et antal følsomhedsberegninger, at effekten kan falde en del, før det ikke længere giver budgetøkonomisk og/eller samfundsøkonomisk mening at gennemføre indsatsen.

Potentiale for en betalingsmodel

Endelig betyder den budgetøkonomiske (og samfundsøkonomiske) gevinst, at der er et økonomisk råderum for, at der – i fremtidige lignende indsatses – **kan designes en (resultatbaseret) betalingsmodel**¹². Med andre ord, et sådant økonomisk råderum kan deles mellem en investor/leverandør (f.eks. Dansk Flygtningehjælp) og en myndighed (f.eks. en kommune).

---

¹² Se COWI-notatet: "Betalingsmodel for SIB-projektet" for en detaljeret beskrivelse.

Betalingsmodel baseret på erfaringerne fra SIB-projektet

Notat

ADRESSE COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

TLF +45 56 40 00 00

FAX +45 56 40 99 99

WWW cowi.dk

INDHOLD

1	Indledning	2
2	Metode og datagrundlag	3
2.1	Metode	3
2.2	Datagrundlag	4
3	Eksempel på en betalingsmodel	5
4	Konklusioner og anbefalinger	8

PROJEKTNR.

A127669

DOKUMENTNR.

VERSION

3

UDGIVELSESDATO

13.1. 2023

BESKRIVELSE

UDARBEJDET

PGM/HLE

KONTROLLERET

JEE

GODKENDT

HLE

1 Indledning

Formål	Formålet med dette notat er at foreslå et enkelt design af en resultatbaseret betalingsmodel , hvor en myndighed betaler en investor/leverandør af en velfærdsydelse afhængig af resultatet af denne ydelse. Designet er et bidrag til udviklingen af fremtidige sociale investeringsmodeller, hvor det giver både budgetøkonomisk og samfundsøkonomisk mening for en myndighed at lade en leverandør udføre en opgave, hvor leverandøren har en spidskompetence.
Udgangspunkt	<p>Designet af den resultatbaserede betalingsmodel tager udgangspunkt i erfaringerne fra en beskæftigelsesindsats for længerevarende ledige ikke-vestlige mænd med fysiske, psykiske og/eller sociale udfordringer, som ikke har profiteret tilstrækkeligt fra den eksisterende indsats. Denne beskæftigelsesindsats blev med støtte fra Poul Due Jensens Fond udviklet og gennemført af Dansk Flygtningehjælp for 55 deltagere på vegne af Viborg og Herning Kommuner i perioden 1. oktober 2020 til 30. april 2022.</p> <p>Dansk Flygtningehjælps spidskompetence bestod her i erfaringen med sit Business Training program kombineret med metoden Individuelt Planlagt job med Støtte (IPS)¹, samt i deres særlige kendskab til målgruppen. Denne beskæftigelsesindsats er kendetegnet ved, at job er i fokus fra start, og der arbejdes med parallelle forløb, hvor støtte til at håndtere sociale, fysiske og/eller psykiske udfordringer bliver tilbudt samtidig med udplacering i ordinære timer og praktik i virksomheder.</p> <p>COWI har forestået dokumentationen af beskæftigelsesindsatsen i form af: udarbejdelse af en for-analyse af målgruppen, udvikling af et dokumentationsredskab i Power BI til måling af udviklingen i antal deltagere og deltagernes progression, opsamling og intern formidling af resultater, udarbejdelse af en registerbaseret analyse midtvejs, og endelig udarbejdelse af en afsluttende effektanalyse, samt en samfundsøkonomisk og budgetøkonomisk analyse.</p> <p>Sidstnævnte analyse viser, at beskæftigelsesindsatsen giver budgetøkonomiske overskud for det to kommuner, også når der tages hensyn til de udgifter Dansk Flygtningehjælp har haft. Dette betyder, at hvis der havde været tale om en egentlig betalingsmodel, ville der have været plads til at betale en investor, som så igen havde betalt en leverandør af indsatsen såsom Dansk Flygtningehjælp samtidig med at der er en gevinst for kommunekassen. Hvor meget og på hvilket grundlag betalingen til investoren udmøntes, afhænger af betalingsmodellen.</p> <p>Analysen viser samtidig, at den givne beskæftigelsesindsats giver et samfundsøkonomisk overskud. Dette betyder, at det også er interessant for samfundet som helhed og dermed for staten, at beskæftigelsesindsatsen sker. Staten kan derfor have en interesse i at understøtte kommuners betalingsmodeller.</p>
Indhold	Notatet beskriver i afsnit 2 kort de overvejelser, der er gjort mht. en metode for en betalingsmodel, og hvad den kræver af datagrundlag. I afsnit 3 vises så et eksempel på en sådan betalingsmodel for en beskæftigelsesindsats som den, der

---

¹ Jf. <https://drc.ngo/da/vores-arbejde/yardelser-og-losninger/integration-i-danmark/udviklingsindsatser/sib/>

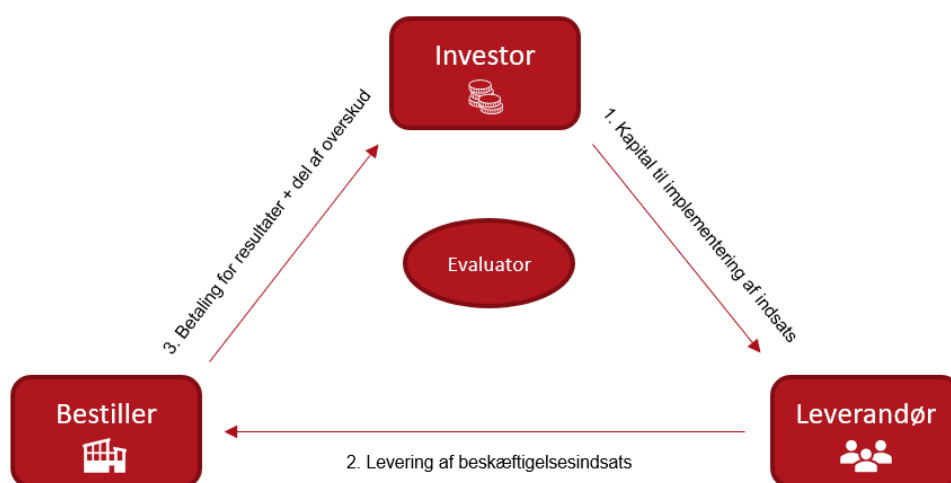
er gennemført af Dansk Flygtningehjælp på vegne af Viborg og Herning Kommuner. Afsnit 4 indeholder til sidst konklusioner og anbefalinger.

2 Metode og datagrundlag

2.1 Metode

Social investeringsmodel og aktører

En resultatbaseret betalingsmodel kan være en del af en **social investeringsmodel**, hvor der ofte vil være fire typer af aktører – altså ud over modtagerne, dvs. deltagerne i den sociale indsats. Dette er illustreret i nedenstående figur.

Der er **myndigheden/bestilleren** (f.eks. en kommune), som har ansvaret for, at deltagerne får hjælp f.eks. til at komme i beskæftigelse via et SIB-forløb. Myndigheden/bestilleren aftaler med en investor, at denne får en resultatbaseret betaling, altså en betaling afhængig resultatet af SIB-forløbet.

Investoren (f.eks. Den Social Investerings Fond eller Poul Due Jensens Fond) betaler så leverandøren af SIB-forløbet, når forløbet igangsættes, og dermed før resultatet kendes. Investoren gør dette, fordi der er udsigt til et afkast. Det kan være et budgetøkonomisk afkast, men der kan også være tale om et samfundsøkonomisk afkast; altså at investoren selv forfølger et velfærdsmål. Det kan her dreje sig om en innovativ social indsats, med stor risiko forbundet med dens effekt og dermed afkast. Investoren kan således være villig til at påtage sig en væsentlig del af risikoen forbundet med indsatsen, herunder ved at være villig til at dække et evt. underskud. Investoren kan også være villig til at lade myndigheden (kommunen) reinvestere gevinsten.

Leverandøren (f.eks. Dansk Flygtningehjælp), som har spidskompetencen, udfører så den sociale indsats ved anvendelse af den kapital, som investoren har stillet til rådighed.

Evaluatoren, som er uafhængig og ekstern, vil monitorere og evaluere indsatsen med det mål at fastslå effekter og/eller resultater, og dermed det grundlag hvorpå betalingsmodellen hviler.

Betalingsens størrelse En betalingsmodel giver kun mening, hvis en indsats giver en **samlet forventet budgetøkonomisk gevinst, der er større end de budgetmæssige omkostninger** (og/eller hvis der er et samfundsøkonomisk afkast). Forskellen giver så det budgetmæssige råderum, der kan deles mellem investor/leverandør og myndighed. Denne fordeling vil ofte være afhængig af, hvem der tager den største risiko. Dette har noget at gøre med, hvordan betalingen er resultatbaseret.

Hvis betalingen udmøntes, hvis en deltager f.eks. kommer i ordinær beskæftigelse, påtager investor sig en risiko. Investoren vil derfor som udgangspunkt kræve en andel af det forventede budgetmæssige råderum, der afspejler størrelsen af denne risiko. Samtidig påtager myndigheden (her kommunen) en risiko, når den ikke kender den fulde beskæftigelseseffekt på betalingstidspunktet.

Betalingsens udmøntning Betalingen vil blive udmøntet, når man **observerer et resultat**, og dermed først efter at indsatsen overfor den enkelte borger er gennemført. I eksemplet i afsnit 3 antages det, at en betaling udmøntes, når en deltager kommer i ordinær beskæftigelse og det som udgangspunkt uafhængig af timetallet. Målingen heraf er foretaget i 2. kalendermåned efter deltagerne har afsluttet sit forløb. Det kan dog være sådan, at nogle deltagere er lettere at få i beskæftigelse end andre. Det kan derfor være nødvendigt, at lade betalingsens størrelse være mindre for førstnævnte gruppe af deltagere for at undgå, at leverandøren (på vegne af investoren) kun vælger disse til den givne indsats.

2.2 Datagrundlag

Forventet budgetøkonomisk regnskab En betalingsmodel giver som sagt kun mening, hvis en indsats forventes at give et samlet budgetøkonomisk overskud (og/eller et samfundsøkonomisk overskud). Det er derfor nødvendigt at lave et **forventet budgetøkonomisk regnskab**, som input til betalingsmodellen. Dette kan med fordel ske på baggrund af evalueringer af lignende sociale indsatser som den, man tænker at iværksætte. I denne givne sammenhæng beskrives i afsnit 3 en betalingsmodel for en beskæftigelsesindsats over for ikke-vestlige indvandrere, som er designet på baggrund af en evaluering af en indsats over for 55 deltagere i Viborg og Herning Kommuner.

Resultatmål Beregningen af det forventede budgetøkonomiske overskud vil bygge på en **forventning til resultatet af den sociale indsats**. Hvis det, som eksemplet i afsnit 3, drejer sig om en beskæftigelsesindsats, skal man have oplysninger om, hvorvidt deltagerne kommer i ordinær beskæftigelse, og gerne om dette beskæftigelsesresultat varer ved. En betaling vil dog i de fleste tilfælde falde, før man ved, om resultatet/effekten varer ved.

Risici Dette betyder, at der er usikkerheder forbundet med de data (og antagelser), der ligger til grund for resultatmålet og for det forventede budgetøkonomiske regnskab. Disse usikkerheder betyder, at de forskellige aktører bærer en risiko i forbindelse med de aftalte betalingsstrømme mellem dem. Med andre ord, for at kunne lave en aftale mellem investor/leverandør og myndighed om fordelingen af det forventede budgetøkonomiske overskud, er det derfor nødvendigt med et **bud på størrelsen af disse risici**. I denne sammenhæng kan der også tages hensyn til, om nogle aktører er mere risikovillige end andre. Som vist i eksemplet i

afsnit 3, er følsomhedsberegninger et vigtigt element i opgørelsen af sådanne risici.

3 Eksempel på en betalingsmodel

Forventet budget-
økonomisk regnskab

Der er lavet et budgetøkonomisk (og et samfundsøkonomisk) regnskab for den beskæftigelsesindsats over for 55 længerevarende ledige ikke-vestlige mænd, som Dansk Flygtningehjælp (leverandøren) udførte på vegne af Viborg og Herning Kommuner² (myndigheden). Den givne indsats var et udviklingsprojekt, hvor Dansk Flygtningehjælps omkostninger var dækket af Poul Due Jensens Fond (investoren), herunder omkostningerne til evaluator. Der var således ikke her tale om en resultatbaseret betalingsmodel, men det kunne godt have været tilfældet. Erfaringen fra dette udviklingsprojekt anses derfor som værende et værdifuldt input til designs af fremtidige resultatbaserede betalingsmodeller.

Tabel 3-1 viser det forventede budgetøkonomiske regnskab for en gennemsnitlig deltager i et SIB-forløb. Det er et **forventet regnskab**, da, mens omkostningerne er afholdte og dermed kendte, afhænger gevinsterne stadig af, om den observerede beskæftigelseeffekt varer ved. Der er tale om et samlet **forventet budgetmæssigt overskud på 28.353 kr. pr. deltager**. Dette dækker her over en udgift for leverandøren (Dansk Flygtningehjælp), som i det givne udviklingsprojekt blev dækket af investoren (Poul Due Jensens Fond). Det vigtigste er her, at myndigheden (kommunen) har et endnu større overskud, som ved den givne indsats skyldes en netto-besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats, en besparelse på overførselsindkomster, og øgede kommunale indkomstskatter.

Tabel 3-1 Budgetøkonomisk regnskab for en deltager i et SIB-forløb

Aktør	Kr. pr. deltager (nutidsværdi)
Myndighed (kommune)	102.517
Udgift til leverandørens indsats (Dansk Flygtningehjælp)	-74.165
I alt	28.353

Kilde: COWI beregning.

Note: Resultatet er opgjort i 2021-priser, og som nutidsværdi.

Betalings størrelse

Dette samlede budgetøkonomiske overskud giver dermed et økonomisk råderum for en resultatbaseret betalingsmodel for en fremtidig lignende indsats; altså hvor der ikke er en fond, der dækker leverandørens omkostninger. Der kan samtidig, som nævnt i afsnit 2.1, tænkes, at der vil være en investor, som er villig til at dække et eventuelt budgetøkonomisk underskud og/eller få et afkast på sin investering.

For at illustrere at det økonomiske råderum kan fordeles mellem myndighed, investor og leverandør, er i Tabel 3-2 blot antaget, at myndigheden og investoren/leverandøren deler det samlede budgetøkonomiske overskud; dvs. at investoren/leverandøren får sine omkostninger betalt (74.165 kr. pr. deltager) + sin

² Se COWI-notatet: "Samfundsøkonomisk analyse af SIB-projektet" for en detaljeret beskrivelse.

del af det økonomiske råderum (14.176 kr. pr. deltager), altså i alt **88.341 kr. pr. deltager**. Dette giver et **afkast på 20%** på investorens investering.

Tabel 3-2 *Betalings størrelse pr. deltager i et SIB-forløb*

	Kr. pr. deltager (nutidsværdi)
Økonomisk råderum	28.353
Investors/leverandørs andel af det økonomiske råderum	14.176
Myndighed betaler investor/leverandør	88.341

Kilde: COWI beregning.

Note: Resultatet er opgjort i 2021-priser, og som nutidsværdi.

Betalings ud- møntning

Det budgetøkonomiske overskud er delvist beregnet på baggrund af en effekt-måling³, der viser at ca. 18% flere af deltagerne er i beskæftigelse to måneder efter et SIB-forløb i sammenligning med en kontrolgruppe. De 18% er her beregnet som forskellen mellem, at 35% af deltagerne kommer i beskæftigelse (= brutto-beskæftigelseseffekt, se Tabel 3-3), mens det er tilfældet for 17% af i kontrolgruppe. Dette betyder, at man i størrelsen af betalingen fra myndigheden skal tage hensyn til en forventning om, hvor mange der faktisk kommer i beskæftigelse (her ca. hver tredje). Dette betyder, at **myndigheden her skal betale investoren/leverandøren 254.802 kr., hver gang en deltager kommer i beskæftigelse**.

Tabel 3-3 viser endvidere, at den gennemsnitlige brutto-beskæftigelseseffekt på 35% dækker over en noget større effekt for deltagere med beskæftigelseserfaring i Danmark de seneste 2 år (53%) end dem uden en sådan beskæftigelseserfaring (25%).

Tabel 3-3 *Brutto-beskæftigelseseffekt fra et SIB-forløb*

Type deltager	Andel af deltagere	Ikke i beskæftigelse efter SIB-forløb	I beskæftigelse efter SIB-forløb
Beskæftigelseserfaring i Danmark de seneste 2 år	35%	47%	53%
Ingen beskæftigelseserfaring i Danmark de seneste 2 år	65%	75%	25%
Vægtet gennemsnit		65%	35%

Kilde: COWI beregning.

En fremtidig betalingsmodel kan således godt have differentierede resultatmål og/eller størrelse af betalingen, baseret på observerbare betydende karakteristika hos deltagerne. I det givne eksempel kunne det, som vist i Tabel 3-4, resultere i en forholdsvis mindre betaling, hvis man får en deltager i beskæftigelse, som allerede har beskæftigelseserfaring i Danmark de seneste 2 år.

³ Se COWI-notatet: "Resultaterne af effektanalysen i forbindelse med SIB-projektet" for en detaljeret beskrivelse.

Tabel 3-4 Betalingens størrelse pr. brutto-beskæftigede

	Kr. pr. brutto-beskæftigede
Beskæftigelseserfaring i Danmark de seneste 2 år	209.040
Ingen beskæftigelseserfaring i Danmark de seneste 2 år	279.442
Vægtet gennemsnit	254.802

Kilde: COWI beregning.

Risici

Afkastet til investoren/leverandøren på 20% i dette illustrative eksempel, altså hvis der aftales en deling af det økonomiske råderum, må siges at være et højt afkast. Det er dog som sagt forbundet med en risiko, da størrelsen på dette afkast forudsætter, at 35% af deltagerne kommer i beskæftigelse. Tabel 3-5 viser, at med en betaling fra myndigheden på 254.802 kr., hver gang en deltager kommer i beskæftigelse, kan brutto-beskæftigelseeffekten falde til 29% ('break-even'), før investoren/leverandøren oplever et underskud. Dette er faktisk kun lidt højere end den forventede brutto-beskæftigelseeffekt for deltagerne uden beskæftigelseserfaring i Danmark de seneste 2 år (se Tabel 3-3). Der er således en risiko forbundet med, at man får mange sådanne deltagere; medmindre de som kompensation udløser en større betaling (se Tabel 3-4), når de kommer i beskæftigelse.

Tabel 3-5 Afkast til investor/leverandør – følsomhedsberegninger

Parameter	Beregning	Break-even	Forskel
Brutto-beskæftigelseeffekt, budgetøkonomisk regnskab	35%	29%	-6 pp

Kilde: COWI beregning.

Risikoen for investoren vil givet vis øges, hvis betalingen er afhængig af, om beskæftigelseeffekten varer ved eller aftager over tid. Dette ses der på nedenfor, dvs. betydningen af varigheden af beskæftigelseeffekten for myndighedens budgetøkonomiske regnskab.

Gevinsten for myndigheden er således især forbundet med, at beskæftigelseeffekten varer ved. Tabel 3-6 viser, at myndigheden mister sin del af rådighedsbeløbet – og dermed går det budgetøkonomiske regnskab for myndigheden i minus – hvis det årlige fald i beskæftigelseeffekten de to første år er 28% og ikke kun 15%.

I beregningerne er det desuden antaget, at myndigheden har en 50% besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats som følge af, at leverandøren overtager en del opgaver. Dette er her ikke en kritisk antagelse i den henseende, at selv med blot en besparelse på 22% ville myndigheden bevare noget af sin andel af rådighedsbeløbet.

Tabel 3-6 Myndighedens budgetøkonomiske regnskab – følsomhedsberegninger

Parameter	Beregning	Break-even	Forskel
Årligt fald i beskæftigelseeffekt efter to år	15%	28%	13 pp
Besparelse på den almindelige beskæftigelsesindsats	50%	22%	-28 pp

Kilde: COWI beregning.

Hvorvidt delingen af det økonomiske rådighedsbeløb mellem investor/leverandør og myndighed – i det illustrative eksempel – afspejler en **deling af risikoen** er måske ikke helt skævt. I en fremtidig lignende resultatbaseret betalingsmodel er det måske ikke tilfældet. Under alle omstændigheder bør delingen af risikoen, baseret på en lignende risikoanalyse, indgå som en del af aftalen mellem aktørerne, der selvfølgelig også vil afhænge af hvem af aktørerne, der er den mest/mindst risikovillige.

4 Konklusioner og anbefalinger

Indsats der ligger udover myndighedens spidskompetence

En betalingsmodel er relevant, når der er en leverandør, der kan løse en opgave for en myndighed med bedre resultater, end hvis myndigheden selv løser opgaven på vanlig vis. I det givne eksempel har Dansk Flygtningehjælp en spidskompetence mht. en beskæftigelsesindsats over for en gruppe mennesker, der ikke har profiteret tilstrækkeligt af den eksisterende indsats. En betalingsmodel kan selvfølgelig også være relevant, hvis leverandøren kan løse en opgave billigere end myndigheden, eller hvor myndigheden mangler egne ressourcer til løse opgaven.

Indsats hvor investoren forfølger et velfærdsmål

Investorer skal identificeres. I en social investeringsmodel er en investor selv sagt en central aktør. Med fordel identificeres en investor, der selv forfølger et velfærdsmål og dermed søger et samfundsøkonomisk afkast, men ikke nødvendigvis et budgetøkonomisk afkast. Det kan her dreje sig om en innovativ social indsats, med stor risiko forbundet med dens effekt og dermed afkast. Investoren kan således være villig til at påtage sig en væsentlig del af risikoen forbundet med indsatsen, herunder ved at være villig til at dække et evt. underskud.

Evaluatør

En evaluatør identificeres, da det uden en ekstern evaluatør (som COWI eller tilsvarende) kan det være svært at opnå enighed om, hvilke resultater der er opnået pba. indsatsen.

Forventet budgetøkonomisk gevinst

En betalingsmodel giver som sagt kun mening, hvis en indsats forventes at give et samlet budgetøkonomisk overskud (og/eller et samfundsøkonomisk overskud).

Det er derfor nødvendigt at lave et forventet budgetøkonomisk regnskab, som input til betalingsmodellen. Dette kan med fordel ske på baggrund af evalueringer af lignende sociale indsatser som den, man tænker at iværksætte. Man kan her også gøre brug af analyser af statistikker for sociale forhold for forskellige befolkningsgrupper, og af myndigheders egne oplevelser med indsatser der ikke rigtig har fungeret. Altså, jo svagere indsatser eller sociale forhold, jo større potentiale for forbedringer.

Resultatmål

I en resultatbaseret betalingsmodel afhænger betalingen fra myndigheden til investoren/leverandøren af resultatet af den givne velfærdsydelse.

Det skal derfor aftales resultatmål, der både angiver, hvornår en betaling sker (f.eks. når en deltager kommer i beskæftigelse), og hvor stor betalingen skal være. Opnåelsen af sådanne resultatmål vil være forbundet med en del usikkerhed, og dermed bærer de forskellige aktører en risiko i forbindelse med de aftalte betalingsstrømme mellem dem. For at kunne lave en aftale mellem investor/leverandør og myndighed om fordelingen af det forventede budgetøkonomiske overskud, er det derfor nødvendigt med et bud på størrelsen af disse risici. I denne sammenhæng kan der også tages hensyn til, om nogle aktører er mere risikovillige end andre.

Excel-værktøj

Indgåelse af en aftale mellem en myndighed og en investor/leverandør om en resultatbaseret betalingsmodel kan med fordel understøttes af et Excel-værktøj. COWI har med udgangspunkt i eksemplet vist i afsnit 3, dvs. erfaringen fra SIB-indsatsen i Herning og Viborg Kommuner, designet et enkelt Excel-værktøj, som Dansk Flygtningehjælp (og andre) kan tage udgangspunkt i, når der i fremtiden skal indgås aftaler om betalingsmodeller for lignende indsatser.